

סיפורה של פלוגה ד', גש"ח 867 באוגדת גייסות השריון 162.

הקדמה

מלחמת יום הכיפורים החלה ביום הכיפורים בתאריך – 6/10/73 בשעה 14:00. בתחילת המלחמה מדינת ישראל הופתעה והוכתה קשות, אך צהל התאושש ויצא למתקפת נגד.

בימים הראשונים של המלחמה מדינת ישראל אבדה רבים מלוחמיה ומכוחות הלחימה.

נשיא מצרים אנואר סאדאת טען בספרו, שעד היום הרביעי של המלחמה ישראל איבדה כ- 400 טנקים, ולכן ארה"ב העבירה לישראל, לחזית, טנקים אמריקאים עמוסים דלק ותחמושת ברכבת אווירית. מה שסאדאת לא ידע, ששלושת הגש"חים, של אוגדות 162, 252 ו-143, הם, הם, הרכבת האווירית האמריקאית, שעליה הוא כותב בספרו. הכל בזכות "הגרז'ניקים", לוחמי תשע פלוגות החימוש ביניהם לוחמי פלוגה ד. הם הצילו את השריון ע"י כך, שתיקנו את הטנקים מאות פעמים במלחמה, ודאגו לכך שרוב ימי המלחמה הטנקים יהיו כשרים ללחימה. סיפור זה הוא סיפורה של פלוגה ד' בגש"ח 867 באחזקת אוגדת 162 במלחמה. הפלוגה הוקמה בתאריך 06/10/73 עבור אחזקת חטיבת השריון 500, הפלוגה הוקמה תוך 24 שעות, ויצאה למלחמה משער ג'וליס ב- 07/10/73 בשעה 13:45. הסיפור הינו מנקודת מבטי האישית, שילבתי בסיפור הסברים קצרים על המלחמה, ותאור כללי של מאורעות חשובים במלחמה, שהתרחשו במקביל לאירועים שקרו לפלוגה ד'. הסיפור הוא אישי ומן הסתם הזכרתי את אלו שהיתה לי אליהם נגיעה אישית אליהם, סליחה עם כל אלה שלא הזכרתי.

תוכן הספר :

- תרומת פלוגה ד בגש"ח 867 באחזקת אוגדת 162 במלחמה.
- הילוך חוזר, פגש של חלק מחילי הפלוגה עם חיים לסקוב בגלי צה"ל בשחזור האחזקה.
- פרטים אישיים על לוחמי החימוש שנפלו במלחמת יום הכיפורים – זיכרונם לברכה.
- יזכור.
- סיפור חייו של כל אחד מהנופלים, זכרוננו לברכה.
- רשימת חיילי פלוגה ד לתקופה זו (אינה מדויקת).
- רשימת מושגים בצה"ל ובחייל החימוש וציוד לחימה.
- מקורות.

רקע מדיני כללי

במלחמת 6 הימים הוכו צבאות מצרים וסוריה מכה ניצחת. התוצאה : חורבן כלכלי, צבאי ואובדן הכבוד העצמי של שתי מדינות אלו בפני עצמן, בפני כל ארצות ערב, והאומה הערבית כולה. הלקח המיידני של נשיא מצרים היה לפתוח במלחמת התשה נגד ישראל לאחר מספר חודשים. ברית המועצות והגוש המזרחי תמכו כלכלית וצבאית בסוריה ובמצרים. צבא מצרים שוקם והוקמה מערכת רוסית של טילי סאם – 6,2,1 נגד תקיפות חיל האוויר הישראלי. ביטחונם של נאצר נשיא מצרים וסגנו סאדאת גבר, נאצר אף הכריז שהוא מוכן להקריב מיליון חיילים להשבת הכבוד הערבי.

מלחמת ההתשה נמשכה בשנים 70 - 69 ונסתיימה רק אחרי הפצצות ישראל בעומק מצרים. שתי המדינות הותשו ממלחמה זו, והיה ניסיון מדיני לשנות את המצב הנוכחי. הוצגה תוכנית "רוג'רס" ע"י ארה"ב, ושני הצדדים דחו אותה, נוצר קיפאון מדיני.

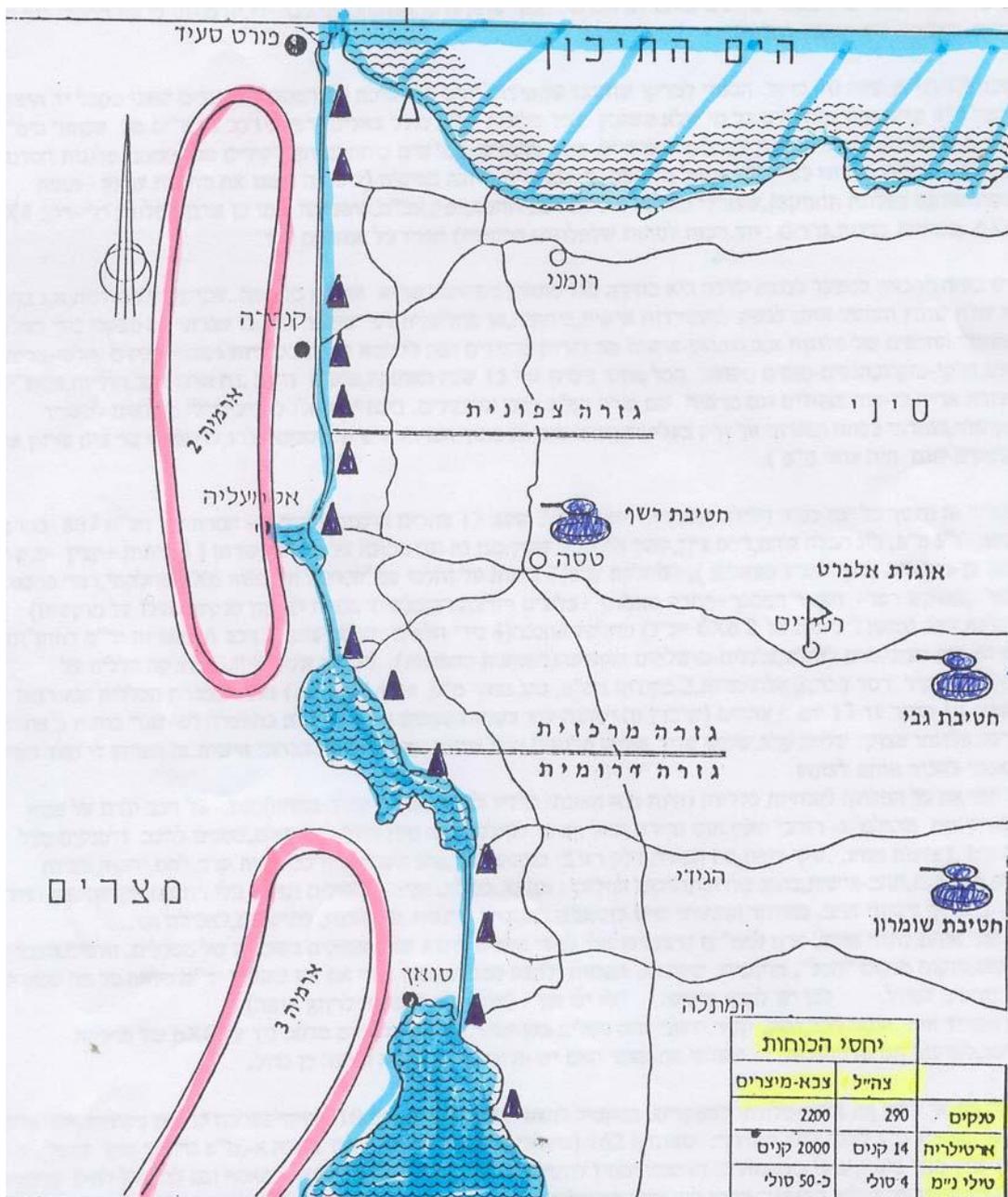
נאצר נשיא מצרים מת, וסאדאת התמנה במקומו כנשיא. סאדאת ניסה לחדש את הפעילות המדינית בעזרת רוסיה ואמריקה, אך ראש ממשלת ישראל גברת גולדה מאיר וממשלתה דחו כל פשרה שהיא. מצב זה הביא את נשיא מצרים לשינוי גישה, המוטו שלו היה "מה שנלקח בכוח יוחזר בכוח" והוא החל בהכנות למלחמה.

לאחר מלחמת ההתשה התגבשו גישות/תפיסות שונות, הן בישראל, והן במצרים:
בישראל:

1. בישראל נוצר זלזול מוחלט ביכולת הצבאית של צבא מצרים, כתוצאה מהניצחונות במלחמת 6 הימים, במלחמת ההתשה, וניצחון על הטרור של אש"ף.
2. בישראל נבנה צבא סדיר גדול, חזק, למניעת פגיעה בכלכלת ישראל בעת גיוס מילואים, ב.צ.ה.ל בוצעו אימונים כגון תרגיל "עוז", תרגיל צליחת תעלת סואץ תוך השמדת הצבא המצרי, ועוד.
3. הכנת חיל אויר חזק על מנת להעביר את הלחימה לשטחי האויב, להשמידו, ולהתגבר על מסך הטיילים.

4. הכנת מודיעין טוב, עדכני, שיודיע בזמן על מתקפה בהתרעה גדולה.

חזית הדרום – הערכות הכוחות - 06/10/73 בבוקר

▲ - מעוזים לאורך התעלה

שימו לב ליחסי - כוחות : טנקים 1 - ל 7,5

ארטילריה 1 - ל 142

טילי - נ"מ 1 - ל 12.5

במצרים:

התפיסה העיקרית הייתה מחיקת החרפה של מלחמת 6 הימים, החזרת הכבוד הערבי וניתוח האגדה, שכאילו אין לנצח את ישראל.

במצרים בוצעו הפעולות הבאות:

1. הכרזת שנת 1973 כשנת הכרעה, החלפת שר המלחמה לאיסמאעיל עלי, איש סאדאת.

2. תיאום עם ארצות ערב וארצות איסלמיות אחרות, גיבוי צבאי של סוריה, ירדן, עיראק, לוב, מרוקו, אלג'יר וסעודיה. תמיכה מדינית כלכלית כגון הטלת חרם נפט לחידוש צבא מצרים וסוריה.

3. חידוש הצבא המצרי בכל התחומים בהם היה יתרון לצה"ל כמו: מסך טילי אויר קרקע, תותחי נ"מ, טילים נגד טנקים (סאגר, RPG לכל החי"ר), טנקי T-62 רבים, אלפי תותחי ארטילריה וקטיושות, מטוסי מיג 21, 23, מפציצי סוחוי, ציוד צליחה לפריסה של כ- 16 גשרים על התעלה, נג"מי BTR השטים במים לחציית התעלה ועוד רבות.

4. הטעיה והונאה של המודיעין הישראלי ע"י 3 תרגילי ענק בתעלה, ותרגילים של סוריה בגולן, מסירת אינפורמציה כוזבת שתגיע למודיעין הישראלי.

5. תכנון אישי להשגת מטרות כגון: צליחה לכל אורך התעלה (180 ק"מ), כיבוש עד 30 ק"מ קו ראשון, תקיפה עם 222 מטוסי מיג וסוחוי על הקו הישראלי, פתיחת ההתקפה אחר הצהרים באור יום, כאשר ח"א שלנו יכול להגיב רק בחושך, תקיפת מקומות אסטרטגים בעומק סיני ע"י קומנדו, בחירת יום כפור כיום הלחימה, ביטול יום צום ראמדן בצבא המצרי ועוד (מתוך ספרו של סאדאת – חיי עמזים 177 - 203).

הישראלים לא הכינו שעורי בית בצורה טובה והופתעו מאד ביום הכיפורים. זלזלנו ביכולתו של החייל והצבא המצרי ו"אכלנו אותה" בגדול. משה דיין אמר בספרו ב 7/10/73 "הפסדנו את הבית השלישי". מאוחר יותר הוא גם אמר: "זוהי מלחמה על הבית השלישי". וזאת לעומת דבריו לאחר מלחמת ששת הימים: "הוכחנו שראויים אנו לאחריות שהטיל עלינו הדור הקודם, הרחבנו את מדינתנו עד כדי כך שכיום גבולותיה משתרעים מקנטרה המצרית עד קונטרה הסורית".

סאדאת התחייב לכבוש מחדש את קנטרה מזרח, ונתן לכך עדיפות, לצורך ניפוח חלומו של דיין (ספרו חיי ע' 184).

מכאן ליומני האישי, ולסיפור הקמתה ופעילותה של פלוגה ד' בגש"ח 867 במלחמת יום הכיפורים.

באוקטובר 1973, חברי נח אברהם ואני הינו בקורס טכני מתקדם, שהחל באוגוסט ונמשך כשנה.

ב-5/10 נודע לי מאשתי נחמה שיש מצב כוננות ג'. החלטנו שאם לא יהיה שינוי במצב, ניסע לסדנא גייסית, למרקו המפקד, לברר מה קורה. לי אישית הייתה הבטחה של מרקו: מינוי של מ"פ פלוגה קדמית ג' בגש"ח 867 בחרום. מאחר ומרקו לא קרא לי חשבתי שהכוננות לא רצינית. אך לצערי טעיתי. ביום הכיפורים בבוקר נסענו לג'וליס. לפני הנסיעה ללשכה עשיתי סבוב בפלוגתי לשעבר, פלוגה ג'. ראיתי את 2 הפלוגות א' ו ג' מוכנות לתזוזה עמוסות בצמ"שים, רכב כתתי, מחלקתי, פלוגתי, גררים, מחסני חלקי חלוף ומשאיות לצידוד כבד, כל מה שדרוש למלחמה. כעסתי מאד בתוכי ועליתי ללשכה בג'וליס למרקו. מרקו הסביר לי שלא יכל לעמוד בלחציו של עידן, המפקד הסדיר של פלוגה ג'. שאלתי מה איתי? מרקו השיב שיוזם לונדון מחפש אותי דחוף. נח נשאר בסדנה לקבל תפקיד ממרקו.

יורם קצין חימוש (קח"ש) גייסות שיריון הינו חבר טוב. התגייסנו יחד ב 8/56, סיימנו יחד קורס שרמן חירום. יורם היה המגד שלי בהיותי מ"פ בגש"ח 784 בסיני. היו בינינו יחסי אמון וכבוד הדדי. התייצבתי אצל יורם, הוא כרגיל היה החלטי, תכליתי והסביר לי מה המצב: חטיבה 7 עברה לרמת-הגולן, חטיבה 460 קמ"ט (קורס מפקדי טנקים), קק"ש (קורס קציני שריון) הורדה לסיני. חטיבת מילואים 217 של נתקה במקום חטיבה 7, (טנקי שוט דיזל צריח חשמלי ישן) בימ"ח בהתארגנות לסיני. חטיבת מילואים 204 מתארגנת. חטיבה 500 ממתקן אמונים בצאלים (טנקי שוט, צנטוריון דיזל צריח חשמלי ישן) בהתארגנות לירידה לסיני. הטנקים שלה מפוזרים באימונים ובסדנה.

סא"לים מרקו (יעקב מרדכי) ויורם לונדון במלחמת יום הכיפורים בגדה המערבית במצרים.

בנוגע לשיבוץ שלי קיימות שתי אפשרויות: הקמה מיידית של פלוגה קדמית לחטיבה 500, או מינוי כקח"ש חטיבה 274 טירנים (T-54, T-55). בחרתי להקים פלק"ד עבור טנקי שוט, מאשר להתמנות לקח"ש לחטיבת טירנים, אותם לא הכרתי. טנקי שוט, שרמן ומגח (פטון) הכרתי ככף ידי. יורם נתן את ברכתו, והציע שסגן נח וסגן בן-דוד ישובצו בפלוגה.

שבת 6/10/73 שעה 10 בוקר, הגעתי למרקו, שוחחנו על הסיכום עם יורם. מרקו סיכם עם המטה והמפקדים שאני מקבל יד חופשית לקבל כ"א סדיר, קבע ומילואים, כל מי שלא משובץ, מכל פלוגות סדנת גייסות שריון 650, כולל צאלים ורפיח. בנוסף אקבל רכב צמ"שים (ציוד מיוחד לשדה), מכל הנוטר בימ"ח, וכן כלים מיוחדים, חלפים, מכללים, מלוי מחסנים ניידים, צמ"שים כיתתיים ומחלקתיים מכל מחסני פלוגות הסדנה בג'וליס. כולם נתנו יד, במיוחד ברצוני לציין את אנטול מ"פ ב' ומ"פ בסיסית בגש"ח, פלוגה שכללה בזמנו את מחלקת שרמן – תומ"ת (תותח אוביצר 155 מתנועע), ושימשה גם כפלוגת תחזוקה לכל הגש"ח. אנטול עזר לי בארגון חוליות רכב זחלם, נשק, צב"מ (ציוד בתי מלאכה) ואופטיקה. בנוסף ארגן לפלוגה כלי-רכב 4x4, 6x6, משאיות כבדות, גררים ועוד. כל זאת למרות שלפלוגתו הבסיסית חסרו כל האמצעים האלו.

הבעיה המרכזית למפקד בבניית יחידה היא בחירת סגל מתאים למשימה, שישמש אחזקה בזמן לחימה. עברתי בפלוגות א' ו- ג' בחרתי מי שלא שובץ והנחיתי אותו לגשת לימ"ח (יחידת מחסני חירום בגש"ח) להצטיידות אישית, כיתתית או מחלקתית, לפי שיבוצו. עברתי עם מפקדי נייד החלפים במחסני החלפים של פלוגות א' ו ב', והנחיתי אישית מה לזרוק מהניידים ומה לקחת בכמויות. לדוגמא: מצברי-טנקים, חלפי-צריח שוט, חלקי-מז"קום, הנעים-סופים. כל שיקולי נבעו מתוך ניסיון של 15 שנה באחזקת טנקים ורכב.

נח, ששירת כמ"פ ברפיח לפני הלימודים, ארגן רכב, חוליות, וצמ"שים בעזרת אריה בן-דוד מצאלים.

בינתיים החלו להגיע חיילי מילואים למשרד הקישור. עמדתי בפתח ובחרתי אך ורק בעלי מקצוע טובים, וחיילים שהכרתי אישית משנים עברו. לדוגמא רס"ר ציון פרזון אלוף הנשקים, שהיה גם היה עוזר מ"פ. תהליך המיון נמשך כל יום כפור, הלילה ולמחרתו.

יום א 7/10 שעה אחת בצהריים הוקמה פלוגה ד' ("פל" חלקית") של גש"ח 867 בהרכב הבא:

נ"נ מ"פ, רס"ר שחם מפקד נ"נ חבלה, רס"ר ציון אחראי נשקים, סמל שטין דוד קשר מילואים, סמ"פ נח הממונה גם על מחלקת שרמן (3 כיתות + מ"מ קצין, שפר), סגן בן-דוד (היה אמור להגיע מצאלים).

מחלקת שוט: 3 כיתות על זחלמי צמ"ש, ריאו חץ, משא 6x6 מחלקתי, מ"מ רס"ר פרנציוז יוסף, מחלקת שוט נוספת עם מ"מ רס"ר מאוקש, אליה צורף רס"ר ויקטור המסגר והציוד החשוב: רתכת ואוטוגן ובלוני רזרבה רבים, זהו ציוד מפתח לתיקון טנקים שעלו על מוקשים.

מחלקת רכב ונגמ"ש: 2 כיתות על 6x6 +נ"נ. מחלקת אחסנה: 4 ניידים חלפים הכוללים שרמן, שוט, 2 ניידים רכב, 6 משאיות יר"מ למזק"ום, יחידות-כוח, מצנני-מים לזחלם, גלגלים-מושלמים להחלפה (לפגיעות מהפגזות), רס"רים: שטין, ואיזו.

מחלקה כללית על טיולית: 3 אלחוטניות, 2 פקידות, רס"פ, נהג טנדר מ"פ, פקיד מבצעים, בפיקוד רס"ר בכר.

זוהי המסגרת הכללית שאורגנה מיום שבת 10 בבוקר עד יום א בצהריים שעה 13. שיבוצ זה ישתנה עוד עשרות פעמים בגלל גמישות בפעילות, לפי שינויי כוחות באוגדה. הרכב פלוגתי מצוין: שלישי קבע, שלישי סדיר, שלישי מילואים. הייתי מרוצה

פרט לכך שאת חלק מהחיילים לא הכרתי אישית, עובדה שהפריעה לי מאד, תמיד שאפתי להכיר את חיילי לעומק.

היות ולא האזנתי לרדיו לא ידעתי מה קורה בחזית.

אספתי את כל הפלוגה להנחיות כלליות כגון:

- כל רכב יורם על מנוף ויפורק אום מהגלגל לבדיקת מפתח הגלגלים, יש לבדוק גלגל רזרבי תקין, מוט גרירה וזחל רזרבי לזחלם, כלב (מכשיר) גירוז גדול לכל זחלם, שמנים לרכב ולטנקים מכל הסוגים, רצועות מנוע, שקי דיפון ואתי חפירה.

- יש להצטייד בדלק רזרבי כמה שיותר, מים לשתייה ולרכב.

- יש להצטייד במנות קרב, לחם, ירקות, מציות, ביצים, תפוחי-אדמה ובצל – כל ההצטיידות בנושא האוכל הנה תודות לצבי הטבח.

- יש להצטייד בנשק, תחמושת, תחבושת-אישית, כובע פלדה.

- תדרוך חיילות: תנועה בלילה, חניות בשוליים, נסיעה בלי רווחים, אין עקיפות ועוד. במיוחד הדגשתי שיש להתגבש במסגרת כיתתית גם להגנה, לתיקונים, לאכילה וכו'.

החיילים פוזרו לחדר האוכל, פרט למ"מים, שהצטרפו אלי לניידי חלפים (משאית המשמשת כמחסן חלפים נייד), על מנת לוודא שהם עמוסים בשכבות של מכללים, חלפים, מצברים, מז"קום (מתלה זחלים) וטבורים, לתיקון מגוון התקלות כגון: מוקשים, שקיעות, הפגזות ושחיקה.

עברנו גם על משאיות היר"מ (רכב אזרחי מגויס), במידה ומשאית היר"מ לא הייתה מלאה ביצענו סבב העמסה נוסף. יש לזכור שלא יוצאים לטיול, ולכן העמסנו את כל מה שנחוץ מבחינת הצידוד, עדיף לחשוב ולהצטייד מחדש. ציון עלה לנשקיה עם הנשקיה הניידת כדי למלא אותה בחלפי נשק למלחמה. בקשתי להעמיס מדחס נייד על 6x6 של מחלקת הרכב, לשיפור תנועה בחולות. הידע המקצועי שלי בנושא אחזקת טנקים זחלמים עלה פי כמה מעל כל המפיים בגשח. כמו כן בתחום הצבאי סיימתי קורס קורס מפיים שריון לפני שנה לערך. בוגר "מלחמת ההתשה" בגזרה הצפונית "בלוזה" חברתי ניסיון עצום בעמידה בלחצי מלחמה תקיפות אויר והפגזות.

לא הטריד אותי חוסר רכב, נשק וקשר, ידעתי שצידוד זה יושלם בלחימה. שאלתי את עצמי האם יש פלוגה? התשובה הייתה כן גדול.

הקשר שטין דוד (מ) הקשר עדכן את תדרי-פלוגתי למפקדים.

במקביל להצטיידות, בשעה 10 בבוקר נערכה קבוצת פקודות אצל מרקו שהפך ממפקד ס"ג למגד 867. התדרוך: אוגדה 162 (גייס) נעה לגזרת הצפונית, לכן פלוגה א- מ"פ גרוצקי סמך פניגל, ופלוגה ג- מ"פ עידן – סמ"פ מימון, ינועו בעקבותיה. פלוגה ד- מ"פ יאסו ימתין להשלמות מצאלים, ונח הסמ"פ יישאר כמאסף. ההנחיה הייתה להתחיל לתקן שרמן מכ"מת (מרגמה 160 מ"מ), שנתקע על זחלים, הראשון תקוע ליד שער המובלים בג'וליס. מ"פ בסיסית, אנטול ישמש מאסף, לאחר גמר התארגנות והשלמות. מרקו המגד והחפ"ק (חבורת פקוד קדמית) זזים גם הם. חלק מההשלמות מרפיח ומצאלים הגיעו לפלוגה. ירדנו לארוחת צהרים ושיחת תדרוך לפני היציאה. בשיחה פלוגתית שנערכה באזור הלשכה, הסברתי: האוגדה נעה לאזור בלוזה, ואנו יוצאים משער ג'וליס לכיוון נגבה, מבצעים תרגול תנועות ושיירות, משם לכביש עזה רפיח, אל עריש, נחלים, רומני (מרכז-טפולים) ובלוזה.

7/10/73 שעה 13:00 בערך על הרכב עלה, זזים.

מתחילים לנסוע, מגיע מולי סגן הרצל ברגידה, "אלוף מכונאיי מגח", לבוש חולצה לבנה, מכנסי חאקי וסנדלים. שואל אותי מה עושים? לא גייסו אותו למילואים. שאלתי אותו רוצה להיות סמ"פ? תשובתו - כן. עצרתי את התזוזה, רצתי למרקו לקבל אישור, מרקו הסכים. שמחתי מאד, יש לי קצין ביד ולא על העץ, שינוי ראשון בכ"א.

נכנסנו לאזור נגבה מול ג'וליס, תרגול ראשון של תנועה בשיירות בלי רווחים. פגוש אל פגוש, נסיעה אטית, ירידה לשולים, כאשר הגלגלים השמאליים כשני מטר מהכביש, עצירה בלי רווחים. רוב הנהגים מילואימניקים. בצענו זאת מספר פעמים עד לשביעות רצוני המלאה. למה? לפני מספר חודשים נערך תרגיל אוגדתי מלא בשם "עוז". לפניו היו תרגילים שלדים של האוגדה, אגד-תחזוקה, אגד צליחה. התרגיל החל מאזור צאלים, שבטה, ירוחם, קדמת סיני. הצליחה בוצעה באזור סכר ה"רואפה" בסיני, טנקים על דוברות וגם על גשר גלילים, עד "ביר תמדה". שם עלה נ"נ של רופא על מוקש ישן, התוצאה היתה הרוג ופצועים. התרגיל קוצר, והיה מסדר סיום באזור ביר תמדה. התירגול ארך כ-3 שבועות, אני השתתפתי כמ"פ פלוגה ג – קדמית, תורגלנו ובצענו אחזקה מלאה לטנקים, נגמשים, זחלמים, רכב יר"מ. תרגיל זה שיפר רבות את ניסיוני. בימי הלחימה באה לידי ביטוי החשיבות המיוחדת לתרגולים הנ"ל. יש לציין כי בכל ימי הלחימה, הבצוע הנ"ל היה מעולה. ביצענו מנוחה קטנה לתדרוך.

שעה 15:30, מספר שעות אחרי פלוגות א' ו ג, אנו עולים על כביש אשקלון - בלוצה (כרם שלום – אל עריש), לאחזקת אמת במלחמה בלתי ידועה, בגזרה מוכרת לי ולהרצל ברגידה.

רקע אישי שלי עד ליציאתי למלחמה קשה זו

יליד שכונת שפירא ת"א, מכונאי רכב שלב אזרחי ג, בוגר מכס-פיין ערב, גיוס 8/56, מכונאי טנק שרמן בנזין, מנוע קמינס, מכונאי טנק שוט ומגח, קורס קצינים לנגדים. תפקידים: מכונאי טנק, אחראי צוות, אחראי מנועיה פלוגה א, מנהל מחלקות עזר בפלוגה א, מנהל עבודה פלוגה א.

עזיבת סדנה גייסית, שותף בהקמת חטיבת טנקים – חטיבה 217 בימ"ח, שרמן ושוט בבית-דרס.

חזרה לס"ג הקמת פלוגה ג שרמן, מגח, כמנהל עבודה. כקצין מ"פ סדנת בלוצה, סמ"פ פל"ג.

בהיותי סמ"פ פלוגה ג' יצאתי (ביוזמתי) לקורס מ"פים שריון, בברכת אנטול שהיה המ"פ בזמנו.

מ"פ פלוגה ג'. יציאה ב 8/73 לשנת לימודים.

ב 6/10/73 הקמת פלוגה קדמית פלוגה ד' גש"ח 867.

מלחמות: מלחמת קדש כחייל, בששת הימים רס"ר סמ"פ פלוגה קדמית בגש"ח אוגדת גיסות-שריון. במלחמת התשה הקמת סדנת בלוצה, ותפקיד מ"פ הסדנה בגש"ח 784 בסיני.

במלחמת ההתשה רכשתי ניסיון רב באחזקת צל"מ בתקופת לחימה כמפקד יחידת חימוש.

חיילות בצה"ל

בשנות ה-70 בחיל החמוש בבסיס הדרכה של החיל, לא היו שום קורסים לנגדים, לקצינים, ולבד"א (בעלי דרגות אחרות), בנושאים כמו: קשר, ניווט עזרה ראשונה, תנועה מבצעית, תפעול כלי נשק, ועוד.

רק לאחר מלחמת יום הכיפורים הוקם בבה"ד 20 ענף לאימון יחידות שאימן: סמלים טכניים, מח"ג (מחלקה טכנית גדודית), קח"ש גדודי, חטיבתי וגם את שאר בעלי התפקידים בגש"ח. האימון כלל תרגול ושיתוף קורס קציני-חמוש מתקדם. לעניות דעתי מי שלא רכש ניסיון והכשרה אלמנטרית בכל הנ"ל, ולא שרת ביחידה קרבית לוחמת בשריון, או קורס מ"פים בשריון, לא יכול למצות את תפקידו כמ"פ פלוגה קדמית בגש"ח או קח"ש בחטיבת שריון.

נחזור לגמר תרגול, יום א' 7/10/73, 13:45, נגבה.

עולים על הכביש יאסו מוביל, הרצל מאסף, מגיעים לכרם שלום, מנוחה וגירוז גלגלי מרכוב בזחלמי הפלוגה.

זזים קדימה, פנצ'ר בגלגל קדמי, מסתבר, שלמרות דרישותיי למלא את משאיות היר"מ (יחידת רכב מילואים), גם בגלגלים מושלמים לכלי רכב זחלמים, אין אף גלגל מושלם. שלחתי מנוף 6x6 שיסע קדימה לרפיח, להביא גלגל מושלם ולהעמיס ביר"מיות. תדרכתי את החיילים: כאשר מביאים גלגל מושלם, מתקנים וממשיכים לכיוון אל עריש, נחל ים, לבלוזה. תוך כדי המנוחה מצטרפות עוד 3 משאיות יר"מ, סה"כ 25 כלי רכב בפלוגה. (לא וידאתי למרות ניסיוני כשל שלי)

שעה 16:20 נעים קדימה, עוברים את פלוגה ג, עוברים את פלוגה א, שתיהן עומדות בצדי הכביש, למה? לי אין תשובה, הן הרי יצאו בשעה 10,00 בבוקר? אני ממשיך לכיוון בלוזה.

הפלוגה הקטנה מתורגלת, נוסעים לאט לאט בלי רווחים, ונותנים לכלי רכב שונים לעקוף אותנו. הערב יורד, אנו מתקרבים לצומת אל-עריש, המצב שנוצר הינו: פלוגה ד מובילה את גש"ח 867, בעקבות אוגדה 162.

מגיעים לצומת אל עריש, מולנו חוסמים את הצומת ק. אחזקה גייס חיים רזון, וקצין הספקה גייס, אני לא עוצר. ציון סע! סע! אני צועק. התקרבותי לחיים הוא זיהה אותי ואת ציון, חיים עבד עם ציון בחולית הביקורת כ-10 שנים. אמרתי שלום, בלי לעצור, וחיים עשה תנועה להמשיך. כל הפלוגה אחרי, עברנו את השטח הבנוי, עברנו בין חורשות התמרים. שם נתקלנו ב-2 טנקי שוט תקועים: 1 עם בעיית מז"קום הצוות

טיפול, בדקנו שיש להם את החלקים הנדרשים. הטנק השני (622) זרק שמן מהמנוע, כנראה לחץ עוקה, אמרנו לנהג למלא שמן מדי פעם, והוא יכול להמשיך לנוע. באל עריש כל הפלוגה חנתה בצדי הציר, ליד חניית הפלוגה עמדו מאות ארגזי תמרים מוכנים למשלוח. בקשתי מציון לעבור ליד כל רכבי הפלוגה ושכל רכב יעמיס לעצמו ארגז תמרים. כשבועיים זה היה האוכל המרכזי שלנו, נעים הלאה.

בשעה 18:30 נתקלנו בטנק שוט (094) דפיקות מהמניפות, השארתי את שחם לנסות לתקן את התקלה, הזכרתי לשחם שיש קשר לטנק ותמיד ניתן להיכנס לתדר הפלוגתי ולעדכן מה קורה.

נעים הלאה, שעה 18:50 שוט הפוך בצידי הציר, חייבים טנק חילוץ, לא ידוע לי שיצא טנק החילוץ עם הגש"ח, דווחתי לקמבץ הגש"ח. נעים קדימה, בכיתת שרמן יש פריסת זחל בזחלם 839, סגן בועז מעדכן. שעה 19:25 נעים קדימה, בצד הציר חנו 2 שוטים, שאלתי מה קורה? הטנקיסטים ענו שהם לא יודעים את ציר התנועה, והם לא מכירים טנק שוט דיזל, את מערכת כבוי אש וכו'. הסברתי להם את ציר התנועה עד "בלוזה", והצמדתי מכונאי שוט להסבר ותרגול. נעים באיטיות, יותר מדי עצירות,ראינו 2 שוטים נוספים שפרסו זחלים בצדי הציר, השארתי מ"מ שוט שיעזור לצוותים לעלות מחדש את הזחלים וינוע קדימה. התחלתי להבין שיש תנועה של טנקים על זחלים לבלוזה, ולחזית כולה. יש צוותים שאינם מכירים את יחידות הכוח, לדוגמא: הצוותים לא ידעו ששמן מנוע בודקים שהמנוע עובד. מתברר שכל הטנקים נעים מהימ"ח, או מצאלים לחזית, על זחלים, מאימונים עם הרבה שעות מנוע. חשכה 21:00 לערך, אנו תקועים, הכוחות לא זזים.

מה עושים? מניסיון של עשרות תרגילים ולחימה, לוקחים מכונאי טנקים עם פטיש או לום ונעים קדימה בריצה, עד שמגיעים לחסימה. תאמנו לי זה תמיד עובד. לפעמים הסיבה לעצירה היא נהגים שנרדמים. הסיבה הפעם: קציני התחזוקה שלחו מובילים עם טנקים ללא צוות, ללא נהג טנק. כביש בלוזה אל-עריש הינו צר מאד, בקושי שני כלי רכב קטנים בתנועה דו-סטריית יכולים לחלוף בו אחד מול השני. מתברר שנשלחו טנקים עם מובילים "לרומני", המובילים נצטוו לחזור לסבב נוסף מול התנועה, מוביל עמוס ומולו מוביל ריק. התוצאה שניהם שקעו ואין תנועת כוחות לחזית. החלטנו לפעול, הורדנו את הטנק בחשכה ממוביל שקוע בשיפוע. אני מכוון מראש המוביל, המכונאי נוהג, גוררים את המובילים לצידי הציר, הטנק (צ-074) הועמס מחדש על המוביל, קשירה למוביל ובירכת דרך צלחה לרומני. עכשיו הבעיה לפתוח את הציר, רוב הנהגים ישנים או מנמנמים חלקם עם חלונות סגורים. בשביל זה יש את הפטיש

או המנוף של הג'ק. בדרך חזרה, 4-5 ק"מ, משכימים את הנהגים תוך וידוא שהנהג נוסע, הפקק נפתח התנועה זורמת. התוצאה: כמה חלונות שבורים, דלתות עקומות, עדיין כדאי. ל-2 טיוליות שלי 2 תקרים, נשאר לתקן.

**כביש בלוזה - אל עריש כביש צר מאד לתנועה דו סטרית כשאין סופות חול
התמונה מתקופתי כמ"פ בלוזה**

לכביש זה נשלחו מובילים עם טנקים, ציר אוגדתי. ה"חכמים" מתחזקה שכחו שהמובילים צריכים גם לחזור מול התנועה, התוצאה: ציר סתום.

**סדנה בלוזה - תמונה משנת 1969, הייתי שותף בבנייתה ושרתי בה עד 1969.
כל הסדנא בנויה על דיונות חול, על החול מילוי של תשתית חרסית, חומר מתקשה בדומה לאספלט. שימו לב, לא זזים בלי דיפון שקי חול נגד מיקוש.**

מתקדמים ל"נחל-ים", שוט נוסף פרס זחל, השארנו עוד כיתה. נעים קדימה, שוט (251) תקוע, השארנו עוד חוליה. שוט נוסף (217) פרס זחל עוזרים לצוות לעלות זחל. מנוף 6x6 עם גלגלי זחלם מושלמים. שתי הטיוליות הצטרפו לפלוגה. נעים קדימה, זחלמים 828, 113 תקועים, נשארה כיתת רכב-ב לתיקון שני הזחלמים. שוטים נוספים (619 ו-633), פרסו זחלים, הושארה כיתת נוספת לתיקון וחלוץ. קרוב לחצות מגיעים לאזור "נחל-ים". משאית זיל תקועה, נזילת שמן ממצנן שמן מנוע, מדווחים לק"מבץ, לטיפול אנטול (מ"פ בסיסית). שתי הכיתות שנשארו לתיקון שוטים, מדוחות שהטנקים התחפרו מאד, ללא טנק חילוץ אין אפשרות לחלץ אותם. הנחתי אותן לחבור לפלוגה. דיווח לקמב"ץ סגן חיים, לטיפולו לחילוץ.

חצות 8/10/73 אנו אחרי נחל-ים, לאחר מספר עצירות קצרות, לדעתי בגלל מובילים ממול. השארנו כיתת רכב לתיקון 2 כלי רכב וזחלם (603). 8/10/73 שעה 01:20 שוט קל נוסף שקוע בצד הדרך, דיווח לקמב"ץ. שעה 06:38 אור יום, מתקרבים לרומני. 2 שוטים (149,053) נזילת שמן, זרוע מתח שבורה, נשארה חוליה לתיקון. זחלם (049) תקוע, נשארה כיתת רכב לתיקון.

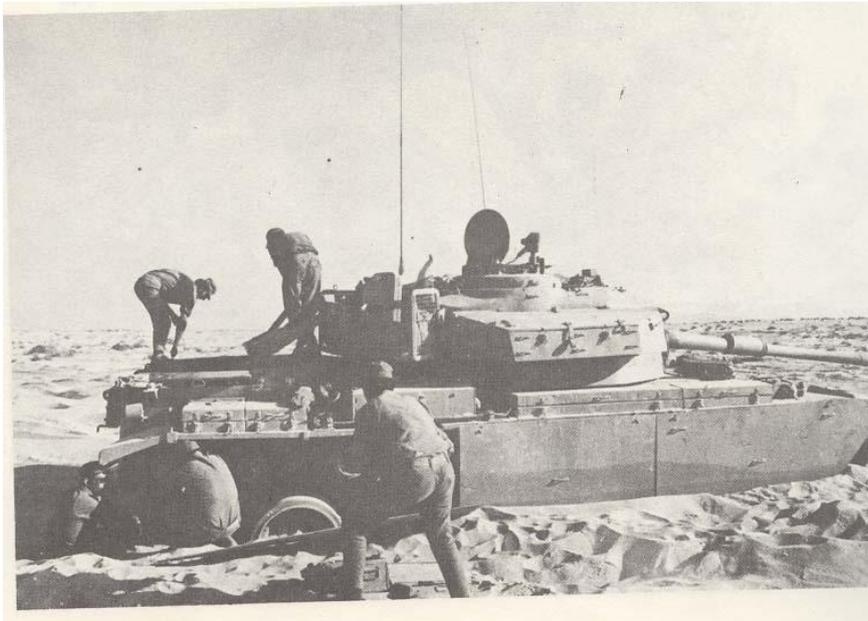
שעה 09:15 מגיעים לצומת "לסטים-כרטיסין". הכביש "לרומני" סגור, בגלל תקיפת קומנדו מצרי, לכן יש שנוי בתנועה "לבלוזה" דרך כביש הרחוב. ליד הצומת עומד טנק שוט (054), הבעיה דלק, הושאר צוות לבדיקה, חוסר דלק או תקלה. עוברים לציר "עלקת". החלטתי להשאיר את הרצל ומחלקת שוט, באזור "כרטיסין עלקת", משתי סיבות: הראשונה – ריכוז החוליות, הכיתות והמנהלה, שהיו בדרך "מאל-עריש", ו"נחל-ים" בגמר תיקונים, לבל ימשכו "לבלוזה".

השניה - טיפול ב 5 שוטים התקועים באזור: (149) נזילת שמן, (054) נזילת דלק, (652) מנגנון מתח, (316) אין טעינה, (625) בעיות מזק"ום.

אני התקדמתי לכיוון סדנת בלוזה. בדרך, לקראת הצהרים, עברתי את מחנה הקבע ב"חצב" של גדוד 9, שרובו חוסל. הייתי שם עשרות פעמים בשירותי כמ"פ סדנת בלוזה ב"מלחמת ההתשה". כאב לי מאד, נציג הגדוד מסר לי, שהם פינו את הבנות לאחור. הבנתי מיד שהמצב בחזית גרוע.

סדנה בלוצה - 2 מגחים בתיקון מתקופתי שם כ-מ"פ 1969 .

שוט שקוע "במלחות" בגזרה הצפונית אזור הלחימה של האוגדה מ-8 עד 15
לאוקטובר 73

8/10/73 בסביבות 14:30 הגעתי לסדנת בלוצה. בסדנה עמדו 3 שרמנים בתיקון, וסגן חודרה המ"פ נראה סחוט ועייף, הוא סיפר בקצרה על יומיים האחרונים של הסדנה במלחמה, נפרדנו. שוחחתי עם מרקו בקשר עדכנתי אותו על מצב הפלוגה, מה קרה בגדוד 9, ובקשתי לפנות את 5 הבנות מהפלוגה. בנוסף המלצתי לו לפנות גם את כל הבנות של הגש"ח. לצורך הענין נידבתי טיולית מלווה ע"י רס"ר בכר. בנוסף פונו 5 חיילים בלתי מקצועיים, סה"כ 11 חיילים הוחזרו לג'וליס. בקשתי תגבורת למחלקת שוט, מרקו הסכים מיידית, נקבל אותה כאשר נגיע לגזרה הצפונית, בגלל שינוי כוחות

האוגדה. שינוי הכוחות: חטיבה 11 שרמן, נשארתי לכוח קלמן, ולכן מחלקת שרמן שלי מצטרפת לחודרה מ"פ סדנה בלזזה. (אין בית ספר כמו הניסיון). ההרכב החדש של האוגדה: חטיבה 460, חטיבה 500, וחטיבה 217. את העדכון לגבי ההרכב החדש של האוגדה קיבלנו מיורם שהיה נוכח במקום. הערב מתקרב, שאלתי את יורם מה קורה? יורם ענה כרגע, יש התקפה אוגדתית. התוכנית שפלוגה ד' תכנס בעקבות חטיבה 217 לציר "מאדים". יורם יוצא לכיוון צירי "כרטיסן", "מאדים", "ספונטני" ויעדכן אותי מתי להיכנס בעקבות חטיבה 217.

התארגנות, לאחר שליחת רס"ר בכר עם הבנות. נעים לכיוון כביש הרוחב (כרטיסן), שמגיע עד צומת טסה, מיתלה והלאה. בצומת "עלקת" - כביש הרוחב, נפגשתי עם הרצל, חשכה, בצענו עדכון הדדי, סיכמנו בינינו: אני אתקדם לכיוון "מאדים", ואמתין לאישור כניסה לציר. הוא ירכז את הכיתות שבעבודה, ובסיום הריכוז יבצע הכנה לכניסה לציר מאדים.

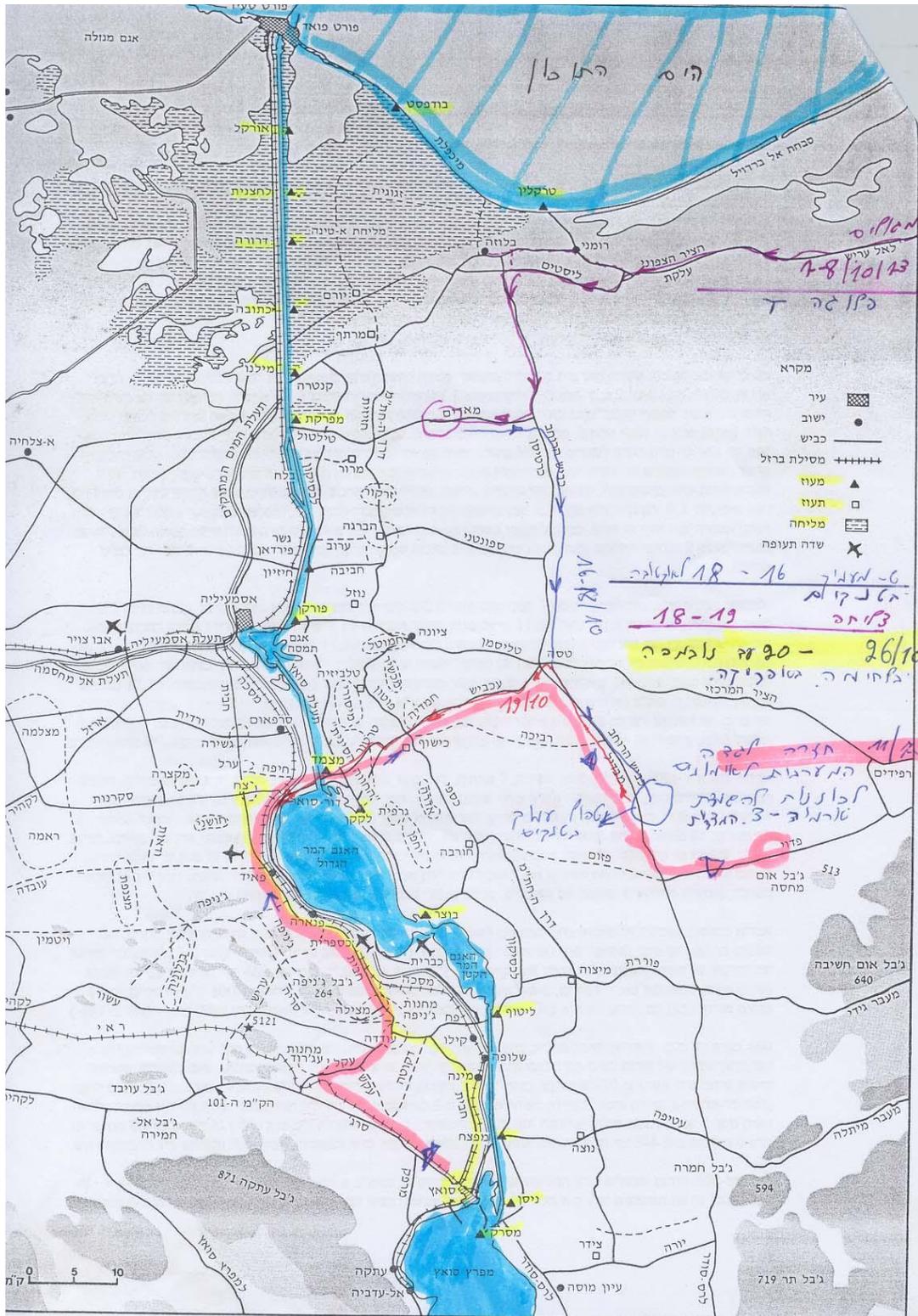
השעה 00:00 לערך, אני זז בנהיגה ללא אורות, מגיע לכניסה לציר, השעה 23:30 לערך, יורם ברשת הקשר גדודית עם המגד ועם החמ"ל (חדר מלחמה) הגדודי, בו יושב הקמב"ץ סגן עבדי חיים. אני מקבל אישור להיכנס לציר "מאדים". אני מארגן חולית בעלי מקצוע שוט שונים בנ"נ, אנו נוסעים עד לחניון לילה של חטיבה 217, בחניון היו כ-35 טנקים. אני מנסה למצוא מישהו ממפקדת החטיבה, אך ללא הצלחה, במקביל אנו עולים על הטנקים לנסות לברר את מצב הכשרות. הצוותים בקושי עונים, חלקם נראים בהלם. זה מסביר את תשובתו של יורם בקשר לשאלתי מה קורה בחטיבה? הוא ענה: "קטסטרופה!".

מסתבר שהמתקפה האוגדתית ב 8 לאוקטובר התחילה ב- "170 טנקים, והסתיימה ב- 100 טנקים. כ- 40 נפגעו קשה, 25 נשארו בשטח האויב, מגד נפל בשבי, מגד נהרג, קצינים, מ"פיים וצוותים רבים הרוגים" (ברן על שתי גדות סואץ, ע' 113, ע' 127).

להלן ציטוט מסיכום של שר הביטחון בפיקוד דרום בשעה 23:30: "דאגתו עמוקה כי לאבדות שספגנו תהיה משמעות רצינית על המשך המלחמה. וכי הכוח המועט שנישאר בפיקוד דרום, ההערכה הייתה כ- 400 טנקים, הוא הכוח היחיד החוצץ בין הצבא המצרי ובין תל-אביב. אין לנו מקורות לתגבורות, והמדיניות של חיסכון בכוח שעליה הוחלט היא חיונית ביותר". (ברן על שתי גדות סואץ, ע' 127).

גזרת הלחימה מ - 06/10/73 עד - 26/10/73 - תנועת

פלוגה

"זוהי קטסטרופה אמיתית" שאף אחד מאתנו לא שיער את ממדיה. לאחר סבב בחניון לילה בטנקי חטיבת 217, האינפורמציה שריכזתי היא: טנק (403) שקוע חזק בכניסה לציר, אין קשר פנים, (620) מצברים מתים ואין טעינה, (227) אין טעינה, (220) אין טעינה, (579) אין טעינה,

(403) אין טעינה ואין צידוד, (034) אין ירי נק"ל, מכני וחשמלי. (604) חסר דלק, (018) חסר דלק, (199) אין ירי תותח, (620) בעיות טעינה, (111) חסר דלק, בעיה בידית צידוד חשמלית.

(259) חדירת RPG לתא נהג, וריסוק את וסת הטעינה. כל הפגיעות הנ"ל קרו בלילה בין 8-9 לאוקטובר. חזרתי לצומת, כביש הרוחב שעה 05:30 בבוקר. התארגנות לכניסה לחניון חטיבה 217. במבט לאחור, העובדות שעזבתי כרס"ר את פלוגה א, הייתי מנהל עבודה ראשי, הקמנו בימ"ח את חטיבה 217 של טנקי שוט בנזין, הכרתי היטב את חילי החימוש של החטיבה, והם הכירו אותי היטב. כל העובדות האלה אפשרו לי הקמת צוותי עבודה משולבים של חיילי פלוגה ד' עם חיילי החימוש מהעבר בימ"ח, מלר, חיימסון וחיילים נוספים, השילוב עבד למופת.

יום ג ה-9 באוקטובר, יום רביעי ללחימה.

בבוקר נכנסנו לסובה ב"מאדים". הסובה היא משטח קשה העשוי מחרסית על דיונות חול שמאפשרת עבודה ביתר נוחיות בטנקים, שלא יצאו ללחימה עם שחר. הרצל מדווח בשעה 07:00 על 2 טנקי שוט בטיפולו, 3 ק"מ מהצומת: הראשון שקוע, ועם בעיות בצידוד, השני לא מניע. אני לא ראיתי אותם בגלל החשכה. בקשתי מהקמב"ץ סגן עבדי חיים, שאף הוא בוגר בלוזה, (היה סמ"פ בסדנה) לקבל ממחסני פלוגות א-ג את החלפים הבאים: זרוע מזלג 1, זרוע סכין 1, גלגלי מתח 2, מבוכים לזרוע גלגלי מרכוב, שני הסוגים 1+1 בדחיפות. עבדי הקמב"ץ מדווח כי מחלקת שוט עם רס"ר בן-נעים בדרך לציר "מאדים". החוליות בשלבי סיום באזור "ליסטים כרטיסן עלקת", מי שמסיים נשלח לציר "מאדים".

אחרי ארגון העבודה בטנקים, אני דורש שכל טנק ייבדק מחדש לכשרות בכל התחומים: ירי תותח ומקלעים, קשר, טעינה, צידוד והגבהה, יחידת-כוח, מזק"ום כולל מתיחת-זחל, גירוז זרועות וטבורי גלגלי מרכוב. ציון והנשקים מבצעים תיקוני כשרות במקלעים, נשק אישי, משלימים קני 03 רזרביים. ציון אסף מכל טנק מושבת את כל

הנשק, בכדי לבצע סבב והחלפת נשק, מקלע תמורת מקלע, קנה רזרבי תמורה קנה תקין או חדש. במקביל ציון הזמין עשרות קנים רזרביים ל-03 וחלפים נוספים לנשק אישי. הרצל בנסיעה לצומת "חזיזת- מאדים" מגלה 2 מגחים תקועים, בראשון בעיית הנע סופי, ובשני בעיות מזקו"ם. הוא מחליט לתקן במקום ע"י שחם. ציר חזיזית הנו כביש החתם.

הטנקים הישראלים מגנים מהגבעות השולטות מול תקיפת המצרים מערבה משם. 3 טנקי שוט נוספים תקועים, לשני טנקים הלך הנע סופי, בטנק השלישי בעיית הנעה. הצוות בטנק הראשון עשה קצור זחל, לטנק השני אין צוות. שעה 11:15 הרצל מגיע מאזור העבודה עם חלפים, ריאו חץ הדרוש לעבודה בחניון, וכיתה שסימה את העבודה שם. עדין נשארו שם עוד שתי כיתות לסיים את העבודה באזור. בשעה 11:30 לערך מגיע יורם לונדון, מקבל דוח מצב. אנו מסכמים: טנק (072) שנפגע בין הצריח לתובה ולא ניתן לתיקון, ישמש אותנו לחילוץ. בשעה 16:30 לערך, כאשר אני מסייר לכיוון "חזיזית" אני מגלה תומת שפרס זחל, שולח את הנ"נ להביא מסגר מהחניון לחיתוך הזחל בכדי לעלותו מחדש, בשעה 17:30 מסתיים התיקון. מסתבר לי שק"מ מזרחית מהסובה ממוקמת סוללה של א"א 215, תותח מתנייע אוביצר 155 מ"מ, כחיפוי לכוחותינו.

אני מרכז את הפלוגה לשיחת מוטיבציה, מפרט את ארגון התיקונים, מדגיש את בחינת הטנקים שחוזרים לחניון בלילה כולל בצוע כל דרגי התיקון, טיפול וגירוז. מעדכן על אבדות החטיבה, תקן של חטיבת טנקים הנו 101, כיום יש בחניון לילה פחות מ-40 טנקים, השאר מושמדים, שקועים או בשבי.

סידור העבודה כולל את חילי חמוש של החטיבה, 3 צוותים. לכל גדוד צוות משולב שיבצע: בחינה, תיקונים וטיפולים. לגבי החלפים אני מבהיר המחסנים פתוחים לכל, בלי רישום, יש להחזיר בלאי שניתן לתיקון. רס"ר איזו מזמין מיידית מהקמב"ץ ומוודא שצדוק-קצין החלפים הגדודי ישלח מיידית את החלפים ברכב. נתתי הנחיה לרוקן את כל משאיות היר"מ לחרסית. כל הזמן לבצע סבבי חלפים מכללים, להביא, לרוקן, להביא כו'. הרצל אחראי לסיום העבודה באזור "לסטים" כביש הרחוב. סיור וקשר עם הטנקים הלוחמים בגבעות מעל "חזיזית" ומשני צידי ציר "מאדים", במטרה לגלות טנקים שנפגעו או התקלקלו או נתקעו בתנועה. חזרה לחניון לילה, העבודה תתבצע בסבבים. עובדים על טנק עד שהוא תקין. חלפים שפוגעים בכשרות, מדווחים ישירות

אלי, "קניבליזציה" רק אני בלבד מאשר. ההנחיות שלי הם: "שמירה והבטחה אישית, הנשק תמיד לידך, מי שלא משובץ במסגרת מחלקתית, מאבטח את העובדים. לגבי עדכונים- אני אעבור ביניכם מספר פעמים ביום ובלילה לעדכון".

האבדות בטנקים מצביעה על מחסור גדול בצוותים. מרבית הטנקים הפגועים, שקועים, בלתי תקינים, עזובים, הם מימי הלחימה הראשונים, 6-7 לאוקטובר, טנקים של גדוד 9. "המגד יום-טוב מדווח למפקדו קלמן ב-7, לאוקטובר שקיבל את הפיקוד על הגזרה הצפונית, כי גדודו אינו קיים יותר" (ברן-ע' 31). חטיבה 460 שירדה לסיני בטיסה קיבלה טנקים מימ"ח, התארגנה באזור "רפידים", ב-6 לאוקטובר נשלחה לגזרה הצפונית לאזור "חזיזית" 100 ק"מ מ"רפידים", עם 44 טנקים. גבי המח"ט מדווח לברן עם חזרתו לאוגדה ב-7 לחודש אחר הצהרים כי נשארו לו רק 9 טנקים (ברן ע' 39), (דדו ע' 409).

חטיבה 460 בנויה על ביה"ס לשריון, יחידה סדירה, סדנה לתיקוני טנקים, מרכז טיפולים, מחסן חלפים. סגל קבע וסדיר לאחזקה. יתכן והחטיבה לא טסה, מניסיון של שרות בסיני תמיד בנסיעה מגיעים מהר יותר. אז איפה הם? לי אין תשובה. פעם ראשונה שפגשתי מישהו מיהם היה בערך ב-20 באוקטובר בציר "חבית". היה זה הקח"ש, אליעזר "קצוץ האצבע". בדיעבד שאלתי את יורם שלנו. למה פלוגה קדמית – פלוגה ג, שהייתה מוכנה ומצוידת, לא ירדה לסיני ב-5 באוקטובר, בעקבות 460? בנוסף לא היה מזיק לתגבר את צוות החילוץ בסדנת "בלוזה" בטנק נוסף? או לבצע השלמות מילואים לגש"ח 784 ב-5 לאוקטובר? גם איתנו לא היה טנק חילוץ גורדון או מג"ח M88. אילו היה, היינו עושים נפלאות ב-3-5 ימי הלחימה הראשונים בגזרת המלחות והביצות של הגזרה הצפונית, ובכל ימי הלחימה. יש לציין שלקח זה נלמד מיד בהפסקת האש.

חטיבה 500, מח"ט אריה קרן, הגיעה "מצאלים", קח"ש החטיבה שאול לביא, תחזק את החטיבה באופן שוטף, עם סגל קבע וסדיר לדרגי-א+, במחנה הקבע שלו בצאלים. לא פגשתי סגל זה עם האמצעים שלו בכל ימי הלחימה. עם שאול נפגשתי בציר חבית באזור "גנפה" כאשר מסרתי לו כ-6 טנקים מתוקנים. הקח"שים הגדודים היו אנשי מילואים, אחד מהם היה אמור להיות סגני הרצל, שלא ידע אפילו על השיבוץ שלו. כל זה אומר דרשני על חוסר יכולתו של מערך השלישות בצה"ל. פלוגה קדמית עבור

חטיבה 500 הקמנו אנחנו, זוהי פלוגתנו, פלוגה ד' בגש"ח 867. יש הרבה סמני שאלה.

כל הפסקה הנ"ל באה להציג מנקודת מבטי האישי את חלק מהסיבות לקטסטרופה. אני יודע כי יש תשובות שאיני בקי בהם. זהו המצב בגזרה הצפונית. מצב זה גרם למוטיבציה כפולה ומוכפלת שלי ושל כל חילי פלוגה ד, לכל שלב הלחימה עד הפסקת האש ואחריה. תמיד עמדה הידיעה, שזה אנחנו או הם "המצרים". על "הנחישות" שלי לא ותרתי במאומה.

ה 9 – לחודש לקראת חשכה, מסתיים יום מגננה. החטיבה מתרכזת מהגבעות השולטות על "חזיזית" לציר מאדים, לחניון לילה לתחזוקה ב-3 טורים גדודים. מיד, שלושת צוותי החימוש נכנסים לפעילות כל הלילה עד 4:00 לפנות בוקר, של ה 10 לאוקטובר, משעה זו מתחיל יום מגננה חדש. כיבוש השטח ממאדים לגבעות חזיזית השולטות על גזרת התעלה. מצב לחימה זה היקשה מאד על החטיבה, וגבה קורבנות לתפיסת קו הגבעות מחדש, החי"ר המצרי הסתגן לציר חזיזית וסביבתו. החטיבה קיבלה תגבור חי"ר, ולאחר יום או יומיים ניתפס הקו השולט בגבעות באופן קבוע, ע"י חי"ר וטנקים. גובשה שיטת תחזוקה ואחזקה שונה: יציאת טנקים לאחור לתדלוק וחימוש, תיקונים שפוגעים בכשרות או בלתי תקינים, תוקנו במקום, והצטרפו בסיום התיקון לקו העמדות בגבעות. טנקים החייבים תיקון ארוך, הגיעו לסובה או נגררו לסובה לתיקון עמוק, בחינה ותיקון רוב הליקויים. העבודה מתבצעת סביב השעון, תוך החלפת צוותי עבודה לפי הצורך. זו הייתה השיטה בימי המגננה האחרונים עם הטנקים בקו הלחימה. בנוסף, עבדנו בסובה על טנקים עזובים או שקועים שחולצו מכל הגזרה הצפונית - פריסות זחל, בעיות מזקום ועוד.

באותו יום ג-9/10 הרצל יצא לסיור לציר החת"מ ולא חזר, חשכה מוחלטת כאשר רוב טנקי החטיבה עזבו את קו הגבעות. האמת חששתי לחייהם, אבל סוף טוב, בשעה 19:30 חזר בלוי ג'יפ סיור. הוא מצא טנקים עזובים לתיקון ליום המחרת.

תמונה בציר מאדים ליד משאית יר"מ.

יום ד 10 לאוקטובר, יום חמישי ללחימה.

נפתח יום חדש במגננה, יום קשה מאד עבורנו. בתחילת היום, תכנון וארגון העבודה עם הרצל וכל מפקדי המחלקות, מי עובד על מה ואיפה. בשעה 07:00 הרצל יוצא עם שתי כיתות ומסגר לטפל בטנקים פגועים, עזובים בציר חזיזית. לאחר מספר דקות מודיע בקשר כי לזחל"ם הכיתה, המצמד מחליק, והוא מחזיר אותנו לתיקון. בשעה 15:00 לערך הרצל יוצא שוב לחזיזית, לטנק נוסף שפרס זחל, אולי בגלל הינע סופי שמאל שבור. הרצל נמצא בתצפית על הטנקים שבמגננה. חלק מהטנקים חוזרים לאחור לתדלוק, מילוי תחמושת או כל סיבה שהיא, ומגיעים עד ציר "עלקת", שם מתבצעת בחינת הטנק ותיקונו. בעקרון תיקון טנק חייב להסתיים עד רדת החשכה במיוחד באזור מגננה בגלל החשש מפעילות הקומנדו המצרי.

באזור העבודה במאדים עובדים על 2 תומ"תים: תומ"ת (159) רצועות מנוע קרועות, שתוקן במקום ותומ"ת (253) מנוע תפוס, שנגרר ליד הציר להחלפת המנוע ע"י כיתת שרמן. מדוע לא תוקן התומ"ת ליד הסוללה שיוורה על המצרים? בגלל החשש מפגיעות הארטילריה המצרית. בתמונה בעמוד הבא ניתן לראות את החוליה בזמן בעבודה, ואת הסוללה מאחורי הדיונות.

כיום במבט לאחור, ניתן לומר שביום זה המצב בחזית חזר להיות בשליטתנו. השתלטנו על תיקון הטנקים, ולכן התחלתי לצלם במצלמה את חלק מהאירועים שעלו בידי.

חשיבות תיקון התומ"תים היה בעדיפות ראשונה, בסוללה 4 תומ"תים, בגדוד 12, אם מחצית מהם לא תקינים זאת קטסטרופה. "רק רבע ממספר הסוללות באוגדות פעל". (ראה דדו- ע 470).

כרגע מצב התיקונים באזור הסובה, בחניון היום חטיבתי, ובכניסה לציר מאדים הינו:
כ-16 טנקים בשלבי עבודה שונים על ידי הפלוגה, (841, 974, 050, 884, 429
263, 420, 338, 604, 776, 396, 965, 184, 338, 339, 059).
שיטת אחזקת הצל"מ בזמן לחימה חייבה ביצוע שוטף ועדכני של הזמנות וקבלות של
חלפים, מכללים, ואביזרים, כל הדרוש לטיפול בצל"מ, כולל שמנים וגריז.
סוגי התיקונים השונים שהתבצעו כללו מזקו"ם, פגיעות בטנקים, יחידות-כוח, תקלות
תנועה, כשרות לחימה, וטיפולים בטנקים ללא צוותים. כידוע, ללא חלפים או צפי
חלפים לא ניתן לתקן טנקים וציוד לחימה שונה, ולכן ישבתי עם רס"ר איזו שהוא מ"מ
חלפים, וביצענו הזמנת חלפים דחופה על בסיס הצריכה היומית, התקלות וניסיוני
מהעבר.

החלפים הבאים הוזמנו באופן דחוף: לטנקי-שוט זרועות סכין ומזלג, זרוע מתח, בורגי
מתיחה, גלגלי-מתח, פסי זחל, גלגלי מרכוב, טבורים ואביזריהם. מצברי טנקים רבים,
וסתי-טעינה, גלגלי-תמך, הנע סופי-ימין ושמאל. חלקי-ציוד והגבהה, מטהדיין, מצנני
מים לזחל"ם, גלגלים מושלמים לזחלם שני-הסוגים. בקשתי מאיזו שישב עם ציון
הנשק, עם טכנאי קשר, ועם ויקטור המסגר, כל אחד בתחומו יבצע הזמנות. הדגשתי
לא לשכוח תוספות לבלוני חמצן, אציטלין, תוספת כלים מיוחדים, אלקטרודות, וכו'.
בקשתי שישתף אותי בלחץ על קצין המחסנים.

הערב מגיע, מארגנים את סבב משמרות הלילה, יש לסיים את מרבית הטנקים
שבעבודה. הרצל מתאם עבודה, תיקונים לטנקי החטיבה שיוצאים, לחניון או
לתחזוקה. ציון מכין ומבצע ניסוי כלים למקלעי 0.3 של הטנקים, במידת הצורך מבצע
החלפת מקלע תמורת מקלע וקנים רזרביים. ציון והרצל הם המפתח לנשק הלחימה
נגד החי"ר המצרי. המקלעים חייבים להיות תקינים ומאופסים ואם צריך לחלק להם
מדידים אז מחלקים, יש במצל"ח כמה שצריך. יש לבצע תאום קנים. מתבצעת בדיקת
אבטחה במסגרת המחלקתית, סבוב אישי בכול חוליה או צוות. בדקנו באם יש בעיה
שונות כגון: מזון, כלים, חלפים, עייפות ועוד. מבלי לשים לב זהו לילה חמישי שלא
ישנתי. בעקרון אנחנו צוות של שלושה המתחלפים באבטחה. אני מנמנם, ציון ושטיין
הקשר ערים, כשהם מנמנמים אני ער. אני כל הזמן מתרוצץ בין החוליות, הכיתות,
המחלקות, גם את חברי מהעבר בחטיבה 217 אני מבקר. חיים רזון הגיע לחלץ את 2
הטנקים בכניסה לציר, מחר כשיסיים נטפל בהם לעומק. קפצתי לעבדי הקמב"ץ, סגני
בבלוזה ובפלוגה ג בס"ג, על מנת לוודא, שכול החלפים שהזמנתי יגעו עם המשאיות

ששלחתי בדחיפות. לקראת הלילה הצטרפו לעבודה עוד שלושה טנקים)
(343,400,422).

תמונה מציר מאדים - פלוגה ד קדמית מגדוד שרותי חימוש 867 .

יום-ה-11 לאוקטובר, יום השישי למלחמת יום הכיפורים.

בחניון, נשאר כ- 10 טנקים בעבודה, ומתחיל יום לחימה. יום אחזקה חדש לכולנו בציר "מאדים חזיזית" והסביבה. תהליך האחזקה במגננה בין ה 9 ל 15 לאוקטובר היה זהה. השילוב בקו נערך לרוחב הגזרה, כאשר חטיבת טנקים מחליפה גזרת אוגדת טנקים, מה שמראה על שיפור ביכולת הלחימה של השריון. השיפור מתבטא גם בגידול השוטף של כמות הטנקים הכשירים, וזאת אך ורק בזכותנו החימושניקים. פרוט כמות הטנקים באוגדה 162 ע"פ ספרו של ברן : 120 טנקים ב-8 לחודש (ע' 115), 130 טנקים ב- 10 לחודש (ע' 143), 160-טנקים ב-11 לחודש (ע' 157), 272 טנקים ב- 13 לחודש (ע' 165), כולל חטיבת יואל, שלה כ- 80 טנקי טירן - 54 ד , 55 ד , בעלי תותח שריר 105 מ"מ.

נוהל יום העבודה רגיל, הרצל מבצע סיור וקשרי חוץ עם הטנקים בקו הלחימה. בנוסף יש טנק בעבודה בחזיזית (528), ובסובה 5 טנקים בעבודה (227, 263, 400, 220, 776). התקלות הן שונות, חלקם ממתין לחלפים שונים. השגרה היומית בסובה כללה כמות מועטת של טנקים בתיקון.

את האחזקה במגננה בצענו פלוגה ד של הגש"ח 867, עד להחלפתנו בגזרה ע"י חטיבה 274 של המח"ט יואל גורודיש.

בין התאריכים 9 ל-15 לאוקטובר התרחשו מספר אירועים חשובים. את המצב בגזרה ניתן לתאר כדלקמן:

מיקום סוללת 155 כחצי ק"מ לכיוון התעלה משמאלה לציר מאדים. סוללה זאת נתנה סיוע ארטילרי לכוחות האוגדה, 2 מתוך 4 התומתים שלה תוקנו על ידינו, דרומית מהסובה שלנו.

כ-150 מטרים מאתנו היה חניון יום של חטיבה 217, לרוב בלי טנקים. מאחורי הסובה כ-50 מטר, הייתה מנהלת הפלוגה, וצפונית למנהלה חנו דרגי תחזוקה של חטיבה 217 שכללו: מכליות דלק, משאיות עמוסות תחמושת ואספקה, וטרמפיסטים שונים מיחידות שונות.

בערך בצהרים הגיעה משאית יר"מ מלאה דלק בג'ריקנים מקצין תחזוקה של הגש"ח לתדלוק כלי הרכב של הפלוגה. תוכננה חלוקת ג'ריקנים לנהגים למילוי כלי-רכב. כל הגזרה היוותה מטרה פשוטה לתקיפה אווירית, במיוחד שחיל האוויר שלנו מסייע רק נגד סוריה בחזית הצפונית.

בשעה 14:00 לערך עמדתי על הציר יחד עם אנטול מ"פ בסיסית שבא לבקר אותנו. פתאום זיהיתי מטוסי מיג מכיוון התעלה טסים עברנו, צעקתי בקול רם לחיילים הסמוכים אלי להתפזר. ניסתי לעלות על נג"מש, שעמד קרוב אלי בכדי לירות במקלע שלו, אך החלקתי תוך כדי עליה. הם תקפו את כל האזור, 4 מיגים בהצלבה ברקטות בתותחי 20 מ"מ, הם בצעו לפחות 2 גיחות. לצערי הם פגעו בנו היטב.

בתקיפה אווירית זו היו כ 80 נפגעים לכל היחידות באזור התחזוקה. לצערי הרב גם לפלוגתי היו 6 הרוגים ולמעלה מ-10 פצועים. זה קרה ביום יום חמישי 11 לאוקטובר 1973 טו תשרי-תשל"ד בשעה 14:00 לערך, ב"ציר מאדים 44".

מאדים 44, כך נראה מקום התקיפה ב- 11 לאוקטובר לאחר תקיפת

המיגים.

מיד עם סיום התקיפה, התחלתי בפנוי הנפגעים לפלוגת הרפואה שממוקמת בכניסה לציר מאדים, הפינוי נעשה על ידי כולנו. אנטול מ"פ פלוגה בסיסית רץ מיד לפנות את משאית התדלוק העמוסה בג'ריקנים בתוך הסובה, שלא נדלקה למזלנו. היא יכלה לגרום לעוד עשרות נפגעים אצלנו. התחלקנו במשימה, אנטול טיפל בנהג המשאית שסרב להזיז אותה מפחד, ורק איום בנשק גרם לנהג להיכנס לתא הנהג ולסלקה מהמקום. אני במקביל לקחתי נ"נ של אגד ארטילרי שנהגו נעלם, הנעתי אותו בכדי לפנות פצועים. הפצוע הראשון היה חייל שניפגע מרסיס בצוואר בעורק גדול, הדם השפריץ רחוק, הוא היה בהלם. צעקתי אליו שיוצא תחבושת אישית, יצמיד לעורק, ילחץ בכל כוחו ויעלה לנ"נ, הוא ביצע זאת מידית. משמאל לנ"נ ראיתי פצוע נוסף מקפץ על רגל אחת, השנייה מדממת חזק, צעקתי לעברו שילחץ עם התחבושת אישית על מקום הפגיעה ויעלה לנ"נ מקדימה, כך הוא יתמוך בחייל הראשון שהיה בהלם. צעקתי לעבר אנטול שהחל לארגן פצועים נוספים, שאני זז לפלוגת הרפואה, על מנת שיתארגנו מיידית לקליטת נפגעים. צעקתי שאני אודיע למג"ד ולאגד תחזוקה. הכנסתי להנעה קדמית והילוך מיוחד ונסעתי במהירות לכיוון פלוגת הרפואה.

פתיחת ציר פנוי נפגעים.

ציר פינוי הנפגעים היה חסום בחלקו, ירדתי מהציר והמשכתי לנוע לפלוגת הרפואה תוך דרישה לפנות את הציר מייד. הגעתי לפלוגת הרפואה עם הפצועים. חיילי הפלוגה הבינו שיש נפגעים לפי העשן, ועשו הכנות. דווחתי בקשר למג"ד, ליורם, ולמ"פ (רופא) הפלוגה, שיש הרבה נפגעים. ליד פלוגת הרפואה הצליח חיים רזון קצין אחזקה של הגייס לחלץ 2 טנקים שקועים, לאחר עבודה של שעות רבות, העלה אותם על הציר בכדי להרכיב זחלים. בקשתי מחיים שיפנה אותם מהציר. חיים לא היסס לשנייה וגרר אותם מהציר לחולות. הציר היה פנוי לחלוטין להגעת הנפגעים. הצוות של חיים ואני לא אפשרנו לשום רכב לנוע מול התנועה עד שיגעו כל הנפגעים. מיד החלו לזרום נפגעים באמצעות הנג"מש שעמד לידנו בהתקפה, וע"י עשרות כלי רכב נוספים, היו כ-80 נפגעים. הרופא בעזרתו של מרקו ויורם שפנו לאוגדה, פינו נפגעים בהליקופטרים לבתי החולים.

רק לאחר שהגיעו כל הנפגעים נסעתי בחזרה לכוון חניון העבודה הפלוגתי, להתארגן, לברר מי נפגע, ומי פונה. באותו הזמן הרצל הגיע מציר "חזיזית", וביחד עם אנטול עשינו מסדר ראשוני לבדיקת נוכחות. מסתבר שחיילי הפלוגה התפזרו ורצו לכיוונים שונים, לקח לנו הרבה זמן לרכז אותם יחד. לאחר מכן הגיע מרקו המגד והודיע לי כי סיכם עם יורם, שניסע ל"רומני" למרכז טיפולים להתארגנות והכנת רשימת נפגעים מדויקת. בתחילה סירבתי, אבל במחשבה שנייה הסכמתי. הייתה כיתה שוט שסירבה לחזור לרומני בטענה שהם לא עוזבים את הטנק עד שהתיקון הסתיים. נשאר איתם אחד הרס"רים. הגיעו טיוליות, נסענו לרומני לארוחת ערב חמה, מרק, שניצל ועוד. לאחר ארוחת הערב, ביחד עם שלישות הגדוד בצענו תחקיר אישי, לכל חייל. מי יודע מי נפצע? מי נהרג? מי פונה? ועל ידי מי? מי חסר? או נעדר? התחקיר נערך מספר שעות רבות. כדי לצאת מההלם התרחצנו, החלפנו בגדי עבודה, ואכלנו ארוחה חמה.

עם אור ראשון חזרנו לסובה ולעבודה. ברן בספרו (ע-162) מתאר אירוע זה מנקודת מבט אוגדתית: "ב- 14:15 הורדנו מסוקי פינוי בסביבה, אך המלאכה הייתה קשה, ראש המטה, נחלץ לטפל בפינוי. היה צורך להזעיק דחפורים לפינוי הכביש, והמלאכה ארכה כשעתיים. התנהגות הפצועים הייתה למופת, וכן התנהגותם של חבריהם שלא נפגעו וסייעו בפינוי, אך המראה היה מחריד והאסון כבד מאד, פלוגת החימוש כמעט התחסלה, אף על פי כן הוסיפה הפלוגה להתקיים. היא תוגברה ובהמשך עוד פעלה רבות, בעיקר כשהאוגדה נלחמה בגדה המערבית של סואץ."

תוצאות נוספות של ההתקפה: 2 טנקים נפגעו (396, 059), טנק 1 נשרף (249), זחלם שרוף, זחלם כתתי צמ"ש הושמד, נ"נ חבלנים הושמד, ועוד כלי רכב שונים. שני הטנקים הנ"ל היו בתיקון ולמחרת התיקון הושלם, כולל תיקון הפגיעות של התקיפה האווירית. התאריך יום ראשון ד סוכות טו בתשרי תשל"ד 11.10.73. "הנחישות שלי התחזקה פי כמה, זה אנחנו או הם."

ציר מאדים 44 למחרת תקיפת המיגים ופינוי הציר, כלי רכב של הפלוגה.

תמונה נוספת ממאדים 44 לאחר תקיפת המיגים כולל הטנק שהיה בתיקון.

לאחר לא מעט ימים נמסרה ע"י שלישות הגש"ח, רשימת שמות של חברינו שנהרגו בתקיפת המיגים חלקם נפטרו מפציעתם הקשה.
בצהרי יום ראשון ד סוכות טו בתשרי תשל"ד 11.10.73 נהרגו לוחמי החימוש :

רב-סמל ראשון אולחה מאיר ז"ל	חרש מתכת טנקים במקצועו
סמל ראשון דרביאנסקי פרץ ז"ל	בוחרן חשמלאי- טנק שוט במקצועו
סמל ראשון העליון אליעזר ז"ל	מכונאי טנקים במקצועו
רב-טוראי צולחאני יחזקאל ז"ל	חרט מסגר טנקים במקצועו
סמל קטני יעקב ז"ל	מכונאי רכב – וטנקים במקצועו
רב-סמל שרגא יצחק ז"ל	חמש צריח וטנקים במקצועו

"יהי זכרם ברוך!"

אני הפקתי לקחים מידיים:

א. הרחקת כל המנהלה הפלוגתית (טיוליות, משאיות יר"ם, דלק, שמנים) לצומת כביש הרחוב מאדים, כלומר מגמה אחת לאחור, מוסוות ברשתות הסוואה, ושומרת על עצמה. בחשכה המנהלה הפלוגתית מצטרפת לפלוגה, השכם בבוקר חוזרת לחניון יום תחת רשת הסוואה. וחוזר חלילה.

ב. תצפיות אויר ואש. כל חייל הנושא נשק באבטחת יום, בחניון עבודה, ומגלה מטוסים, צועק מטוסים ויורה מיד באוויר מספר יריות. לא משנה למי שיכים המטוסים, מצרים או ישראלים. כולם מיד מתפזרים או תופסים מחסה מתחת לטנק. מחלקה או כיתה הנמצאת בעבודה בשטח לבדה, תעמיד לפחות שני תצפיתנים, רצוי על מקום גבוה, והם יפתחו באש באוויר על כל הופעת מטוסים. כל החיילים יתפסו מחסה מתחת לטנק, או יתפזרו לכל רוחות השמים פרט לקו תקיפה המטוס. נושא זה היה מרכז השיחה הפלוגתית השכם בבוקר, לפני החזרה לעבודה לציר "מאדים" עם מוטיבציה כפולה ומוכפלת.

12 לאוקטובר- יום שישי, היום השביעי למלחמה.

בחניון העבודה פגשנו את כיתת השוט שנשארה להמשיך בתיקון הטנק, ולא התפנתה אתנו ל"רומני", היא הייתה בשלבי סיום תיקון הטנק. חיכו לנו כ-12 טנקים כולל 2 הטנקים שנפגעו ע"י המטוסים, 3 טנקים נוספים בצירים באזור, בטיפול הרצל, ו-2

טנקים שחיים רזון חילץ מחדש בכניסה לציר מאדים. כרגיל קודם מבצעים בחינה, ואז תיקונים משלימים. כמו כן הגיע הזמן לתקן את 2 המגחים העזובים בצומת חזיזית מאדים, משרידי גדוד 9 או 460. הטלתי זאת על רס"ר שחם עם כיתת שוט וגרר ריאו. היו תקלות מזקו"ם, הנע סופי, יש צורך להוציא יחידת כוח ולבצע תיקונים רבים. העבודה בשטח מתבצעת בפיקוחו של הרצל, כאשר הטנקים מתוקנים למצב תנועה, הם נעים לחניון העבודה הפלוגתי.

ציר מאדים 44 לאחר תקיפת המיגים, בטנק זה היה צוות של גברים שלחמו עם קיצור זחל.

פחד הינו תופעה אנושית, היו מספר תופעות של גילוי "פחד במלחמה: ("פחד גורר סרבנות) "נהגי זחלם בהתשה סרבו להיכנס לקו בין המעוזים מעדיפים מחבוש 35 יום בטענה שמחבוש עדיף על מוות).

תופעת הטנקים ה"בורחים לאחור", או בשפתנו של ברן מפקד האוגדה, "נעים לאחור". ציטוט מספרו (ע-148): מח"ט חטיבה 217, נתקה ניר בקרב "מתלונן על טנקים שלנו שנעים לאחור והוא מנסה לעוצרם".

הפתרון של "ברן": נקודת בקורת צמודה לפלוגה קדמית באזור העבודה בציר ומינוי קצין מילואים בדרגת סא"ל בגזרה שלנו סא"ל אלטמן, שיחד עם מ"פ הסדנה יעצרו כל

טנק שהגיע מהלחימה. כל טנק ייבדק לכשרותו, טנק תיקין יוחזר מידיית ללחימה. טנק לא כשיר, יתוקן מיידית, ויוחזר ללחימה. באם נדרש תיקון גדול הטנק יישאר בחניון יום. הסא"ל יסיע את הצוות לשיבוץ מחדש בכוח הלוחם. בדרך זאת קטנה תופעת הטנקים הבורחים.

תופעה דומה התרחשה גם בחיל האוויר, בשפתו של בני פלד מפקד החיל במלחמה: "לא המריאו 25 גיחות, לא תקפו בגלל תקלות 30 גיחות, ויתרו על משימות 70 גיחות". מתוך ספרו "ימים של חשבון" (ע 379,380).

דוגמא נוספת מחיל האוויר מביא דן חלוץ מפקד ח"א, בספרו "בגובה העניים" ולחם ביום הכיפורים כטייס פנטום בטייסת מס 1. ולאחר מיכן מפקד הטייסת. (בלחימה איבדה הטייסת מחצית מטוסיה והרבה טייסים. במשימה. להפצצת דמשק נשלחן 2 טייסות מס 1. וטייסת מס 2. בצעה את המשימה באבדן 2 מטוסים וטייסים. לעומת הטייסת מס 2. חזרה ולא בצעה את המשימה לפי החלטתו של מפקד טייסת מס 2. יפתח ספקטור ב-2003. חתם על מכתב הסרבנות יחד עם 27 טייסים ב-ע 352. "הפחד גורר סרבנות"

ביטוי אחר לתופעה חמורה זאת הייתה קלקול הטנק בזדון. בתופעה זאת נתקלתי עשרות פעמים. אצלי בציר מאדים, היו טנקים שכל יום באו לביקור יומי לתיקונים. חלק מהליקויים פוגעים בכשרות הטנק לדוגמא: אין טעינה, מצברים מתים, אין ירי תותח, אין צידוד, פריסת זחלים בדיונת חול. מקרים נוספים היו בגזרה אחרת, בטנקי שרמן M51. תקלה נפוצה שחיקת מצמד, היה טנק שהרס מצמד 5 פעמים, עד שהנהג הוזר שידווח, לאחר האיום הוא הפסיק.

במקרה אחר יצאה גדוד טנקים, 36 במספר, על זחלים מימ"ח משדה-תימן ליד ב"ש למתלה. כשהגיעו למתלה, לא תאמינו, היו רק 11 טנקים כשירים, כל השאר הגיעו רק אחרי יומיים שלושה, כשהסיבות תקלות טכניות. מקרה זה הוא דוגמא קלאסית לחלק מהסיבות של תיקון טנקים מספר רב של פעמים במלחמה זאת.

מצד שני היו גם דוגמאות הפוכות. במגננה ב-9 לאוקטובר היה טנק עם קצור זחל, מנגנון מתח שבור, בקשתי מהנהג שלא יצא ללחימה עד שנתקן את הטנק. הוא לא הגיב אבל בבוקר חזר הצוות ללחימה. לאחר יומיים, כאשר החטיבה הגיעה לחניון לילה בסובה, חיכה צוות חימושניקים ש"התלבש" על הטנק, ביצע בחינה ותיקן את כל הליקויים. צוות שונה, מוטיבציה שונה. אני כיליד הארץ, עדיין זוכר את השיר "משתמט אני הייתי" ממלחמת השחרור בשנת 1948.

לצערי, גם לנו בפלוגה ד' היו 6 עריקים. העריקים היו נהגי מילואים, זוג שערק עם רכב 6x6 ועם הציוד לתיקון נגמ"ש M113. נשארנו ללא כלים ספציפיים, וללא חלפים לנגמ"שים! חרה לי מאד אבל הביטוי "יש אלוהים", הוכיח את עצמו מאוחר יותר. בהפסקת-האש בצד המזרחי ציר "רפידים - פדוי", שבועיים שלושה לאחר הלחימה, הגיע אלי הזוג שערק. אל"מ ברק אליהו שלח אותם, ללא הרכב, חזרה לשרת בפלוגה. ציון הרס"ר היה נוכח, אמרתי להם: "אני מכבד את אל"מ ברק אליהו מאד, אתם יכולים להישאר, אבל יש סיכוי שהפסקת האש תשבר, ואנו מתוכננים לתחזק את החטיבה בלחימה. תיקחו בחשבון מאותו רגע חייכם בסכנה, מפני שאני מתכוון לירות בכם אישית, אני רציני ביותר בכוונתי". תחליטו מיידית, לפה תחזרו רק אחרי משפט בבית דין צבאי על עריקות במלחמה". הם חזרו לג'וליס. העריקות בוצעה ב-19 לאוקטובר ביום חציית הפלוגה את התעלה. זהו מבט נוסף כואב ממשפחת פלוגה ד', במלחמה קשה זאת.

"הפחד" היא תכונה אנושית, ורובנו מתגברים עליו חלקנו בקלות, ניסיון עוזר מאד, וחלקנו בקושי כזה או אחר. תחושת ה"ביחד", גיבוש, חיזוק מוטיבציה, החברותה, והנחישות ודוגמא אישית של מפקד, ועוד עוזרים לנו להתגבר.

חניון יום בהסוואה של פלוגה ד מנהלות.(מי שלא בוגר קורס מפיים לא ידע לבצע זאת.

סוללת תותחי אוביצר 155 מ"מ שירתה על המצרים בסיוע לאוגדה שלנו .162

תקיפה אווירית נוספת במאדים, האם הלקחים שלי עמדו במבחן ?

בימי המגננה רס"ר שחם עם כיתת שוט וריאו חץ עסקו בתיקון 2 מגחים, ליד צומת חזיזית מאדים, כביש החתם. הם היו בשלבי פרוק יח' כח, הרצל מיקם אותם שם. אני התעמקתי איך לזרז את הפיגור בתיקון הטנקים הנ"ל, בגלל תקיפת המיגים אתמול בקרתי דחופות בין החוליות העובדות בחניון עבודה יום. פתאום לקראת הצהריים מופיע שחם עם נ.נ. והכיתה בבהלה. "מספר מיגים תקפו אותנו", הרגעתי אותו, שאלתי "היכן משאית ה6x6 והריאו- חץ?" "שם", ענה שחם, טוב ענית, "איפה הגרריס?" "לא יודע", ענה שחם. מיד עולה בלבי החשש שהוא נפגע. "עלו על הרכב", צייתי על כולם. חזרנו מיד לטנקים, נסיעה של 4-5 ק"מ ארכה כאורך הגלות, הגענו. ראיתי את הגרריסט חייל מילואים, יושב ליד הריאו חץ מבסוט, שאלתי אותו "למה לא חזרת עם הריאו?" "יש לי 4 פנצרים, ושחם נעלם" ענה. "טוב", ענית, "למה לא חזרת בהליכה?" "ידעתי שמיד תגיע", השיב. "הכול בסדר?" "כן, אני צריך 4 גלגלים מושלמים השיב".

בתחקיר הסתבר כי שחם העמיד תצפיתנים על דיונות הגבעות משני צידי הציר, וכפי שסוכם בתדרוך מזהים מטוסים יורים באוויר. הם זיהו מטוסים, מיד פתחו באש, וצעקו

"מטוסים!!". מיד כל העובדים התפזרו לכל הכיוונים, וכולם יצאו ללא שריטה. היה נזק מהתקיפה, היו פגיעות לא חמורות במגחים, משאית ה-6x6 חטפה צרור 20 מ"מ בקבינה, הרכב נישאר תקין. הזעקתי מיד את הרצל שיישאר איתם, כשהמטרה הינה לסיים עד החשכה טנק אחד שיהיה במצב נסיעה, והשני על זחלים במצב גרירה. אני אטפל בהשגת גלגלים מושלמים לריאו. חזרתי לחניון, פרקתי מהריאו חץ השני את הגלגל הרזרבי, ועוד שני גלגלים מהכפולים, יחד 3 גלגלים. הבאתי להרצל להרכבה, לקחתי איתי את 4 הגלגלים הפגועים. שלחתי והתקשרתי לאנטול, ביקשתי טיפול מיוחד ואם אפשר עוד 2 גלגלים רזרבה. ללא פנצ'ריה ניידת טובה, וצוות מיומן, האוגדה מושבתת. במיוחד בלחימה ארוכה ורווית ארטילריה, לשמחתי הייתה לנו פנצ'ריה מעולה. לסיכום, לקראת הלילה נסעתי לשם, וביחד כולנו גררנו עם טנק אחד את השני עד חניון הלילה. סיום עבודה נערך בחשכה מוחלטת, היינו עשרות מטרים מקו הגבעות בו החזיקו טנקי החטיבה במגננה. המשך שגרת הטיפולים והתיקונים במגננה נסתים, יום הלחימה השביעי.

ציר מאדים חלק מחיילי פלוגה קדמית – ד מגש"ח 867 .

ציר מאדים אחרי תקיפת המיגים הרצאה על החי והצומח להפגת מתחים מהתקיפה.

ה 13 לאוקטובר היום השמיני במלחמה - יום שבת.

שבת בבוקר, רוב הטנקים בחניון עבודה תוקנו. במשך היום תיקנו ששה טנקים, מג"ח אחד, תומת אחד, וארבעה שוטים. הרצל היה בקשר רצוף עם הטנקים בקו וציר החתם (חזיזית). שגרת המגננה: כל טנק שיוצא לאחור, לתדלוק, תחמוש, תחזוקה, מנוחה, מתוקן, לאחר תשאול הצוות. לדעתי מצב הכשרות משתפר, הלחימה מקצועית יותר. זה מורגש בשטח, גם האזנה לרשת המבצעים מוסיפה להרגשה זו. היום מגיעה חטיבת 274 לגזרתנו, טנקי טירן מוסבים לתותח 105 מ"מ. זוהי החטיבה שבה יורם הציע לי תפקיד קח"ש, ביום ה-6 לאוקטובר. החטיבה "רודפת אחרי", היא גם תשיג אותי בערך עוד כ-6 שבועות, אחרי הפסקת האש, אני אחליף את אביבי קח"ש 274. טנקי הטירן משתלבים בין טנקי השוט. יום השמיני ללחימה היה עוד יום שגרה במגננה. היום הופתענו, הגיע מרצה לידיעת הארץ, והרצה לנו על החי והצומח בסיני. כולם האזינו בתשומת לב, פרט לצוותי העבודה בטנקים, שהמשיכו לעבוד כרגיל. נוהל שמירה ואבטחה יום יומית, ממשיך להתקיים.

ציר מאדים הסובה מצבור חלפים תקין, בלאי, משאיות יר"מ של הפלוגה.

ה 14 לאוקטובר יום א, היום תשיעי ללחימה.

יום שגרתי, בחניון העבודה היו כ-8 טנקים, בטפולים שונים: ניקוי מסנני אויר, טנק להוצאת יח' כח לניקוי התובה מחול, בעיות טעינה, שחרור קנה, בעיות מז"קום. גם טנק טירן הגיע אלינו להחלפת מצמד. בקשתי מהקמב"ץ שידווח ליורם קח"ש האוגדה שישלח חוליית מכונאי טירן. לקראת שעות הבוקר המוקדמות, הגיע שליח מאג"ם 217, איני זוכר מי, והודיע שיש כוננות נסיגה לאחור בגלל התקפה מצרית. אספתי מיד את סגל הפיקוד הפלוגתי, להנחיות. ההנחיות כללו: קיפול רשתות והתארגנות לתנועה, זירוז תיקון הטנקים, הנעת רכבים, והאזנה לרשת הפלוגתית. בקשתי משטין הקשר שהוא יעבור לרשת האוגדתית ויעדכן אותי מה קורה. לאחר זמן קצר הגיע אותו שליח וביטל את הכוננות, הסיבה לכך הייתה המתקפה המצרית של ה 14 באוקטובר.

מתקפת ה 14 לחודש: 2 דיביזיות מצריות משורינות (21, ו-4) צלחו את התעלה לתקיפת כוחותינו, 900 טנקים לערך, ברובם טנקי T-62. מטרת הצליחה תקיפה כוחותינו, על מנת להגיע לפחות לכביש הרחב. התקיפה מתבצעת כמעט לכל אורכה של החזית. "מעט אחרי 06.00 בהפצצות מן האוויר, בהרעשה ארטילרית כבדה, בהסתערות של חי"ר חמוש בנשק נ.ט, וכן של מאות טנקים". (דדו, ע' 572).

ב-5 ימי המגננה התנהלו ויכוחים סוערים בצבא ובממשלה מתי לצלוח לגדה המערבית. לצה"ל היו רק 2 גשרים: גשר גלילים, וגשר שניתן להרכיב ממספר דוברות, מספר תמסחים עתיקים שניתן להעביר אתם טנקים בודדים. הויכוח היה היכן להילחם מול הטנקים הנ"ל של שתי הדיביזיות המשוריינות. במגרש הביתי שלנו בסיני ? או כאשר נצלח לצד המערבי ? הדעות היו חלוקות, מצד אחד שרון, שצידד בצליחה מיידית, גם ללא גשרים וללא הרחבת ראש גשר. מצד שני, טל סגן הרמטכ"ל, שדגל שלא צולחים בלי השמדת השריון הנ"ל. בר-לב מפקד חזית דרום טען שהמתנה היא אסון. שיקול נוסף היה : הסורים נשברים ודורשים הפסקת אש בעזרת הרוסים. באותו יום, ה-14 לאוקטובר בישיבת ממשלה, רוצים שגולדה תכריע. ב-13 באוקטובר בשעה 13:00 נכנס ראש המוסד ומודיע שהמצרים עומדים לפתוח בשלב ב' של תוכנית המלחמה" (דדו ע' 550).

המצרים מעברים את דיביזיות השריון, 4 ו-21 לסיני, לכן קרב השריון יערך במגרש הביתי, זה פתר את החלטת גולדה.

ההמשך ידוע, ביום א' ה-14 לאוקטובר נערך קרב השריון הגדול בעולם, בין מאות טנקים ישראלים, שרמנים M51, שוטים, מגחים, וטירנים, לבין מאות רבות של טנקי T55 ו-T62. אנו במגננה בעמדות, הם תוקפים. התוצאה הושמדו כ-600 טנקים מצרים (דדו ע' 584). בר-לב בדיבורו האיטי והמתון אומר: "ג-ו-ל-ד-ה, יהיה בסדר. אנו חזרנו להיות מה שאנו, והם חוזרים להיות מה שהם". "ידעתי שהגלגל התהפך", כותבת גולדה בספרה חיי, (ע' 313).

זאת הייתה הסיבה להודעת כוננות לנסיגה שניתנה לנו באותו יום א בבוקר. סיכום אותו יום היה יום שגרתי במגננה, אבדותינו בחטיבה 217 אפסיות, אך בחטיבה 274 כ-15 טנקים טירנים נפגעו, עם זאת החטיבה עמדה בהצלחה בקרב הראשון של (ברן ע' 173). כך נסתיים יום 14 לאוקטובר, היום ה-8 ללחימה והיום האחרון למגננה עברנו.

בציר "מבדיל" -כביש הרחוב, טפול עמוק בטנקים ע"י כל האוגדה, החלפת יח'

כח.

בדיונות החול גרירת דוברת ע"י טנקים לכיוון ציר עכביש, בהשגחת

הליקופטר.

סיום המגננה, יום ב, ה 15 לאוקטובר, היום ה- 10 ללחימה.

התארגנות לתזוזה לכביש הרחב "מבדיל". ההתארגנות כוללת מנוחה פיזית ונפשית, ביצוע טפולים, בחינה ותיקונים מעמיקים בטנקים, הכנה לשלבי הלחימה הבאים. רענון מחסני החלפים, קשר עם קח"שי הגדודים, הספקת חלפים ליחידות, רענון הצמ"שים (ציוד מיוחד לשדה). אך לפני הכול תיקון כל טנקי המגח והשוט במאדים, וזה בוצע בהצלחה. מסירת מידע לקצין חלפים שיש לפנות את מצבור הבלאי וגם חלקי מזקו"ם רבים. בנוסף יעמדו לרשותו 6 משאיות יר"מ חלפים של הפלוגה. לצדוק, קצין חלפים יש יר"מיות עם מנוף לביצוע משימה זאת.

יורם לנדון ביקר אותנו ומודיע לנו, כי לסגן בר-הרצל יש מנוי חרום, קח"ש גדוד טנקים בחטיבה 500, הוא עוזב אותנו לגדודו. נפרדתי מהרצל בצער רב. תרומתו לפלוגה, לחטיבה 217, לתקינות הטנקים ב 9 ימי לחימה, וגם לתנועה מ"ג'וליס" ועד "מבדיל", הייתה רבה מאד. קצין אמיץ, בעל יכולת ארגון, בעל ידע רב בתיקון טנקים, בקיצור בחור 10. איחלתי לו הרבה הצלחה ושתוף פעולה פורה בינינו בשלבים הבאים.

מרקו ביקר אותנו ובישר לי כי סגן מימון חיים, יהיה מחלפו של סגן הרצל. שמחתי מאד, היות והכרתי את חיים מיום גיוסו לצה"ל. בוגר פלוגה ג בג'וליס, אחראי מסגריה, חזר מקורס קצינים, בעל יכולת ניהולית רבה, מנהיג, אמיץ, ישר, ודואג לפיקודיו. שמחתי שקבלתי גבוי מתאים לעזיבתו של הרצל. התארגנות הפלוגה "במבדיל", פיזור רחב בשטח, פריסת רשתות, אבטחת יום-לילה, ומיד לגדודי הטנקים. על חיים, הוטל הטיפול המעמיק בטנקים, והקשר עם הקח"שים השונים. נושאים לטיפול: קשר פנים, נשק, בדיקת תקינות יח' כח, מסנני אויר - חורים מרסיסים. כל הנושאים שבוצעו במגננה, וטיפולים נוספים כמו החלפת יחידות-כח שדחינו. כך התארגנו פלוגה ד' ב-15 לאוקטובר, היום העשירי למלחמה, היום הראשון בציר "מבדיל". ברן בספרו מתאר זאת: "ערכנו מבצע מיוחד במינו של טיפול יותר עמוק בטנקים. החלפנו שמנים ומסננים גירזנו, ותיקנו טנקים. האוגדה כולה טרחה סביב טנקייה (ע' 188)".

יום ג, ה 16 לאוקטובר, היום ה-11 ללחימה (יום שני לטיפול מעמיק בטנקים).

יציאה לתיקון טנקים בשטח, בציר "עכביש", שוט (613) ירד מהזחלים, שוט (743) מנגנון מתח ופריסת זחלים. לקחתי אישית את הכיתה והחזרתי אותה לאחר סיום התיקון. חוליות נוספות טיפלו בתקלות הבאות: שוט (319) נזילת סולר, 2 שוטים - הראשון החלפת יח-כח, השני חימום יתר וממסרת מחליקה. שוט (406) פגיעת טיל בצריח, לא חדר. בעיות חשמל חמש צריח. תומ"ת (250) החלפת מנוע. 5 זחלמים: אחד - החלפת מנוע, שני - החלפת תיבת הילוכים, שלישי - החלפת מצנן מים, ו-2

האחרים לא מניעים בציר עכביש. ביומיים אלו סיירתי בלי סוף בכל גזרת האוגדה, הורדתי אויר מהגלגלים כך שלא הייתה לי מגבלת תנועה. בזמן לחימה קח"שים צריכים להודיע על אי כשרות רק"מ, במלחמה הזאת לא הודיעו על טנקים תקועים, עם צוותים או בלי צוותים. לא בוצע נוהל התקשרות, בחיל השריון, לגש"ח לפלוגה קדמית. אפילו דגל צהוב אחד, שהינו סימון לטנק בלתי תקין, לא ראיתי בכל מלחמת יום הכיפורים.

לכן מי שרוצה, נחוש, אכפתניק, ינצל כל רגע פנוי לחיפוש טנקים. כל טנק בודד בשטח, בכל שטח, ניגשים ומבררים, תתפלאו כמה טנקים בודדים, עזובים, מצאנו ותיקנו. הטנקים נסעו איתנו, עם הפלוגה עד שבא דורש לקבלם. לא היו הרבה דורשים, מחר והיו חסרים הרבה צוותי טנקים. ניתן לראות תמונות שצילמתי תוך החיפוש הנ"ל, בדיסק של 15-17 לאוקטובר. גרירת הדוברת בכביש הרחוב, בעכביש, טנקי הגישור, טנקי פינוי, מצבור חלפי גשר הגלילים. לצורך ניידות כזו חייבים מדחס נייד המורכב על רכב, זה פתרון ישן של מילוי וריקון אויר בגלגלים לפי צרכי הניידות. המצב בחזית ב- 14, 15 לאוקטובר: גרירת דוברת ע"י האוגדה לראש הגשר, כאשר ציר עכביש חסום בחלקו באש מהחווה הסינית ע"י המצרים. הצנחנים שלמו מחיר יקר לפתיחתו ושמירתו של ציר עכביש פתוח, לצורך העברת הדוברות ויחידות האוגדה לצליחה.

יום ד, ה-17 לאוקטובר, היום ה-12 ללחימה.

היום השלישי לטיפול מעמיק בטנקים. יום שגרתי, בדומה ליומיים הקודמים, פרט לכך שחלק גדול מהטנקים נלקחו ללחימה באמצע הטיפול, ב-16 לאוקטובר בצהרים. בחזית בוצעה גרירת דוברות לתעלה, וגרירת גשר הגלילים ע"י פלוגת טנקים לכיוון התעלה, הגשר נשבר בגרירה. חיים רזון עזר בתיקונו. האוגדה מקבלת משימות שאוגדת שרון לא מבצעת, כגון: פתיחת צירים, "עכביש", "טרטור", שמהווים את הדרך לחצר הצליחה. בנוסף האוגדה עזרה בלחימה כלפי צפון, לכיוון "החווה הסינית". המצרים תוקפים עם חטיבת טנקים T62 את ראש הגשר מדרום. האוגדה מכינה מארב למצרים עם חטיבות 217 ו-500, הם משמידים כ-60 טנקי T62. לאחר ביסוס ראש הגשר ניתן יהיה לממש את הצליחה.

אין יותר טנקים בטפול מעמיק פרט ל-5 טנקים, והם: (358) לא סוחב, (308) בעיות בצריח, (251) בעיות בהגבהת-תותח, (252) אין טעינה ואין דימום, (334) פגיעה בצריח התותח רתוע לאחור ואינו חוזר. איני יודע אם נצליח לתקן אותו. החלפת מנוע

לזחלם "אינטר" בשלבי סיום. באותו יום יש צוות אומנים שמופיעים אצלנו, ציפי שביט ביניהם. סיכמתי עם חיים, להתחיל לטפל גם בעצמנו, לבצע הכנות לתנועה בעקבות יחידות האוגדה שיוצאות לצליחה. הפלוגה מתוכננת לדלג לאזור צומת "טסה" מחר בבוקר. ישבתי עם מימון לתכנן מי ממנהלת הפלוגה יושאר מאחור עם פלוגה בסיסית, הכנו רשימות שמיות. חייבים לסיים את העבודה בכל הטנקים שבתיקון. מחר יום חדש, מעניין, המהפך בחזית, צולחים לאפריקה.

יום ה, ה-18 לאוקטובר, היום ה-13 ללחימה, מצב חדש בחזית.

בוקר טוב, בשעה 10:00 מדלגים לאזור צומת טסה. התארגנות קרבית שגרתית: רווחים בתנועה, פריסה בשטח רשתות הסוואה, תצפיות אויר, אבטחה כיתתית, הטיפול והתיקון נמשכים.

טנק מגח (433) תיקונו התעכב, והטנק השרוף הושאר שם. זה גרם לעיכוב סמ"פ חיים, הוא הגיע מאוחר יותר לחניון בטסה. יצאתי לתיקון 3 טנקים (453) זר מניע במז"קום הלך, (761) לא סוחב ובעיות בצידוד, (113) אין טעינה, כל הטנקים בציר "עכביש" לאורכו. בצדי הציר שלושה דחפורים שקועים, דיוחתי לקמב"ץ, לטיפולו. שוט חילוץ לא תקין, המתין לחלק. כל כיתות תיקונים הנ"ל לוו עד הטנקים, בסיום התיקון הוחזרו לחניון בטסה על ידי.

אחר צהרים התקיימה קבוצת פקודות בגש"ח ע"י המג"ד מרקו. מרקו סיכם את תוכנית הגש"ח לצליחה: פל"א אחרונה, המחלקה שלה עם סגן פניגל יצאה אתמול בעקבות חטיבות 217, ו-500 למארב נגד חטיבה 25 מצרית. פל"ד עם תגבור שרמן ותגבור מגח, רס"ר גרובר תחצה שניה, מחר ב 19/10/73 בבוקר, ביחד עם חולית שליטה (נ"נ + גיפ מגוייס). פל"ג, מ"פ עידן, תחצה היום, 18 לאוקטובר, במסגרת רת"ק מלא, (חימוש, דלק, תחמושת, רפואה), מגד וחמ"ל ב"עכביש". פלוגה בסיסית, תקודם לאזור צומת "טסה".

ישיבה פלוגתית, עדכנתי את חיים ואת כל מפקדי המחלקות בפרטי תוכנית הצליחה של הגש"ח. סיכמנו מה לוקחים, איזה כלי רכב ובעלי תפקידים נשארים בטסה, באחריות הגדוד. ביצענו בדיקה חוזרת של הצמ"שים, מילוי חלפים מצברים, מז"קום למיקוש. קבענו איזה משאיות יר"מ יצאו איתנו, בקיצור דאגנו שיהיה לנו אורך נשימה ללא מנהלת הפלוגה. בלילה סיכמנו את השיחה פלוגתית, מיד אחרי העדכון פעלנו לסיום כל ההכנות והתיקונים, יש זמן חופשי עד הבוקר. בקשתי לדווח מיידית לי ולצדוק קצין החלפים, על כל חוסר חלפים למלאי. מאחר וניתן עדיין להשלים חלפים

מיחש"מ 784 (יחידת חימוש מרחבית) שליחנו בטסה, או מפלוגת הרק"מ שלה ברפידים, או לחילופין ממצל"ח רפידים. יש לזכור "בלי חלפים לא ניתן לתקן כלום". בקשתי, מה שלא מסתדר לערב אותי אישית. בשיחה הפלוגתית הסברתי את המצב, האוגדה צולחת לגדה המערבית. פלוגה ג של עידן יצאה ביחד עם רת"ק (ריכוז תחזוקה קדמי) לצליחה היום. מחלקה של פלוגה א יצאה אתמול ב 17/10 לאחזקה בעקבות חטיבה 217. אנו, פלוגה ד נצא מחר השכם בבוקר לחצייה, לתיקון טנקים ורכב בעקבות האוגדה. למרבית חיילי הפלוגה הייתה בקשה מרכזית אחת, לקיים השכם בבוקר תפילת שחרית פלוגתית, הסכמתי מיד. קבענו סדר תנועה, ואיחלנו לעצמנו ולצה"ל הצלחה. כך הסתיים ה-18 לאוקטובר, היום ה-13 ללחימה.

תמונה אנושית: תפילת שחרית לאחר תדרוך שאנו צולחים בעקבות האוגדה לאפריקה.

יום שישי, ה-19 לאוקטובר, היום ה-14 ללחימה.

ביום הצליחה ה-18/10/73 מצבת הטנקים באוגדה היתה כ-175, ציטוט מספרו של ברן "מחר בבוקר תפרוץ אוגדתי דרומה-מערבה. לרשותי שלוש חטיבות טנקים, כמאה ושבעים טנקים שמישים" (ע' 238). כל זאת הודות ללוחמי-החימוש. יום שישי נפתח בתפילת "שחרית", בה השתתפו מרבית חיילי הפלוגה, ניתן תדריך קצר לתזכורת, על משימתנו. חזרתי על ההוראות: תנועות ברווחים, שמירת מרחק אחרי

ציר עכביש בציר, טרטור תנועה משני צדי הציר, אבטחה אישית בכל כלי רכב. אני מוביל, חיים מאסף. חברנו עם נ.נ. וג'יפ של חולית השליטה, נפרדנו מנתח המנהלה כפי שתוכנן, וקדימה לעכביש לכיוון טרטור, מצמד, לחצר הצליחה, למעבר הגשר לאפריקה.

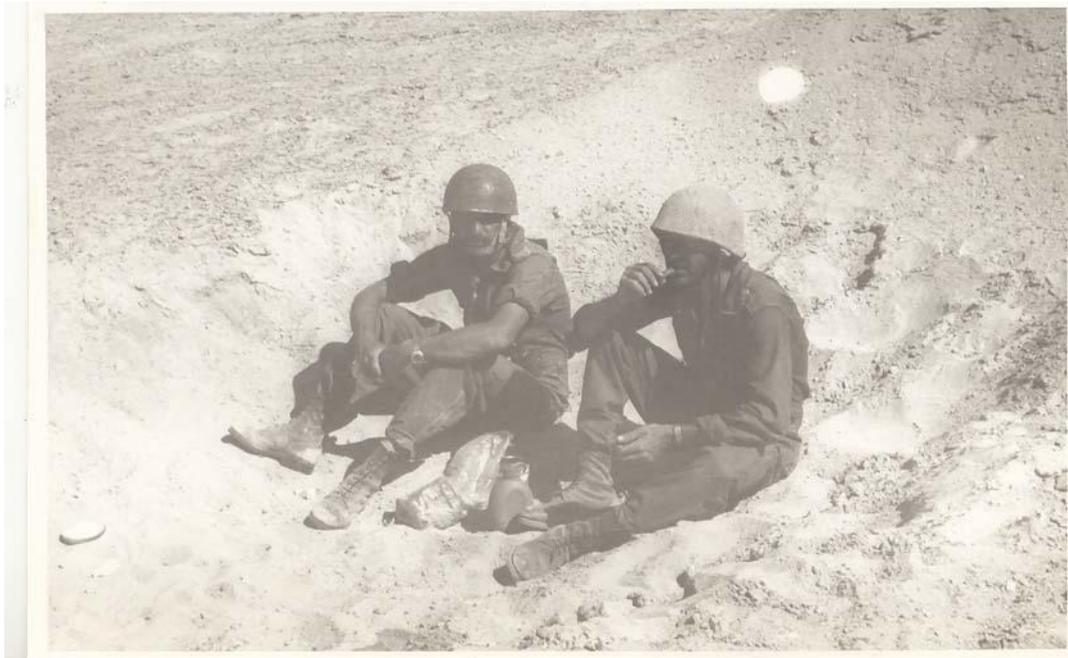
פלוגה קדמית – ד בציר עכביש ב- 19 לאוקטובר.

פלוגה – ד בציר "טרטור" קרוב לחצר בדרך לצליחה.

חצר ממול הפגזת קטיושות קשה המתנה, נעים קדימה, ה- 19 לאוקטובר.

בין ההפגזות לפני חצר הצליחה במכתש פצצה אוכלים ארוחת בוקר.

אנוכי ליד הטנק התקוע מתחקר את הצוות

19 לאוקטובר בחצר הצליחה לפני הגעה לגשר.

כאשר התקדמנו בציר טרטור עברנו ליד מוצב מצמד. ראיתי שם את פניגל סמ"פ א', מתקן מספר טנקי שוט שהגענו לאזור. הטנקים של חטיבות 500 ו-217 ממארב השמדת חטיבה 25 המצרית, שניסתה לתקוף את ראש הגשר יום-יומיים קודם. המשכנו בתנועה לכיוון החצר, בתחילה היה שקט ושלווה. פתאום נפתחו "ארובות השמיים" ומטר קטיושות נופלות על כל האזור. בכניסה לחצר ההפגזות נמשכות כל הזמן, מטחי קטיושות, ובניהם פצצות מרגמות, פגיעות רבות בכוחותינו. ממול ראינו פגיעה גם בתחנה לאיסוף ומיון נפגעים. הייתה זרימת נפגעים מהגדה המערבית של התעלה, זה היה גורם מעכב של הצליחה. מימין לכניסה לחצר עמד טנק שוט (404), צוות הטנק מדווח על בעיות ביח' כח. השארתי שם צוות תיקון, ונכנסו לחצר, כאשר מדי פעם נחתו פגזי מרגמה. בחצר היו טנקי פינוי שרמן, וטנקי גישור(ראה תמונה) טנק חילוץ לא היה. התקדמנו לפתח בסוללת עפר שנפרץ, שם היה פרוס גשר דוברות. אחרי, נסעה מחלקת מגח, בראש המ"מ רס"ר גרובר. נכנסתי לפתח, עליתי על הגשר, פגז מרגמה פגע במים מימין. על הגשר הג'יפ של חולית השליטה נתקע, בעליה על הגשר של טנק הגישור. אחת מדוברות הגשר נפגעה, וטנק הגישור פרס את הגשר שלו ועליו עברו כולם. כנראה מתוך הפחד הג'יפ לא הניע. ירדתי מהנ"נ לבדוק, הנהג ניסה להניע פעם נוספת ולא הצליח. אמרתי לו להירגע, ושלמרות הבדלי הגובה בטיפוס על הגשרון אני אדחוף אותו, בלי עצירות עד הגדה המערבית. זו היתה האפשרות היחידה לא לחסום את הצליחה, וכך עשיתי. דחפתי אותו עד היציאה מהגשר, וראה איזה פלא הג'יפ הניע. חולית השליטה נעלמה, לאן? עד היום איני יודע. אולי בגלל ההפגזות?

הפתח בסוללה , אחרי הטנק רואים את גשר הדוברות.

נסעתי שמאלה בציר וראיתי שדה אורז מושקה, פרסתי את המחלקה בשדה, אמרתי לגרובר להתחפר, ולהמתין ליתרת הפלוגה. אני נסעתי קדימה כמה מאות מטרים, פגשתי שלושה טנקי מגח: (218) עם נזילות שמן במערכת הידראולית, ומחשב לא תקין, (577) אין ירי, בעיות בהנע בליסטי, (485) בעיות בצידוד, חשמל, ומחשב. אמרתי לצוותים שאני שולח כיתת מגח לתיקון. חזרתי לגרובר ועדכנתי אותו על הטנקים הממתינים לתיקון.

גשר הדוברות היחידי עליו חצינו.

בינתיים התחדשו התקפות הקטיושות ביתר שאת. שלחתי את גרובר לטנקים, לאחר הסבר מה אני יודע עליהם. התקשרתי לסגני חיים ושאלתי מה קורה? הוא ענה כי חלק מהפלוגה ברח, ואנו בהמתנה. התנועה מערבה הופסקה זמנית, בגלל פנוי נפגעים ממצרים לסיני. ברגע שהיא תתחדש, הוא ישלח כיתות, יורם לונדון נמצא לידו. בקשתי מיוזם אישור לחזור חזרה ולקחת כיתה, כיתה. הוא הציע שהוא ביחד עם חיים ישלחו כיתה, כיתה, ואני אחכה בצידו של הגשר, אקבל אותם, ואמקם אותם. אח"כ אחזור לקצה הגשר להמשיך לקבל כיתות. כך עשינו, עד שעה 19:00 לערך, אז הגיע מימון חיים עם יתרת הפלוגה. דווח לי כי יש לפלוגה נפגעים, פצועים והרוגים. מימון יבצע מיידיית על מנת לדעת מי הגיע? מי חסר? במשך 3 שעות הייתה תקיפה אווירית של כ-30 מיגים על ראש הגשר. מולם הגיחו כ-12 מירז'ים לערכתי, כל ההפגזות פסקו. היה קרב אויר מעניין, בו רק מיגים נפלו, כמעט כולם, והיתר ברחו. במשך שעות אלו איתרתי טנקים נוספים (410) הנע-סופי, (913) פגיעה בטנק ובעיות חשמל, (377) פגיעה בצריח, יש הרוגים בטנק, (394) חסר סולר, (315) חסר זחל שמאל. הטנקים היו בראש הגשר, בצד המצרי, לדאבוני לא היה לנו טנק חילוץ בכדי להרחיקם מהגשר. גם טנק בנסיעה היה עוזר לנו, אלא שכל הטנקים היו ללא צוותים, זהו לקח שחייבים להפיק.

הפלוגה התמקמה באותו שדה אורז, בשוחות תלת אישיות - חפירת שוחות לכל 3 חיילים ביחד, חייל אחד ער, שנים נחים או ישנים. מיקמתי את כלי הרכב בצדי שדה האורז. הזמנתי את המ"מים, עדכנתי אותם על טנקים הפגועים, לקראת התיקון מחר. חיים דווח: כיתה שרט של בן-בסט היא שנפגעה, 3-5 נהגים ברחו עם 6x6 צמ"ש נגמ"ש. יש כ-8 פצועים, ביניהם כ-3 קשה. כולם פונו לתא"גד שבחצר הצליחה.

כך נראתה ההפגזה המצרית בראש הגשר, בצד המצרי.

זחלים צמ"ש שלנו נפגע בחצר, לא רחוק מפתח הסוללה של הגשר, איזה חוסר מזל משווע.

בתאריך כ"ג תשרי תשל"ד, ה 19 באוקטובר 1973, נהרגו בחצר הצליחה לוחמי החימוש הבאים:

מכונאי טנקים במקצועו	גלנץ ארטור ז"ל	סמל ראשון
חמש צריח ומכונאי טנקים במקצועו	כהן אברהם ז"ל	סמל ראשון
מכונאי טנקים במקצועו	ניסם יחזקאל ז"ל	סמל ראשון
מכונאי טנקים במקצועו	פרולינג אברהם ז"ל	רב-טוראי

"יהי זכרם ברוך"

לילה, ההפגזה לא פסקה, חושך מצרים אסור להדליק כל אור שהוא. פטרלתי בין השוחות, לפחות פעמיים נפלתי לתוך המים. המזל עמד לצדנו בגדה המערבית, כל פגז שפגע שקע בבוע ולא התפוצץ. שם למדנו להעריך את משקלה של את חפירה, ואת משקלו של שק חול בהגנה על חיך. למדתי לקח מיידית ואותו יישמתי בכל תפקידי הבאים: סמג"ד, מג"ד, מפקד יחש"מ. הקפדה כי את חפירה ושקי חול יהיו בכל פק"ל קרבי, ויהוו חלק מהציוד בכל ימ"ח. ברן מתאר מצב זה: "גם שיירות האספקה על הצירים אל הגשר וממנו הופגזו קשות. היו נפגעים רבים בקרב אנשי המנהלה..." "ולא היה מי שיתקן את הטנקים ויפנה את נפגענו" (ע' 238).

לאחר הצליחה היתה מחלוקת בהנהגת מצרים: הרמטכ"ל שאזלי תבע להחזיר את הכוחות מן הגדה המזרחית, ואילו שר המלחמה אחמד איסמעיל עלי התנגד לכך. הנשיא סאדאת הכריע לזכות עמדתו של איסמעיל עלי. הרמטכ"ל שאזלי "התפטר", הגנרל גאמאסי מונה במקומו. לציבור המצרי לא פורסם הדבר (סאדאת-ספור חיי ע' 198-7).

עם שחר הסתלקנו משדה האורז, יורם לונדון רצה לשוחח עם הפלוגה, הסכמתי. אני התפנתי לצלם את הפלוגה ב-5 תמונות לרוחב, פלוגה ד בגדה המערבית. יורם בלי לשאול אותי, פרס את הפלוגה, ונתן הוראה לעשות ניסוי כלים, כך גרם לבזבז מחסנית שלמה, מתוך שתי מחסניות שהיו לכל אחד. דרך אגב לי היה רק אקדח תופי עם 5 כדורים, שאתו יצאתי מג'וליס. השלמתי במגננה 2 ארגזי רימונים, ומאותו יום נוספו לי לנ"נ 2 קלצ'ניקובים ו-30 מחסניות, מטול R.P.G., וארגז טילים לאבטחת הפלוגה.

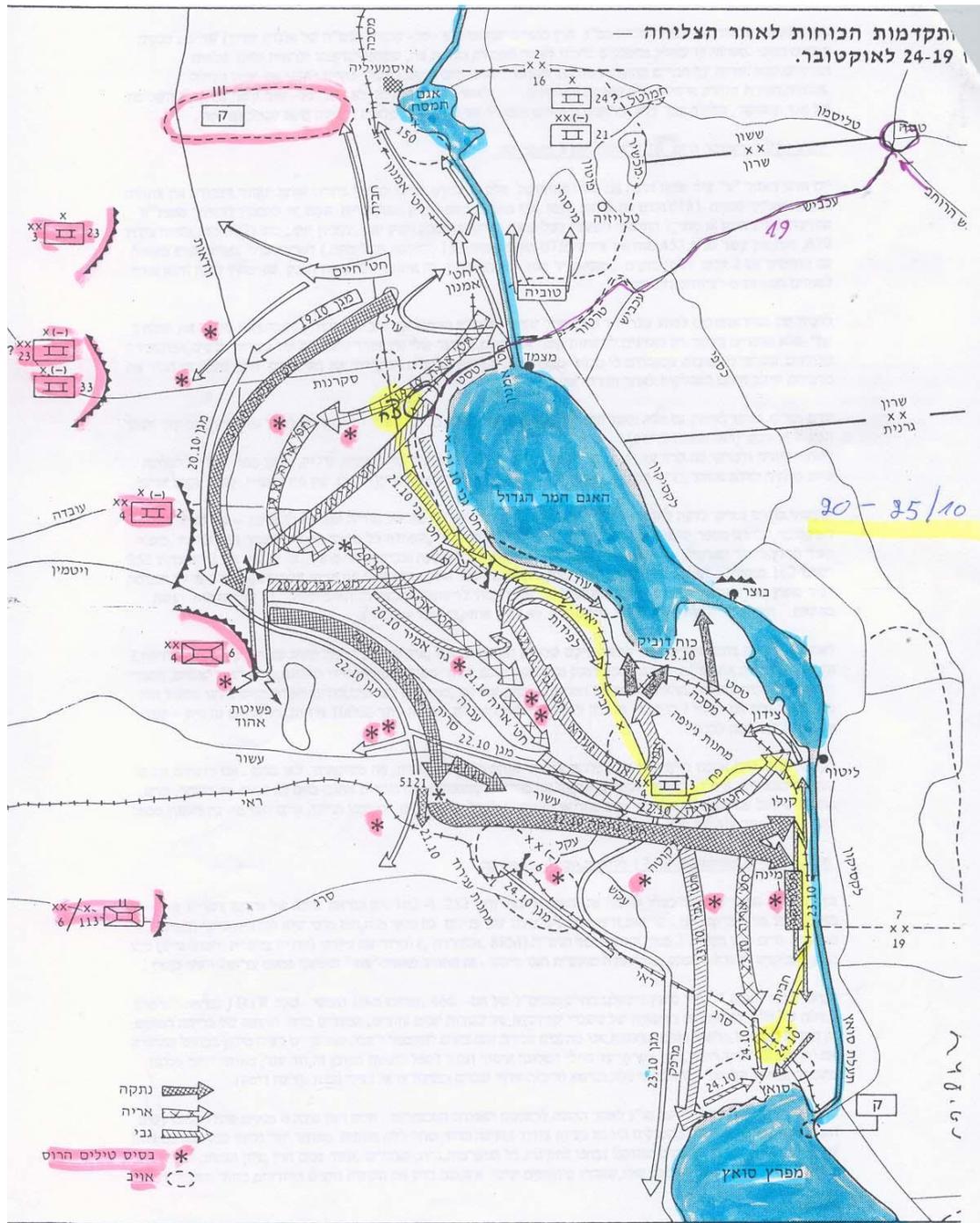

צילום פלוגתי בגדה המערבית, אני מצלם, יורם משוחח אתם.

תנועת פלוגה ד' - אחזקת ציר בעקבות האוגדה מ 20/10/73 עד

26/10/73

צבע צהוב – מסמן את תנועות הפלוגה בגדה המערבית של תעלת סואץ.

יום שבת, ה-20 לאוקטובר, היום ה-15 ללחימה.

מסקנה שלי מהלחימה לפני הצליחה ואחריה הינה שיש לעבור למקצוע אחיד לכל מקצועות הרק"ם.

במהלך ימי המגננה גיבשתי דעה, שאין חשיבות למקצוע ייחודי לכל רק"ם מקצוע כגון : מכונאי טנק שוט. חייבים לעבור למקצוע אחיד לכל מקצועות הרק"ם. כל מכונאי הרק"ם תיקנו טנקי שוט, מגח, טירן, שרמן נג"מש, כמו כן רוב המערכות זהות או דומות. מספיק שבצוות יהיה בעל מקצוע בכיר שיוביל את העבודה. זה עבד טוב מאד הן במלחמה והן אחריה. היו מכונאי רכב ששובצו בתיקוני הטנקים והשתלבו היטב בצוותים. הכול עומד אך ורק "במוטיבציה", שקיימת באותה יחידה. ברוח זו שילבתי את כל מקצועות הרק"ם, בכל תפקידי הבאים בהצלחה מרובה.

לאחר פרדה מיוזם לונדון הקח"ש אוגדתי, פגשתי את קצין התחזוקה האוגדתי רונן, שבא מולי, עצרתי אותו, ושאלתי היכן הוא תכנן את מרכז התחזוקה האוגדתי? תשובתו באזור צומת "צח", סיפקה אותי לחלוטין. למצרים היו הרבה קת"קים (קצין תצפית קדמי) באזור, אפילו על אוניות באגם המר הגדול. הקת"קים כיונו את ארטילריה בדייקנות על ראש הגשר, בהמשך המלחמה חלק מהאוניות זו טובעו, והפגיעות ירדו והלכו. זכרתי מקורס מ"פיים כי יכולת הרוסים/מצרים להאזין לקשר טובה מאד, על מנת לאתר מיקום יחידות והפגזתן. לאור זאת הפסקתי את כל השיחות בקשר, לכל הרמות, גם בפלוגה. תפקידו המרכזי של שטין הקשר היה להאזין לרשת האוגדתית, ולעדכן אותי איפה האוגדה וכל חטיבותיה נלחמים, בכדי לא להיכנס לשטח לחימה.

באזור צומת "צח" התפרסנו לחניון עבודה של רק"מ ורכב זחלמים סמוך לציר "חבית" 42. החוליות יצאו בלווי שלי לטיפול בטנקים הבאים: מגח (313) זרועה מנגנון מתיחה, מגח (833) בית זרוע ימני ובורג מתיחה, טבור קדמי, 6 חוליות זחל חסרות. שוט בציר "סקרנות" פרס זחל, מסובך בגדר תיל. שוט (425) פגיעה במסנן אויר שמאלי, וגלגל תמך כפול שפוך. שוט (018) פגיעה בקנה ולא ניתן לירות בטנק. שוט (525) פגיעה במסנן אויר, ומתלה קדמי ימני זרוע אחורית. בחטיבה 460 שחנתה לפנינו, קדימה לכיוון סואץ, היתה פגיעה במיתלה קדמי, נשלחה לשם חוליה שחזרה למחרת. כל הטנקים הנ"ל, פרט לחוליה, היו ללא צוותים.

החלפת הנע סופי בטנק שוט בחניון יום.

לאחר שיבוץ העבודה, יצאתי עם ציון לסיור לכיוון "איסמעיליה", לחפש טנקים. נתקלתי ב-BTR של כוחותינו פגוע קשה, מלא כתמי דם. הוא נותר עם כל המאגים (מקלע חדש), מכשירי הקשר ותחמושת בנג"מ. פרקנו את בסיסי הקשר, המכשירים, המקלעים והתחמושת לנ"נ, לצורך הכנת זחלם נ"מ לפלוגה. המשכנו בסיור צפונה, לפתע ראיתי כדור אש מתקרב אלינו, צעקתי לציון שנהג, לעצור אחרי סוללת עפר, הכדור חלף מעליה. הבנתי שזה כנראה טיל סגר. חזרנו על עקבותינו לאזור צומת צח.

בסיור הנוסף פגשתי את חברי לשרות בסדנה גייסית, סרן כנפייס יהושע, מ"פ פלוגה קדמית בגש"ח של אוגדת שרון, הוא חיפש טנקים פגועים כמונו. ספרתי לו שאת חלק מהטנקים העזובים גררתי לאזור העבודה בצומת צח. שמחנו להיפגש ולראות שאנו שלמים ובריאים. קצת חוויות על חברים מהשרות, ונפרדנו לשלום. חזרנו לחניון יום, בקשתי מחיים לתכנן את חניון הלילה, אבטחה, חפירת שוחות אישיות, כל זאת ללא הפסקת התיקונים. לאחר חציית התעלה לא היה לפלוגה שום קשר עם חולית השליטה של אגד תחזוקה. הלילה עבר ללא אירועים מיוחדים והמורל של כולנו עלה פלאים. לילה שקט שני באפריקה.

החלפת מנוע בזחלים בחניון יום.

יום א, ה-21 לאוקטובר, היום ה-16 ללחימה, יום 3 באפריקה.

יום חדש באזור "צח". ציר חבית חוצה את אזור התחזוקה צח. חלק מהטנקים תוקנו בבוקר, פיזרנו אותם מאזור העבודה, אין צוותים ואין מי שצריך טנקים. שוט (018) עם פגיעה בקנה, אני מתלבט האם לפרק מטנק עם צריח תקוע או להמתין לדחיפה ממצל"ח (מרכז ציוד לחימה וחלפים), שאמורה להגיע היום או מחר. החלטתי להמתין, נשלים את הליקויים בטנק והוא ינוע איתנו. לחניון יום נוספו טנקים : מגח (073) בעיות צידוד, מגח (670) אין קשר פנים, מגח (453) אין צידוד, מגח (075) החלפת מוח, מגח (153) החלפת גלגל מתח. לקראת אחר צהרים הגיעה משאית עם החלפים לפי דרישתנו: 2 קנים, חלקי מז"קום, מסנני-אוויר ועוד. זהו, כעת אפשר לסיים את הטנק שהמתין לקנה, ולצרפו לטנקים הממתינים לצוותים בפלוגה.

בציר חבית מגח שעלה על מוקש בתיקון, ליד שכונ זוגות צעירים של מגורי מצרים.

לחניון היום הגיע אוטובוס, לפתע עצר, ירד ממנו חייל שטען, שנשלח מהמגד עם תגבורת עבור הפלוגה. אני מקיים את ההנחיה שלי, שלא מדברים בקשר, אלא רק מאזינים לרשתות קשר אוגדתיות. ברור לי שאין לי צורך בתגבורת של עשרות אנשים, אני מסתפק רק בבודדים. עליתי לאוטובוס בחרתי בודדים, שמוכרים לי כבעלי מקצוע טובים. הודיתי לכולם ושחררתי את האוטובוס. חיים מימון, שגם הוא הכיר את מרביתם, שילב אותם במחלקות, לאחר תדרוך מקיף.

טיפול בחניון יום בטנק ביח' כח ובהחלפת קנה.

יורם ומרקו הגיעו לאזור, גם חלק מאגד תחזוקה הגיע. באזור נחתו הליקופטרים, מפקד חזית הדרום האלוף בר לב שמונה על גורודיש אלוף הפקוד, ומר עזר ויצמן הגיעו לביקור (ראו תמונה בדיסק).

דווחתי ליורם ולמרקו מה קרה עד היום, על התגבורת, על הטנקים התקינים בלי צוותים, ובלי דלק. מרקו מסר שבדרך לפלוגה צוות טלוויזיה לצלם אותנו. אני התנגדתי, מרקו טען שהם כבר היו אצל עידן מפלוגה ג, ואין מה לעשות שאני חייב לקבל אותם.

בקשתי מיורם ומרקו לדעת לאן אני ממשיך? יורם עדכן כי יש דרישה של סוריה ומצרים להפסקת אש למחרת ה-22 לאוקטובר. לכן יש מספר מאמצים אוגדתיים והם: טיהור החייץ החקלאי, השמדת כל בסיסי הטילים באזור ומערבה לו, כיתור העיר סואץ, כיתור הארמיה ה-3 על ידי הגעה למפרץ סואץ, "גבל-עתקה", וכביש קהיר סואץ. התכנון הוא לבצע את כל זה ע"י 2 אוגדות: אוגדת סיני 252 והאוגדה שלנו 162. בינתיים ממשלת ישראל מתנגדת להפסקת האש. משימתי היא, בדעה אחת עם מרקו, אחזקת האוגדה מפה עד הכניסה לעיר סואץ. בשלב זה בלי חולית שליטה, עניתי להם שאני צמוד לרשתות המבצעיות האוגדתיות וקצב ההתקדמות יעשה בהתאם. האמת לא שאלתי איפה נעות פלוגות א-ג, לא עניין אותי, בדיעבד זה התברר כטעות.

צלם הטלוויזיה הישראלית מצלם את הפלוגה בצומת "צח" באפריקה.

לאחר מכן הגיע צוות טלוויזיה של ישראל, ביקש לצלם מה ענו עושים, איך עושים? מה קורה עם הטנקים בסיום התיקון? השתדלתי לרצות את הצוות, ועברנו מטנק לטנק, וכן לתיקון זחלם. ברור שמיד הצטופפו חילי הפלוגה, וכולם רצו להצטלם. ההסברים היו לדעתי סבירים ומעודדים. בנוסף הראנו להם גם את הטנקים מסביב, שתוקנו וממתינים לצוותים. הודינו לצוות והשתחררנו מהעול הזה. בדיעבד, איזה "חמור גרם" אני הייתי! זה היה ד"ש ישיר להורים, למשפחות, ד"ש ישיר, השווה יותר מ-1000 גלויות. כל החיים זה בית ספר אחד גדול.

צוות טלוויזיה בא לצלם תיקון צל"ם, פריקת קנה חדש ממשאית חלפים.

לקראת סיום היום אספנו חיים ואני את הפלוגה, עדכנתי אותם מה קורה בחזית, מהי משימתנו, ולאן נעים. אנו לוקחים את כל הטנקים הגמורים איתנו, הסברתי את איזה טנקים מסיימים ואיזה גוררים איתנו באם לא נסיים עד השחר. חזרנו על נהלי בטחון, אבטחה ושוחות. יורם הבטיח שאחד הקח"שים יגיע מחר או מחרתיים, לקבל את הטנקים. סיכמנו בינינו, חיים ואני, מי נח ראשון, מספר שעות. כך עבר עוד יום מלא פעילות בגדה המערבית.

יום ב', ה-22 יום באוקטובר, היום ה-17 ללחימה, יום 4 באפריקה.

נסיגת הכוחות המצרים נמשכת בגלל לחימת שני האוגדות בגזרתנו 252 ו-162. יש כנראה שיטת לחימה מצרית של זריעת עשרות שדות מוקשים על פני הקרקע. הם עשו זאת, זרעו, והטנקים שלנו טנקי מגח, וטנקי שוט עלו עליהם. היו הרבה פגיעות ממיקוש בטנקים. חיים רזון ביחד עם ציוותו, חולית ביקורת חימוש גייס, ובעזרת 2 טנקי החילוץ של הגש"ח (M88 אמריקאי- שלל ירדני, והגורדון ישראלי) פינו חלק מהמיקוש. הם חלצו את הטנקים מתוך שדה מוקשים ואנו תיקנו. שיטה זו התחילה מאזור "צח" ונמשכה כמעט עד מול העיר סואץ.

תוך כדי תנועה בציר "חבית" לכיוון סואץ, נתקלנו בחלק מהחמ"ל של חטיבה 460, שריכז כ-10 נגמ"שי שלל BTR, כנראה לשימוש לחימה של חי"ר. נתקלנו גם במשאיות של משגרי קטיושות, של עשרות קנים עזובות. המצרים ברחו, היתה תופעה של בריחה המונית. הבריחה של המצרים הפריעה לנו מאד, גרשנו אותם בצעקות, אנו מתקנים טנקים והם באים להתמסר לשבי.

ציר "חבית" - רסן חיים רזון קצין אחזקה גייס מפנה טנקים משדה מוקשים ואנו מתקנים.

ציר חבית ליד תיקון 6 טנקים ממיקוש, ציון ואנוכי כשברקע זחלם צמ"ש.

כל התקדמות של הפלוגה נעשתה לאחר האזנה לרשתות האוגדה המבצעיות. חיים רזון פינה 6 טנקים שעלו על מוקשים, ואנו עסקנו בתיקונם. לחלק מהטנקים היו גם בעיות צידוד וטעינה. הטנקים היו ללא צוותים. מאוחר יתר גליתי טנק מגח עם הצוות,

לטנק היו בעיות קולקטור, שתוקנו מיידית. כל הטנקים שתוקנו נבחנו לתקינות כל המערכות, ועברו גירוז, טיפול במצברים, קשר פנים חוץ. ציון הנשק, החליף לטנקים את כל המקלעים, מהסבב שלו, המקלעים עברו כיוונים וניסוי אש. הוא בדק גם את תקינות הקנים הרזרביים בזיוד. המגמה היתה למסור לצוותים, לכשיגעו, טנקים כשרים ללחימה. נוהל זה של תיקון ובחינת כשירות בוצע לכל הטנקים, שעברו תיקון, או ננטשו. טיפולו של יורם לונדון במשיכת הטנקים מהפלוגה עזר, החלו להגיע קח"שים של יחידות האוגדה, לקחת טנקים מאיתנו, ביניהם רסן שאול לביא, לשעבר סגן מפקד ס"ג.

תיקון טנק שנפגע ממיקוש בציר חבית העלאת הזחל, מימין לטנק מכלי מים, לידם פגעו הפצצות של מיראז'ים לובים.

בגדה המערבית היו מעט יחסית תיקוני רכב ב' זחלמים. אולי עקב הפסקות מטחי קטיושות. אין פגיעות בצמיגים, אין פגיעה במצנני מים, והנהגים חששו להיתקע בשטח לבד. (ראה צילום משאיות קטיושות בדיסק). בעקרון כל זחלם או רכב שלא הספקנו לתקן, נגרר איתנו לאזור עבודה הבא. לא השארנו צוות לבד בשטח, מפאת הסיכון בטחוני. עדין הגיעו עשרות רבות של שבויים שרצו להתמסר.

בטחון, אבטחה אישית, חפירות שוחות, כובע-פלדה, תצפיות אויר, היו לחם חוקינו יום, יום. הקפדה זו עזרה לנו בעבודה בציר חבית על טנקי השוט, לפתע צעקה "מיראז'ים שלנו. היות וגם אני הבחנתי בהם, היה להם מתחת לכנפיים סימון שונה משל חיל האויר שלנו, מיד צעקתי מיראז'ים לובים. חיילי הפלוגה התפזרו לכל עבר. המטוסים הטילו פצצות, הם רצו לפגוע בטנקים שאנו מתקנים, אך לשמחתינו הרבה,

הם פגעו בגבעה הסמוכה ליד מגדלי המים, כ-300 מטר מהטנקים שהיו בתיקון. הם עשו יעף אחד בלבד, כנראה בגלל הפעילות הרבה של חיל אוויר שלנו בגזרה. מהרגע שאוגדות 252 ו-162 השמידו את בסיסי טילי הנ"מ (נגד מטוסים) בגדה המערבית, השמיים נפתחו לרווחת מטוסינו, שביצעו כ-500 גיחות (דדו ע' 670). מסתבר שלקחים השומרים על החיים נלמדים היטב ומהר, אבל צריך גם קצת "מזל" שהפעם היה לצדנו.

המזל המשיך להיות לצידנו עד להסכם הפסקת האש הראשונה השנייה, וכן בכל הפרות ההסכם של המצרים, עברנו ללא נפגעים.

בציר "חבית" - טנק נוסף שחיים רזון חילץ ואנו תיקנו (ריאו חילוץ).

בציר חבית תיקון נזק בטנק מעלייה על מוקש.

ב22 לאוקטובר תוכננה הפסקת אש ע"י המעצמות ארה"ב ורוסיה במועצת הביטחון לשעה 18:52. ישראל התנגדה בכל תוקף, אבל הנשיא ניקסון עמד על דעתו. הרמטכ"ל ניסה להתנגד, שרון הפעיל אפילו את מנחם בגין שהיה ראש האופוזיציה. אך כל זה לא עזר. ויצאה פקודת יום למחרת בתקשורת בשעה 10:00. דדו טען שכל פירות המהפך במלחמה יתמסמו: הארמיה ה-3 לא מכותרת. יחסי כוחות בטנקים ישתנו לרעתנו. ראש הגשר לא מספיק רחב בגדה המזרחית. בגדה המערבית ההתקדמות לכיוון איסמאליה תיבלם. סוריה תאייש את 400 הטנקים שקבלה מרוסיה. דיביזיה עיראקית נוספת וחיטיבה שריון ירדנית מצטרפים ללחימה. הדבר המסוכן ביותר חידוש מסך טילי הנ"מ בשתי החזיתות - הגבלת פעילות חיל האוויר מחדש. (דדו ע' 668-670). יום סוער חלף על ממשלת ישראל. אך אנחנו לא ידענו, לא שמענו, ורק תיקון טנקים מעסיק אותנו .

טנק מגח ממתיו לנו לתיקון בציר "חבית" (כביש איסמאליה סואץ) .

יום שלישי, ה-23 לאוקטובר, היום ה-18 ללחימה, יום הראשון להפסקת האש שהופרה.

יום מעניין מבחינה צבאית מדינית, אך בפלוגה שגרה יומית של תיקון טנקים. חייבים לתקן כל טנק פגוע, ויש רבים בדרך, תוך מעקב מדויק היכן יחידות האוגדה נלחמות כל הזמן. היום סיימנו לתקן חלק מטנקי השוט שעלו על מוקשים. מטפלים ב-3 מגחים שעלו על מוקשים. אחד מהם חטף פגיעה בצריח, והשנים האחרים הנע – סופי שנפגעו. בהמשך היום טיפולנו ב-2 טנקי שוט שעלו על מוקשים. בנוסף כיתת השוט וכיתת המגח עם רס"ר גרובר דילגו לחטיבה לבצע תיקונים שונים כולל בעיות קשר, כזכור המחלקה שלו צורפה מאז הצליחה לפלוגה ד'. מאוחר יותר חזרה לפלוגתה.

חניון יום בציר חבית צילום מרחוק בכדי להתרשם ולהכיל את מרבית הפלוגה.

בחיפושי אחרי טנקים בגזרה ממזרח לציר חבית היו מחנות צבאיים של צבא השחרור הפלשתינאי. טנקים לא היו שם, אבל 2 ג'יפים לאנדרובר חדשים היו שם, וצורפו לפלוגה. מצאנו שם גם 2 משאיות זיל חדשות עמוסות מוקשים ללא מרעומים. צרפתי אותן לפלוגה, לאחר פרוק המוקשים לרצפה, ולאחר פירוק מרעומי המוקשים באזור אחר.

הפסקת האש לא כובדה ע"י שני הצדדים, מסיבות הנוחות לכל צד. למצרים היה נוח לצמצם את השטח הכבוש מהעיר סואץ ועד האגם המר. בעיקר בגדה המזרחית במטרה לצמצם את שטח ראש הגשר. הם הצליחו לפגוע ב- 9 טנקים שלנו, חלקם הושמדו.

שאלו לביא קח"ש חט-500, בא לקחת טנקים לאחר תיקון, ציר חבית. אנו בגזרת איסמאליה בגדה המערבית, הישראלים רצו להתקדם, לנסות לכתר את הארמיה ה-2, לכתר את ארמיה ה-3 ואת העיר סואץ. הישראלים ניסו לקחת שליטה מלאה על כביש סואץ קהיר (ציר סרג), ועל "גבל-עתקה" השולט על האזור. לקראת חצות של אותו יום הושלם הכיתור של הארמיה ה-3 ע"י הגעה ל"ראס – עדבייה" במיפרץ סואץ. הכיתור נעשה ע"י אוגדות 252 ו-162, בעזרת מאות גיחות, של חיל אויר בשמיים פתוחים ללא טילים (דדו ע' 691). לנו היה זה יום תיקונים עמוס, לא היה לנו שום מושג ממה שהתרחש. סאדאת בספרו חיי, התייחס להפסקת האש ב-22 לאוקטובר, והסביר שהסכים, אך ורק בגלל הלחץ האמריקאי. לטענתו היא ספקה לישראל אחרי 4 ימי לחימה ראשונים, 400 טנקים שאבדו לה בקרב. "בשלושת הימים הראשונים למלחמה פגענו ב-400 טנקים, שאת החלפתם ביקשו רשמית מארה"ב. אולם עד מהרה מצאתי והנה מולי מאות טנקים שסיפקה ארה"ב לישראלים, מיד ומשם כך הסכמתי להפסקת אש בקווי ה-22 באוקטובר" (ע' 200). "טנקים אמריקאיים הובלו לסיני בעיר המצרית אל-עריש, בירת סיני הקרובה לחזית, כשהם טעונים דלק ותחמושת כהלכה, למען ישתתפו מיד בלחימה" (ע' 9-218). סאדאת טעה בגדול, את מאות הטנקים סיפקו חיילי חיל חימוש, ששרתו בגש"חים ובסדנאות בסיני במלחמה זו! אין שום צבא בעולם, שיכול לשלוח רכבת אווירת עם מאות טנקים עמוסים דלק ותחמושת ומכשירי קשר ישראלים. במטוס גלקסי הגדול בעולם נכנסים בקושי 3 טנקים בלבד. העובדה הנכונה היא שב-8/10/73 ביקשה ישראל מארה"ב 400

טנקים, 40 מטוסי פנטום, לפי האלוף בני פלד מפקד חייל אוויר במלחמה, בספרו ימים של חשבון (ע' 393).

התייעצות עם בניים ועם פרנסיוס 2 המ"מים מכונאי טנק שוט ציר חבית.

סאדאת בספרו מסביר כי הצבא הישראלי ב-22/10 היה מכותר ב-800 טנקים מצרים, לעומת 400 טנקים ישראלים. ל-250 הטנקים שנותרו בגדה המערבית בסיני, הוא קיבל תוספת של 250 טנקים מהמפלגה הקומוניסטית הרוסית. מנשיא אלג'יר בומדיין קיבלה מצרים 150 טנקים. הנשיא טיטו, נשיא יגוסלביה, שלח 140 טנקים, שהיו טעונים דלק ותחמושת ככל הדרוש, וכך הוכנסו מיד לפעולה בשדה הקרב (ספרו חיי ע' 220-221). "אילו לא היה לחץ אמריקאי לא היה מסכים להפסקת האש". סאדאת שאל את קיסינג'ר. "מה תהיה עמדתה של ארה"ב אם אחסל בכוח הזרוע את הכוחות המסתננים?" קיסינג'ר ענה "הפנטאגון יכה בך בכל כוחו" (ע' 221). 23/10/73 שעה 18:00, גולדה אשת הברזל, מסרה הודעה בכנסת על הפסקת האש (ע' 319 חיי).

בציר "חבית" מנוחה לתדרוך, שימו לב אין תנועה בציר אנו בכיוון לעיר סואץ.

עם המגד סא"ל יעקב מרדכי, בהתייעצות בגדה המערבית.

יום רביעי, ה-24 לאוקטובר, היום ה-19 ללחימה, היום ה-2 להפסקות האש.

יום עמוס קרבות נוסף, עבר על האוגדה אתמול. ברצוני להזכיר כי ביומיים שלושה האחרונים, הלחימה הינה ביום ובלילה, בחשכה מוחלטת. גם התנועות של הפלוגה, והתיקונים נעשים בחשכה. יש לציין כי לטנקי האויב יש תאורת אינפרא אדום רואים ובלתי נראים. לעומת טנקי צהל החסרים זאת, אפילו משקפות לגילוי תאורת אינפרא אדום לא היו בידי כוחותינו. אחרי המלחמה צהל רכש ציוד זה, וציוד נוסף לראיית לילה. בארמייה ה-3 היו 20,000-30,000 מצרים מכותרים שניסו לחצות את הקווים, חלקם ניסו לחצות בשחייה את התעלה בחשכה. להסתגל בין כוחותינו, חלקם בהצלחה. אפילו מפקד הארמייה ה-3 הלך כ-20 ק"מ חזרה למצרים.

חולית אחזקת גייס של חיים רזון שעסקה איתו בחילוץ טנקים במלחמה.

למניעת ההסתננות, והפיכת הלילה ליום, הכוחות הישראליים נעזרים בפצצות תאורה של הארטילריה ושל חייל האוויר. פיזור נורי תאורה גדולים מאפשר לשמור את הכיתור של הארמייה ה-3 ע"י כוחותינו. למעשה הלחימה עדיין לא הסתיימה לחלוטין. מצב זה הביא לשחיקה נוספת בטנקים, והיקשה לארגן אחזקה יזומה. זאת בנוסף לתקלות הרבות המטופלות יום, יום. נגמ"ש (263) אין הנעה, צלב הנעה שבור בהינע, (966) זרוע קדמית ימנית נשברה, (825) בעיות חשמל מאטדיין והחלפת יחי-כח. (316) תיקון מדף נהג וגלגל תמך נשפך. (298) גלגל תמך כפול נשפך, ופגיעה במסנן אויר שמאל. (153) אין טעינה החלפת דינמו, (312) בעיות חשמל בצריח ותיקונים. (223) בעיות חשמל בצריח ובורג מתיחת זחל נפגע. (653) החלפת דינמו,

(979) אין טעינה החלפת דינמו. (344) בעיות בהגבהה תותח יש להחליף ממסרת הגבהה. (136) בעיות בהגבהה תותח. את חניון עבודת לילה בצענו בציר חבית 78. במישור המדיני מאבק, סאדאת פונה לא רק לרוסים אלא גם לנשיא ניקסון, להפסקת הלחימה, והחזרת כוחות צה"ל לקווי ה-22 לאוקטובר. קיסינג'ר, שר החוץ האמריקאי, מלא זעם על ישראל, מאיים בניתוק היחסים מישראל, אם יימשכו הקרבות. גולדה מכנסת ישיבת ממשלה, הסיכום היה החלטה להפסקת האש מוחלטת, החלה גם על חיל האוויר. סאדאת מבקש מהרוסים ומהאמריקאים להגן על מצרים. המאבק המדיני ימשך כאשר הלחץ הינו אך ורק על ישראל, למניעת השמדת הארמיה ה-3. גולדה עמדה בלחצים בהצלחה.

יום חמישי, ה-25 לאוקטובר, יום ה-20 ללחימה, יום 3 להפסקת האש.

לאחר כיתור העיר סואץ, מתוך האזנה לרשת האוגדתית, קרוב לחצות ב-23 לאוקטובר. אני חלוץ מתקדם בציר חבית, תוך סיורי לחפש טנקים הגעתי עד למסילת הברזל לפני העיר סואץ שם התמקמנו. הקשר עם קח"שי הגדודים הפך קרוב וזמין, אלכס, הרצל, וקוז'יקרו, היה שיתוף פעולה מלא בינינו. ה-24 לאוקטובר, חטיבה 500 והצנחנים ניסו לכבוש את העיר, והסתבכו בה. המצרים נלחמו שם היטב, הכוחות נסוגו מתוך העיר, למרות סיוע חיל האוויר בלחימה. חלק מהצנחנים כותרו בעיר, שני כוחות חולצו עם החשכה. עם שחר, בעזרת סיוע ארטילרי מסיבי, וניווט מוצלח, נחלצו כל הכוחות מהעיר, ביחד הפצועים וגופות ההרוגים. מחיר הלחימה לכיבוש העיר שנכשל היה כבד מאד, "80 לוחמים נהרגו או נעדרו כ-120 נפצעו ופוננו" (ברן ע' 299).

מצור על העיר סואץ צילום מאזור חניון יום של הפלוגה בעת הלחימה, יום אחרון 26 לאוקטובר.

ביום זה, ביום ההסתבכות בסואץ, הפרה ישראל את הפסקת האש בחומרה. הרוסים איימו לשלוח כוחות למצרים, להלחם נגד ישראל. הם דרשו להסיר את המצור מעל הארמייה ה-3.

היה לחץ עצום של ארה"ב להפסקת אש ודרישה לא להשמיד את הארמייה ה-3. ארה"ב רצתה לקנות את לב מצרים, התוצאה הסופית הצליחה, מצרים הפכה פרו מערבית אחרי מלחמת יום הכיפורים. בדיעבד מסתבר שהרוסים איימו בשימוש בנשק גרעיני, האמריקאים הכריזו גם הם על כוננות גרעינית נגד רוסיה, לגיבוי ישראל במקרה זה. אבל הפשרה התקבלה ע"י ישראל, לא תהיה השמדה של הארמייה ה-3. ישראל הסכימה להעברה מיידית של אספקה רפואית, מזון מים, ועוד. ישראל תישאר בקווי ה-25 לאוקטובר. נערכו שיחות להפרדת כוחות, בק"מ 101 ציר "סרז"-כביש סואץ – קהיר. ההסכם נחתם ב-24 לינואר 1974.

שיירת מים מזון ותרופות בחסות האו"ם לארמיה ה 3 המכותרת.

נחזור לענייננו, תיקוני טנקים ותיקוני כשרות, 14 טנקים בעבודה, כל סוגי התקלות, לאחר בחינת טנקים בגדוד של אלכס והרצל, טנק (223) נשאר בתיקון מיום אתמול, ותיקונו הסתיים. טנק (136) לא ניתן לתיקון, ושימש לקניבליזציה, היה לנו עוד טנק ששימש לגרירה, טנק שעבר פגיעה בצריח ושימש לאחר מכן לגרירה. כאשר נפתחה תנועה חופשית למובילים, הזמנתי 2 מובילים ושלחתי את הטנקים למש"א (מרכז שיקום ארצי), בתאום עם יורם ומרקו. הוכנס זחל"ם להחלפת מנוע. כל הפלוגה רוכזה לחניון יום, מול הכניסה לעיר סואץ, צומת הכבישים "איסמאליה (חבית) – קהיר (סרג)", חניון יום ולילה.

חניון היום של פלוגה ד בצומת חבית "סרז" שימש אכסניה לכל מי שביקר באזור. קצין חמוש ראשי נפגש עם קציני חמוש חטיבתיים של האוגדה ושל גייסות שריון. כל מטה הגש"ח, חברים שלחמו משני צדי התעלה נתקבלו ברצון. אומנים רבים ביקרו אותנו במשך השבועות הבאים, ג'טה לוקה, חיים אליאס, יורם גאון ועוד.

ביקורי אומנים בחניון יום מול העיר סואץ ראה תמונות של יורם גאון וג'טה לוקה.

האומנית ג'טה לוקה מופיעה בפני הפלוגה ליד נשקייה ניידת.

יורם גאון מופיע בפני חיילי הפלוגה.

מפגש עם קצין חמוש ראשי ביחד עם כל מטה חמוש אוגדה 162 (חברי בוסטי).

מהניסיון שלי בהתשה כמ"פ בלזזה ובוגר קורס מ"פיים שריון, בצענו חניון לילה מלבני בשטח מצומצם, תוך הקצאת כוחות ל-4 גזרות: (א) גזרת הטנקים בתיקון, (ב) גזרת כל כלי הרכב הפלוגתיים. (ג) חולית שליטה שהצטרפה לחניון שקבלה גזרה נוספת. (ד) זחלמים של כיתות הרק"מ עם לוחמי החימוש. אורחים נוספים שהצטרפו כל ערב התקבלו ברצון לחניון הלילה שלנו. כדוגמת פלוגה ג של הגש"ח שחניון היום שלה היה ב"אדביה", פלוגת הרפואה שחניון היום שלה היה קרוב לעיר, חט"ג גדודי של אוגדה אחרת. הנחיות ייחודיות לחיילי הפלוגה בעמדותיהם, הורדת מקלעים לרצפה שוכבים על שמיכות. 3 חיילים בצוות, 2 ישנים 1 ער, כל חשד שהוא השומר מעיר את חבריו בצוות. קבענו סיסמה חניונית. כל האבטחה הכבדה הזאת הינה בגלל הארמייה ה-3 המכותרת, חייליה ניסו לחצות את כוחותינו לכיוון קהיר. חלק מהלילה היה מואר ע"י ארטילריה ונורי תאורה של חיל האויר. בכל תקופת שהותנו בחניון זה היה לנו רק פצוע אחד. רס"ר מאוקש שיצא לעשות צרכיו ונורה בירכו בחזרה לחניון. מאוקש טופל מיידית ע"י רופא מפלוגת הרפואה בחניון לילה, יש יתרונות באירוח. למחרת הוא פונה לבית חולים בארץ וחזר אלינו כאשר ישבנו בגדה המערבית מול הארמייה ה-3. הקרבות בניסיון לכבוש העיר נפסקו, בקרבות נהרגו כ-80 לוחמים. הצנחנים חולצו מהעיר בכוחות עצמם. הטנקים והנגמ"שים זחלמים היו בעמדות כיתור הארמייה השלישית, הפסקת האש נשמרה ע"י כוחותינו. החל הטיפול בטנקים ע"י הצוותים

והוצאת טנקים, שלחמו בניסיון כיבוש סואץ לאחור, לצורכי בחינה ותיקונים (טווח קצר). כך עבר יום עמוס, היום ה- 20 ללחימה.

יום שישי, ה-26 לאוקטובר, יום ראשון להפסקת הלחימה בהפסקת האש.

הוצאת שני צוותי עבודה לחטיבה 500 לצורך בחינה ותיקונים, הראשון לגדוד של הרצל והשני לגדוד של אלכס. בחניון עבדו על הטנקים הבאים : (143) תיקון בלמים, וליקויי בחינה שונים. (399) כיוון הילוכים והחלפת משאבות, פנוי אבק במסנני אוויר, ושונות. (976) החלפת זרוע סכין אחורית, מזלג ו2 טבורים לגלגלי מרכוב. (644) בעיות הצידוד והגבהה החלפת מדהטיין. (239) החלפת מדף נהג ושונות. (844) החלפת מדף נהג ושונות. (277) בעיות בצידוד והגבהה צריח ושונות. (010) החלפת יח' כח ובעיות בצידוד והגבהה.

בחינה ותיקונים שונים, מחייבים שליטה בהזמנות של סוגי פריטים שונים ומגוונים הנדרשים להשלמת כל סוגי התיקונים. לכן מדי ערב ערכנו ישיבת עדכון עם כל צוותי התיקונים. בערב החלטנו חיים ואנוכי לעשות בבוקר שיחה פלוגתית על המצב בחזית.

מטה הגש"ח מבקר בחניון יום מול העיר "סואץ": לזובר דוד, בנו שחר, צדוק דותן.

חיים ואנוכי שרתנו ביחד בסדנה גייסית פלוגה ג תקופה ארוכה, הכרנו אחד את השני היטב. הכרנו היטב גם את מרבית חיילי פלוגה ג' בג'וליס מתקופת היותי מ"פ סדיר עד

חודש אוגוסט שנת 73. נודע לנו מסיפורים של חיילי פלוגות אחרות שהחשש מהמצרים גבר, ובמידה והמצרים כובשים את ראש הגשר "אזי כל אחד לנפשו". לכן בבוקר, לפני היציאה לתיקונים, התקיימה שיחה פלוגתית. הייתה לי מפה מדינית גדולה של כל המזרח התיכון, מפת קוד צבאית של סיני, כולל כל אזורי הקרבות שעברנו. פתחתי והסברתי את לחימת כוחות האוגדה עד היום, היכן פרוסות שלושת האוגדות כיום. הבהרנו שאם המצרים יפרו את הפסקת האש, אנו נמצאים כיום 101 ק"מ מקהיר, אין מסך טילי נ"מ, והשמיים פתוחים בפני חיל אוויר הישראלי לכל מצרים. בקשתי מציון שיפרש את מפת המזרח התיכון ויצביע על לוב במפה, אמרתי לחיילים שלאחר כיבוש מצרים. ננוע לאורך הים התיכון לכיוון לוב לבקר בבית של ההורים של ציון. שאלתי האם למישהו יש שאלות, כולם קלטו את הרמז, והבינו מי מנצח לחלוטין במלחמה זאת, לולא כפו עלינו האמריקאים את הפסקת האש.

יום שבת, ה-27 לאוקטובר, יום שני להפסקת הלחימה בהפסקת האש.

הוצאנו צוות לבחינה ותיקונים ל-19 טנקים של הגדוד של אלכס, בחניון העבודה יש 8 טנקים לתיקונים גדולים, וכן עבודה רגילה של בחינה ותיקון הליקויים. (010) טנק מאתמול, (312) בעיות צריח וקשר פנים. (658) החלפת קנה והתקן כיוון. (287) החלפת זרוע ומאדטין. (094) החלפת מסנן אוויר ימני. (194) החלפת מגן צוות. (970) החלפת זרוע. (774) בעיות במערכת דלק והחלפת גלגל מניע. ביקור אצל הרצל וקוז'קרו קח"ש הגדוד השלישי של חטיבה 500 שבה אנו מטפלים. ציון עושה באופן יזום ביקורות נשק לצל"ם, טנקים, ונשק אישי לכל החטיבה. יום, יום, בבוקר ליד הפלוגה מסתדרת שיירת ההספקה לארמייה ה-3 בחסות האו"ם, לצורך בדיקה וביקורת מה הן מכילות. ביום זה לפלוגה ד' לא היו חסרים מבקרים: ביקור מטה הגש"ח כולל הסמג"ד בנו שחר, קצין התחזוקה חברי דוד לזובר, וצדוק דותן קצין חלפים. אירחנו אותם יפה, דנו על צרכי הפלוגה: בגדים, מזון, חלפים, סידור או נוהל הספקה שוטף לכל הנ"ל. היתה חשיבה על מקלחת. בקשתי גם נוהל קבוע לביקורי מטה ונוהל קבוע לסבב חלפים. יום נוסף עבר עלינו, תיקונים, שמירה אבטחה, חניון לילה עם כל האורחים, מנוחה בלי מתחים ולחצים.

יום ראשון, ה-28 לאוקטובר, יום שלישי להפסקת הלחימה בהפסקת האש.

יום שגרתי באפריקה, אנו שומרים מצידנו על הפסקת האש, אבל אין לילה בו המצרים לא מנסים לחצות את הקווים, לצאת מהכיתור לברוח למצרים. לכן אנו חייבים להיות בכוננות אבטחה אישית של כל אחד מאתנו, כאילו הלחימה נמשכת. אלו ההנחיות לכל המ"מים עם החוליות היוצאות לגדודים. המינימום ליציאה הנו 3 כלי רכב יחדו, באם צריך להביא חלפים 2 כלי רכב ו-4 חמושים בנשק.

בחינה ותיקונים ל 13 טנקים. בחניון יום נשאר לתיקון 3 טנקים: (658) החלפת קנה, שהעברנו מהטנק המושבת, (287) בעיות צידוד בצריח והחלפת זרוע. (010) בעיות צידוד והגבהה. היום נוספו לחניון הטנקים הבאים: (277) החלפת מפנה גזים, (593) כנ"ל, (970) בעיות צידוד והגבהה ואין טעינה, (626) החלפת התקן כיוון. ברור שכל טנק שמגיע לחניון יום עובר בחינה מעמיקה ותיקונים. הצוות מבצע את הטיפולים השגרתיים הרגילים. ביתר היום אבטחה, חניון לילה, בקורים, הספקת חלפים ליחידות, תיקוני רכב ב' וזחלמים. ישיבת מפקדים מתקיימת ערב, ערב, לסיכום היום ותכנון היום למחרת.

יום שני, ה-29 לאוקטובר, יום רביעי להפסקת הלחימה בהפסקת האש.

יום שגרתי, בדומה לאתמול אנשי הפלוגה יוצאים לגדודים להשלמות תיקונים ועזרה לדרג א בכל התחומים. לחניון מגעים תיקונים יותר מורכבים, כגון החלפת צריחון מפקד, שאנו לוקחים מהטנק שמיועד לפינוי למש"א. מדי יום ביומו, יש בחניון מספר טנקים לתיקונים גדולים, כגון: טפול במיכל דלק שמחייב הוצאת יח' כח (הינם מנוע + ממסרת- הנעה מחוברות יחדו כיחידה אחת משקלה כ 4,5 טון). הוצאת ברגים שבורים מבתי זרוע, מנגנוני-מתח, מחייב שימוש ברתכת חשמלית. כל שימוש ברתכת בטנקים מחייבת הוצאת כל התחמושת מהטנק. פגז הטנק מופעל ע"י ירי חשמלי לכן יש סכנה להתפוצצות התחמושת בטנק בזמן ריתך חשמלי. לא ניתן לבצע זאת בעמדות מול הארמיה ה-3. מיום זה ואילך זוהי שיגרה יום יומית של פלוגתנו, לכן בהמשך אכתוב רק על האירועים יוצאי דופן שקרו לפלוגה.

מקלחת ראשונה

ציון הנשק והרס"פ, במסגרת תיקוני נשק ביחידות, גילה מחסני מזון ובגדים תחתונים, חילק לכל חיילי הפלוגה, ולכל פלוגות הגש"ח. מה לעשות צריך גם להתקלח, עוד מעט חודש בלי מקלחת, מים הביאה מכלית הגש"ח במשורה רק לשתיה ואוכל, בנוסף הגיעו מכליות מים ענקיות עם שקיות מים לשתיה. למזלנו ציון גילה מכלי מים ענקיים המכילים עשרות אלפי ליטרים של מים. הוא קרא לי לראות, מיד קפצתי על המציאה, הוא השיג מיד משאבת מים "יגר", השואבת מים בלחץ וצינורות. לקחנו זיל, שלל חדש שלנו, זה שהיו בו בזמנו מוקשים, כרצפה ניידת, פתחנו את הסולמות מהצדדים והנה יש לנו מקלחת. נסענו למיכל הגדול הפעלנו את המשאבה וזה פעל למופת. ציון הביא את כל חיילי הפלוגה בסבבים להתקלח.

מקלחת ראשונה לאחר כ- חודש ימים, הרעיון אילתור של ציון, מימון ואנוכי.

חופשות ראשונות.

לאחר מספר ימי שיגרה הוחלט בישיבת מפקדים בגש"ח על יציאה לחופשה של 3 ימים. יום נסיעה, יום חופשה ויום חזרה. תהיה טיולית שתעשה סבבים, לחופשה ובחזרה. איני זוכר במדויק, אך כמדומני כמות היוצאים נקבעה כ-12 אחוז מחיילי הפלוגה. מרקו ביקש שאני אצא בסבב ה-1, סירבתי, קודם כל החיילים. כך התגלגלו החופשות מסואץ לישראל, זה עבד היטב. מימון ואני שמרנו בקפדנות על אחוז היוצאים, אותה כמות נשמרה על ידינו, עד שבמקרה גיליתי "שאישי הישר בעיניו יעשה". כאשר היינו כבר בגדה המערבית, עליתי למשאית היוצאת, וגילתי שיש פלוגות שמוציאות יותר חיילים, לעיתים כפול באחוזים ממה שסוכם. הדבר חרה לי מאד, והמתנתי לישיבת המפקדים הקרובה. התוצאה היתה ריב עם המג"ד ועזיבתי בהמשך את הפלוגה, חבל. ליורם לונדון נודע והוא קרא לי לשיבוץ מחדש. מח"ט חטיבת 274, יואל גורודיש, חטיבת טנקי טירן מוסבים לצה"ל, רוצה אותי מידית. את המנוי הזה הציע לי בזמנו יורם, ב-7 לאוקטובר, מיד הסכמתי ונסעתי לחטיבה, שהייתה פרוסה בגזרה הצפונית בקו החזית מול הארמיה ה-2. החטיבה תופסת קו של אוגדה 162 בזמנו, (ראה בהמשך החלפת פלוגה ד ב-15 לאוקטובר ע"י 274 הנ"ל). עזיבתי את הפלוגה היתה רק לאחר סיום המלחמה, סמ"פ חיים מימון התמנה למ"פ הפלוגה. ברצוני לציין כי מרקו ואני נשארנו חברים קרובים.

סיכום אבודות.

להלן מס' האבידות במלחמה בהערכה כללית (מתוך ספרו של דדו ע' 701): "לסוריה כ- 20,000 הרוגים, למצרים כ- 40,000 הרוגים. סוריה איבדה 1,200 טנקים לערך, מצרים כ- מחצית מהטנקים שלה". "סאדאת" טוען שעד היום הרביעי של המלחמה ישראל "איבדה כ- 400 טנקים ואבודות רבות מאד" לכן ארה"ב העבירה לישראל, "טנקים אמריקאיים ... טעונים דלק ותחמושת כהלכה, למען ישתתפו מיד בלחימה." ("סיפור חיי אנואר סאדאת ע' 200, 218, 219). מתוך ידע אישי, אחרי היום הרביעי ללחימה ובהמשכה, הגיעו לישראל כ- 30 טנקים מימ"ח בגרמניה לשדה תעופה לוד, ומשם לסדנה גייסית לדיגום צהלי. הטנקים הגיעו למרות בקשתו של דדו (ע' 646) "אני לא רוצה טנקים" .. אני רוצה תחמושת...לטנקים ותותחים". מה שסאדאת לא ידע, ששלושת הגש"חים, של אוגדה 162, אוגדה 252, ושל אוגדה 143, הם, הם, הרכבת האווירית האמריקאית, שעליה הוא כותב בספרו.

סה"כ חללי ישראל במלחמת יום הכיפורים עד לתאריך סיום הלחימה ב-25 לאוקטובר שנת 1973 הנו 2660 חללים, זיכרונם לברכה.

סימנים לחידוש הלחימה.

מסיבות לא ידועות לי, כנראה בגלל אי הסכמות בדיונים בין ישראל מצרים והמתווכים השונים, הוחלט ע"י הרמטכ"ל לדלג את האוגדה מהגדה המערבית לגדה המזרחית מול הארמייה ה-3, למקרה שהלחימה תתחדש ולהשמידה. כמו כן הוחלט לחדש את האימונים לצוותים ומפקדי טנקים וכו'. באותו שבוע הייתי אני בסבב ה-4 של חופשות הפלוגה, חזרתי מביתי, הגעתי לצומת טסה בכניסה לציר עכביש, המוביל לגשר ולגדה המערבית במצרים. בצומת היה מחסום והוסבר לי שהציר סגור. חד סטרי, רק לכיוון הגדה המזרחית גם לרכב וגם הטנקים. מה עושים? נוסעים לאחור, פונים לרפידיים לשדה התעופה, תופסים טרמפ, מסוק לשדה התעופה "פאיד", (הנהג ימתין במקום עז שנגיע מהחניון יום בסואץ). "מפאיד" תופסים טרמפ לסואץ, מגיעים לפלוגה, מימון כרגיל "10", כל הפלוגה מוכנה לתזוזה וגם טנק שהיה לא כשיר ללחימה, אך כשיר לנסיעה, נוסע איתנו במאסף אחרי מימון. כך הגענו לגדה המערבית, לכביש "פדוי", לא רחוק מכביש הרחוב "מבדיל". פלוגה ד' ממשיכה לתת אחזקת טנקים "וטיפול עמוק", באימונים ובכוננות לחטיבה 500, יחדו באותה גזרה. טנקים שהגעו מאימונים, מלחמה ומידי להכנת צוותים והכשרת מפקדים.

סיכום מלחמת יום הכיפורים ע"י מגד הגש"ח בכנס בשנת 1993 בבה"ד-20 עם

קחש"ר

להלן תמצית של סכום מלחמת יום הכיפורים ע"י מגד הגש"ח, קצין חימוש אוגדה, מ"פים וקציני חימוש חטיבתיים בכנס בשנת 1993 בבה"ד-20 עם קחש"ר ועוד רבים אחרים.

- (א) כוח אדם בגש"ח היה 1700 חיילים: סדיר, מילואים, וקבע.
נפגעים: 11 חללים (10 פל' ד, 1 סמ"פ' ג), 37 פצועים בניהם פצועים קשה מאד.
- (ב) אחזקה לאורך מעל 850 ק"מ (מחצור, קסטינה, גוליס, רפיח, אל- עריש, נחל-ים, רומני, בלוזה, גזרה צפונית, (מאדים, ספותני, טליסמן), כביש הרחוב, עכביש, טרטור, מצמד, טסט, חבית, עד-הסואץ, אל- עדביה, סרג (כביש סואץ – קהיר), לאחר הפסקת האש חזרה, את כל הצירים הנ"ל, חצייה ב"מצמד. עכביש, טסה, כביש-הרחוב, ציר פדוי, (כביש רפידיים, לכביש הרחוב). כל זאת

להערכות האוגדה מול ארמיה ה-3 המצרית, למקרה של חידוש הלחימה
להשמדתה.

(ג) המרחק בין הפלוגה הקדמית ביותר לזנב פלוגה בסיסית היה כל זמן הלחימה
בערך כ- 150 ק"מ.

(ד) תוקנו 530 טנקים חלק גדול מהם מספר פעמים.
(מתוך קלטת סיכום מלחמה בבה"ד 20, בשנת 1993).

אחזקה באימונים תוך כוונות ללחימה.

פלוגה ד' התמקמה בציר פדוי - כביש רפידיים כביש הרוחב, כ- 20 ק"מ מרפידיים לערך מצד דרום לציר. חטיבה 500 חנתה מזרחה מאתנו מול כוחות מצרים של הארמייה ה-3. כוחות החטיבה החלו באימוני-צמ"פ (צוות, מחלקה, פלוגה), אימון בסיסי של שריונאים. יש לציין שטנקי חטיבת 500 הגיעו למלחמה מאימונים, עם שעות מנוע רבות. 21 ימי לחימה רצופים, לחימה נגד הפרות הפסקת האש, הם צברו מאות שעות מנוע, בדומה לתקופת "ההתשה" בזמנו. במלחמת ההתשה הגיעו לפלוגה ג בסדנה גייסית טנקים עם כ 800-1,000 שעות מנוע. לאור זאת תכננו עם קח"ש החטיבה שכל יום נקבל 3 טנקים לרשותנו לטיפול עמוק, כולל הוצאת יח' כח, ניקוי התובה, טפול במסנני אויר, דלק, בחינת יח' כח מחוץ לטנק לנזילות, סחיבה כיוונים נחוצים, בחינת הטנק, חשמל, מצברים, כלי הנשק, תותח אפיציות, אמצעי ראייה וכינון שבטנק, מסגרות וקצת צבע.

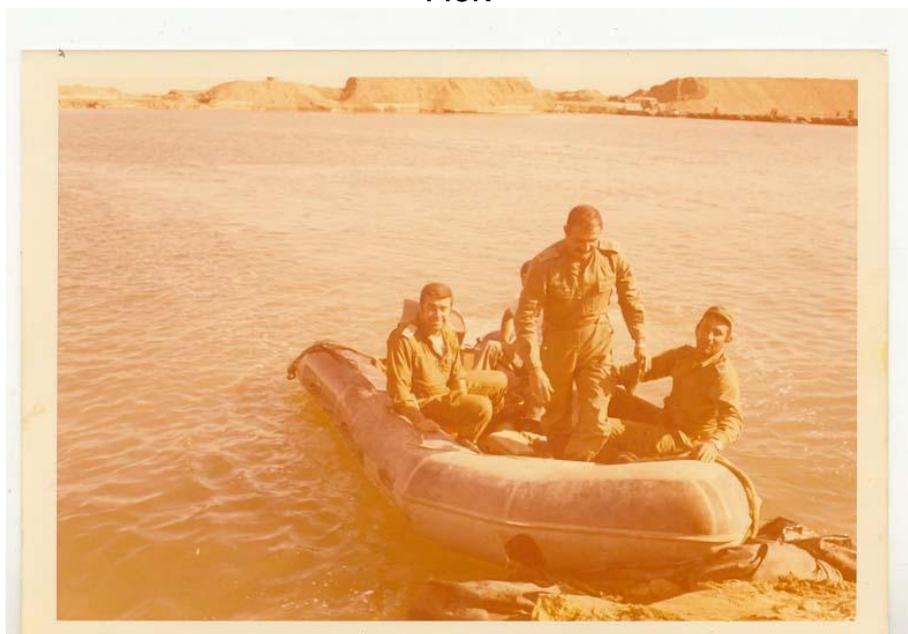
נסיים את הטיפול, נקבל טנקים אחרים. בנוסף תבוצע אחזקה שוטפת צמודה, לפי קריאה במייד, לכל דבר הפוגע בכשרות הטנקים באימונים. אספקת חלפים שוטפת בכל שעות היממה, אחזקת רכב ב לכל דרג ב. זאת הרוח שהנחתי לכל חיילי הפל ומפקדיה. השיטה פעלה כשורה.

שגרת חיים בציר פדוי, אין לשכוח סיני מדבר, חורף, וסופות.

לאור חוסר הידע כמה זמן נחיה במדבר, והעבודה הקשה והמתמשכת המצפה לנו יום, יום, יש לשפר את חיי היום יום. לכך צריך להיערך וזאת עשינו מיד. יש לקיים מטבח, לבשל ארוחה או שתיים ביום, ארוחת לילה נוספת, שתייה חמה במשך 20 שעות ביממה. אספקה טרייה, ירקות ופרות, תה וקפה וסוכר. הכול הגיע בסבב יומי מבסיס מזון. חפירת שירותי שדה, שירותי פח הוקמו, מאוחר יותר ע"י הנדסה מרחבית. מקלחת - בקשתי ממרקו המג"ד לתפור מקלחת גדולה במתפרה בג'וליס, ואנו בעזרת אספקה מהמת"ק (מרכז תחזוקה קדמי) הקמנו מכלי מים על עמודים, ו-3 גיזרים על סולר לחימום מים. מכלית המים של הגדוד עמדה לרשותנו. המקלחת עבדה למופת, תורן מקלחת יומי, דואג שהכול יפעל כשורה. דאגה לניקיון, למים, לסולר, כבוי-אש וכו'. המקלחת שימשה את כל פלוגות הגדוד. צהל סיפק פרטי לבוש: לבנים, בגדי עבודה, בגדי חורף, מעילי רוח, כובעי גרב. שגרת אבטחה אישית, מסדר בוקר של כל מ"מ לחייליו. סדר יום קבוע, פרט לתיקוני כשרות שבוצעו עד גמר תיקון הטנק, יום ולילה באם צריך. שמירה לילה פלוגתית. כמו כן הכנו זחלם נ"מ, עם 2

מקלעי 03 האחד בדופן ימין מקדימה, השני בדופן שמאל אחורה. דאגתי להביא סרנה
ידנית לכוונות נ"מ. לקח נוסף שלמדתי במלחמה זאת. בציר פדוי עזבתי את הפלוגה
לסגני מימון חיים (ראה חופשה ראשונה). עברתי לחטיבת טירנים 274 כקח"ש.

ביקור באזור הצליחה שם חילץ חיים רזון את 2 הטנקים שנפלו מהתמסח. אנטול, נח,
יאסו .

פלוגה ד בציר פדויי לציר הרחוב

מסדר סיום מלחמת כיפור של פלוגה ד' בפקודי בסיני.

סיכום אישי על תקופת שירותי כ- מ"פ פל- קדמית ד בגש"ח 867.

כתיבת הספר באה לאחר חשיבה מאוחרת, אך מוטב מאורח מאשר לעולם לא. הסיבה המרכזית לכתיבה הספר הינה ציון תרומתם של כל חיילי פלוגה ד במלחמה קשה ואכזרית זו. הרצון לידע את משפחות החללים, ההורים, הנשים וילדיהם, הפצועים הרבים שנפגעו בה, כמה הם תרמו לניצחון במלחמה קשה ואכזרית זו. לצורך הכתיבה קראתי רבות ולמדתי לעומק את כל התקופה, במיוחד את ימי המלחמה הראשונים. בהם לא היינו רחוקים מחורבן הבית השלישי, כדברי שר הביטחון משה דיין. "הפסדנו את הבית השלישי", בתאריך 07/10/73 (דדו ע' 420). ציטוט נוסף: "דדו אומר...מצב אוגדת אלברט (252) עד כדי כך גרוע, שמכלל 270 הטנקים שהיו לה אתמול בצהריים נותרו בה רק כמה עשרות טנקים כשירים. ועל כל אחד משני צירי האורך מגנים רק 15 טנקים (ע 419 דדו). לאוגדה שלנו של ברן היו כ- 200 טנקים ב 08/10/03, למתקפה בבוקר נשארו בחצות הלילה רק כ-100 טנקים כשירים ללחימה, (ברן ע' 15). בסיום המגננה ב 15/10/73 ואילך, בכל ימי הלחימה היו לאוגדה כ 170-180 טנקים כשירים. זה נעשה ע"י חילי הגש"ח כולם, ובכללם חילי פלוגה ד, זוהי תרומתם של חילי פלוגה קדמית ד לניצחון במלחמת יום הכיפורים.

כתבתי חומר זה לפי מיטב זכרוני, יומן שכתבתי בזמן המלחמה (מחברת שורות של למודי שהבאתי מביתי), ותמונות שצילמתי באותה עת. בנוסף התבססתי על ערב מסורת שנערך בבה"ד 20 בשנת 1993. אתכם הסליחה באם זכרוני לא עמד בציפיות. בסרט היפני "רשומון" מוצג איך כל לוחם רואה את התמונה מזווית אחרת. הסיפור הינו מנקודת מבטי האישי כחייל וכמפקד. מצורף לספר דיסק עם התמונות. בגלי צהל נערך כנס פלוגתי עם הרמטכ"ל לשעבר חיים לסקוב ואריה ארד. בשנת 1975, נערך כנס שרק בודדים השתתפו בו, שנקרא "חיילים מספרים על קרבות שהשתתפו בהם במלחמת יום הכיפורים. הקלטת כולל שיכתוב שלה מצורפים לספר. הספר נכתב רק לאחר פרישתי לגמלאות בגיל 65 לאחר שרות צבאי של 27 שנים בסדיר, בקבע,

ועשר שנות מילואים. בהיותי פנסיונר מצאתי זמן פנוי, ומצפוני הציק לי, שהפרדה מהפלוגה נעשתה בחופזה. מוצא אני לנכון להודות ולהוקיר לחיילי פלוגה קדמית ד, לפצועים שהחלימו, ולמשפחות החללים, שבניהם היו שותפים מלאים במלחמה קשה ואכזרית זו. בזכותם עמדנו בה בהצלחה מרובה. לא היה צריך להטיס מאות טנקים כפי שהממשלה בקשה מארה"ב ב- 9/10/73 ברכבת אווירית. דדו ביטל בקשה זו בגלל הצלחתנו, והצלחת כל חיילי החימוש בחזית.

סיבה נוספת לכתיבת הספר הינה שיש מגמה בצה"ל לסגור יחש"מים ובניהם גם את סדנה גייסית, בה התחלתי את שרותי, מטוראי ועד סא"ל. לצערי שום מורשת לא תישמר, וכבר היום היא אינה נשמרת. המורשת מסולפת לפעמים בגלל חוסר ידע, כי אין מי שיכתוב, פרט לבודדים. ברצוני לציין כי יש מקום לשמירת מסורת בנתניה באנדרטת חיל חימוש בחדר מורשת. אני מבקש מכל מי שיכול לכתוב על כל נושא החימוש משרותו הצבאי בכל תחום שהוא, שיכתוב.

בתודה

יאסו, בן – עזרא ניסים, מ"פ פלוגה קדמית ד, גש"ח 867.
כתובת שביל הארז מס' 12 אפרידר אשקלון מיקוד 78336. טל' 6733447 - 08

המנוף מרים וסנק החלוצי מגח גורר מתוך התעלה חיים המכוון

בדפים הבאים יובאו ציטוטים מהפרק "עורף שהוא חזית" בספר הילוך חוזר - חיילים מספרים על מלחמת יום הכיפורים. בחלק מהציטוטים הוספתי את השמות של האנשים שזיהיתי את קולם.

הילוך חוזר

חיילים מספרים על קרבות שהשתתפו בהם במלחמת יום הכיפורים
ספרם של חיים לסקוב ואריה ארד

ציטוט מהעטיפה אחרית של הספר "הילוך חוזר":

"הילוך חוזר" הייתה סדרה בת 18 תוכניות רדיו ששודרה בשנים 1976-1978 בגלי צה"ל, והביאה את הקולות האוטנטיים של לוחמי מלחמת יום הכיפורים בשחזרה קרבות נודעים ביבשה, בים ובאוויר. את הסדרה ערך העיתונאי אריה ארד ז"ל, בשיתוף עם רב אלוף (מיל) חיים לסקוב ז"ל. רמטכ"ל לשעבר ומי שהיה גם חבר בוועדת אגרנט שבדקה את ההכנות למלחמה ואת לחימת כוחות צה"ל בימיה הראשונים.

הלוחמים הובאו במידת האפשר למקומות שבהם נלחמו, וסיפרו למיקרופון הפתוח את הקורות אותם בימים הקשים ההם. בין הקרבות המתועדים: הקרב על תל סאקי בגולן, צליחת תעלת סואץ, הקרב על החווה הסינית, שני הקרבות על מוצב החרמון, הפצצת המטכ"ל הסורי בדמשק, הקרבות הימיים של אח"י "קשת" ועוד.

דברי הלוחמים אינם בגדר זיכרונות רחוקים. הם הוקלטו מפייהם זמן קצר יחסית לאחר המלחמה, וכאמור לרוב בשטח עצמו. ייחודם בנימה האישית הבלתי אמצעית, החסרה לרוב בראיונות עיתונאיים מובנים. שאלותיהם של ארד ולסקוב חידדו את הסוגיות השונות, מהן קשות ונוקבות, שהועלו במהלך הכנות התוכניות. משאלותיו ומקטעיו המקצועיים של לסקוב, ניתן לעמוד במישרין ובעקיפין על דעותיו בנושא צבא ובטחון ויש בהם, כמדומה, גם הדים לדיוני ועדת אגרנט ולשאלות שהציגו חבריה ללוחמים למפקדים.

זהו מסמך אותנטי, לעיתים מצמרר, המביא את מראותיה של המלחמה את המחדלים הנוראים, בצד גבורה, אומץ לב ואחוות לוחמים שאין שני לה.

עורף שהוא חזית

החימוש מסתער.

לאנשי החימוש אין הילה של לוחמים נועזים. בתפיסה הישנה, השמרנית, של שדה הקרב, הם נמצאים הרחק ממנו, בעורף, ואליהם מגיעים לתיקון ולאחזקה כלי הרכב הקרבי וכלי הנשק הכבדים.

אם כך זה היה - והדברים חייבים להיאמר בעירבון מוגבל גם לגבי המלחמות הקודמות – אין ספק שאנשי החימוש של צה"ל במלחמת יום הכיפורים היו בקו הראשון או בסמוך לו.

זהו סיפורם של אנשים, מהם צעירים ומיהם מבוגרים העוסקים זמן רב במקצועם, שליוו מקרוב את כוחות הלוחמים, והבטיחו ככל יכולתם להעמיד לרשותם את "כלי העבודה"

שלהם, במהירות האפשרית ובמירב התקינות. יתר על כן: הם לא הסתפקו בכך ויצאו לחפש כלים פגועים באזורי הלחימה, כדי להשמיש גם אותם.

פרק זה מתאר את המאמצים – לעתים העל אנושיים כמעט – של אנשי החימוש לפתור את הבעיות הרבות שהציבה המלחמה בפני כוחות השריון המסתערים. ללא שינה, כמעט ללא אוכל, הם הסתערו על כלים פגועים, תיקנו, שיפצו ובסופו של יום אפילו צבעו אותם מחדש, כפי שסיפר אחד מהם: הנוהג הוא לצבוע כלי שתוקן, כדי שיראה יפה וכמו חדש. זה מוסיף הרבה להרגשה הטובה של הלוחמים.

ארד – התקפת הפתע המצרית ב – 6 באוקטובר 1973 מצאה את היחידות בקו בלתי ערוכות, כשהן סובלות מנחיתות כמותית חמורה. שהיית המתקפה עד בואם של אנשי המילואים הייתה תלויה, אפוא לא רק בתושייה, בידע ובאומץ הלב של אנשי הגייסות המחפים, אלא גם בכך, שמקסימום אפשרי של כלי לחימה יעמדו לרשותם בכשרות מבצעית ושמכסימום אפשרי של כלים פגועים יוחזרו לכשרות בזמן הקצר ביותר.

לסקוב – בביצוע המשימות של אנשי החימוש יש משקל רב לשגרה המנהלתית והטכנית. הכל מתוכנן, לכל דבר לוח זמנים, סדר קדימות, בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה. בשדה הקרב הכל משתנה. ישנה עדיפות אחת: להחזיר לכשרות. ואז אין מדקדקים בסיווגי המקצועות, מתעלמים מדרגי תיקון, מסדרים במהרה סדר יום שמכתיב שדה הקרב.

ארד – מה ידעתם על מה שקרה באזור הלחימה ?

מימון – המידע זרם אלינו מרשת הקשר ולרוב קיבלנו מידע מהמ"פ. התקדמנו לעבר החזית. ראינו קרבות מטוסים, ראינו מטוסים שלנו נפגעים, מטוסים שלהם נפגעים.

חימושניק – לפי מצב הפגיעה של הטנק ידענו מיד איזה סוג תחמושת פגע בו. היו טנקים שקיבלו פגיעות מפגזים בתובה. אם זה פגז ח"ש, היית רואה חור בתובה. אם זה פגז מסוג אחר, ראית שריפה בתוך הטנק.

חימושניק – בתקופת הבלימה עמדנו במקום אחד ותיקנו כל הזמן טנקים חלק מהטנקים שבאו אלינו היו פגועים חלקית ונסעו בכוחות עצמם. אחרים נגררו. במקרים קשים יותר הגענו אנחנו אל הטנקים הפגועים.

חמושניק – היו הרבה פגיעות של אר. פי. גי. בטנקים היו אפילו חדירות מצד לצד.

לסקוב – הבנתם שיש מגע של טנקים שלנו והח"ר המצרי ?

יאסו – הח"ר היה קרוב מאד. מאוחר יותר הפגיעות היו ברובן של מוקשים ומקצתן תקלות טכניות, הפגיעות הקשות לא ניתנו לתיקון בתנאי שדה. היו פגיעות שהתובה התעוותה ולא ניתן לתקנה בשטח.

יאסו- היו למשל פגיעות של ח"ש בתוך הקנה. זכור לי מקרה שפגז ח"ש פגע בקנה ויצא מהצד השני. זו לא הייתה בעיה – החלפנו קנה.

לסקוב – להחליף קנה, להחליף מנוע, זה נשמע מסובך.

יאסו – מסובך אבל אפשרי, עשינו זאת אפילו בקלות.

לסקוב – מהדברים שלכם עולה שמנקודת מבטכם יכולתם להבין מה קורה במלחמה.

יאסו – פחות או יותר, אין ספק שאחרי הצליחה כבר היינו מנוסים, כשהאזנו לרשת האוגדתית ידענו פחות או יותר איפה האוגדה נמצאת ולאן היא חותרת להגיע.

לסקוב – מותר להניח שבשלב הראשון, שלב הבלימה, הייתה לכם הרבה יותר עבודה מאשר בשלב השני.

יאסו – נכון. הרבה יותר עבודה והרבה יותר לחץ.

לסקוב – טיפוח מוראל של אנשי אחזקה מתחיל במידה רבה בהזרמת מידע, מהם פני המלחמה? מי תוקף? מי מתגונן? מה תרומתם שלהם למלחמה ומה חלקם בה? מי האנשים שהפעילו את כלי הנשק? כיצד נגרם הנזק? על מה נשען ביטחון מפקדם בניצחון? חובתם של מפקדים בכירים היא לדווח לאנשי האחזקה. בהעדר דיווח, הם נאלצים להשיג את המידע בעצמם בהאזינים לרשתות כוחותינו ובמצותם מידע מכל פגיעה בטנקים שאותם הם מתקנים.

ארד – זאת אומרת שהטנק שנפגע סיפר בעצמו את הסיפור שלו?

מימון – אמת. בין אל עריש לרומני ראינו הרבה צנטוריונים ששקעו בצד ימין של הכביש. חילצנו משם ככל שיכולנו. המקום השני שזכור לי היטב היה בצומת כרטיסן ספונטאני. היה ריכוז גדול של טנקי פטון עם צריחים פגועים. הצוותים שפגשנו הסבירו לנו שאלה פגיעות של טילים. בשטח עצמו לא ניתן לתקן פגיעות כאלה.

איזו – הייתי ממונה על חלקי חילוף ויכולתי להבין פחות או יותר מה הפגיעה של הטנקים לפי כמות החלקים שסיפקתי. התרשמתי אז שהטנקים קיבלו את רוב הפגיעות במזקו"ם (מערכת, זחלים, קפיצים) ובצריח. כך זה היה בשלב הראשון של הבלימה. עבדנו כמו מטורפים. גם אלה שלא עבדו ממש פיזית על הטנקים היו עייפים, אבל לא היה זמן לחשוב על עייפות ולא חשבת על עייפות. חשבת איך לעבוד מה שיותר מהר כדי שהטנק יוכל לחזור לכשרות.

לסקוב – בגלל אנכרוניזם במה שקרוי חזית ועורף, לא חושלו אנשי החימוש לבצע תיקונים ופינוי תחת אש. ושם, ללא כובע פלדה וללא אפודת מגן שיש לכל איש צוות, הם פעלו חשופים. תוך כדי עבודתם למדו להקשיב להמולת הקרב ובתוכה להבחין אם קשה או קלה המערכה לכוחותינו.

מלואיניק – את המלחמה הכרתי מתוך הצריח, תפקידי היה לתקן צריחי טנקים שנפגעו. את המלחמה התחלתי בציר מאדים. ביום הראשון הגיע טנק פגוע והורידו ממנו חיילים הרוגים. נכנסתי לתקן את מה שנשאר ונתקלתי בפעם הראשונה בריח של דם ושל עור שרוף, שרדף אותי הרבה זמן אחר – כך. פגיעת טילים לא הייתה מוכרת לי בהתחלה. סוגי פגזים הכרתי פחות או יותר לפי קוטר החור ולפי הצורה שהשאירו בתוך הטנק. כאמור, היו גם הרבה דברים חדשים שלא הכרתי אותם, כמו טילי הסאגר. כנראה שהיו להם טילאים טובים, מפני שהם פגעו במקומות קריטיים בצריח, בין הצריח לתובה או במיכנס התותח והיו הרבה תותחים שנתקעו. לא פעם עבדנו לילה שלם ותקענו טנק בטנק בשביל לשחרר תותח. היו הרבה פגיעות בצריחים, בצריחים, בצריחון המפקד, או בצריחון טען קשר. הפלדה ממש הותכה.

חימושניק – מרגמות פגעו בצריחונים והתיכו את הפלדה. הייתה גם בעיה להיכנס לתוך הצריח אחר כך. חתיכות פלדה עפו מהצריח ועשו שם שמות.

חימושניק – את המלחמה ראינו ברגע שירדנו לאל עריש. התחלנו לראות טנקים שקועים בחולות ויותר מאוחר ראו טנקים פגועים ופצועים חוזרים ברכב אזרחי, או רכב צבאי קטן. אז הבנו פחות או יותר מה קרה .

שחם – בציר בלוצה ראינו כבר את המלחמה עצמה – טנקים פגועים שרופים. אז למעשה הבנו, שהמלחמה היא על הסף, זאת אומרת שאנחנו נמצאים קרוב למלחמה. כל הזמן נסעו כלי רכב עם אורות שהובילו פצועים. בשלב מאוחר יותר, בבלימה עצמה, כשהיינו בציר מאדים, ראינו יותר פגיעות של מזקו"ם.

פרג'ון – היו גם הרבה בעיות במקלעים, שגרמו לכך שתרמילים נקרעו אחד אחרי השני, אם ראית ששלשה ארבעה קנים רזרביים מזרקו בתוך הטנק, אפשר היה להבין את הבעיה.

לסקוב – לא כל תקלה היא בלתי נמנעת. כאשר אין מנצלים הפוגות ולו הקצרות ביותר כדי לנקות קנה ובית בליעה של מקלעים, הנזק עצום. אלא תקלות שקצת תשומת לב הייתה מונעת אותן .

פרג'ון – ביום, אחרי שהפלוגה נכנסה לשגרת עבודה, יצאנו המ"פ ואני, לחפש טנקים פגועים. לא פעם גילינו הרבה יותר דברים מכפי שידענו עליהם מראש. היו טנקים נטושים לגמרי, עם אנשים הרוגים בפנים ולא היה מי שיתקשר. במקרים אחרים הזעיקו אותנו.

לסקוב – כשראית טנק שעזבו אותו, איך ידעתם שאולי אפשר להחזירו לכשרות.

פרג'ון – בציר מאדים היה סגן אלוף אחד, איש סייירת בעבר, שהודיע לנו על מקומות שלא יכולנו להגיע אליהם לבדנו. הוא גם הביא טנקים, או שהוא הודיע לנו וגררנו את הטנקים האלה אלינו לתיקון.

יאסו – עבדנו על הטנקים הפגועים, תיקנו ושלחנו אותם לחטיבות.

פרג'ון – התקפת המטוסים הראשונה שחטפנו הייתה בציר מאדים. רביעיית מיגים ירדה עלינו וזה היה לגמרי לא נעים, ניסינו להימלט והם ממש חתכו אותנו. שחם – תוך כדי הקרבות קרו לנו דברים מוזרים. יום אחד הגיע נציג של החברה להגנת הטבע. הוא אסף אותנו והסביר לנו על החי והצומח באזור. ההרצאה שלו הופסקה כמה פעמים מחשש להתקפות מטוסי אויב למרות זאת קיבלנו מידע על הטבע באזור.

ארד – כשדיברתם קודם על כך שירו עליכם והייתם תחת אש, הייתה לי הרגשה שהופתעתם. איפה חשבתם שתהיו בזמן מלחמה ?

חמושניק – לי זו הייתה המלחמה הראשונה, כך שלא ידעתי מה זה קרב. לא נתקלתי אך פעם במטוס מפציץ.

ארד – באימונים לא אמרו לכם מה יקרה בעת מלחמה או תקרית?

חמושניק – חיל חימוש זה לא חיל קרבי. כך הסברו לנו בקורסים. היה ברור שחיל חמוש הוא חיל עורפי שמקבל את התיקונים, באים אליו והוא מסדר את הכל. נודה על האמת, החיל נחשב אפור ופתאום הוא מוצא את עצמו בקו הראשון.

לסקוב – חשוב להסביר לחיילים שמימתם היעודית היא לחימת פנים אל פנים עם האויב, מהי תרומתם של אותם חיילים שמימתם היעודית היא סיוע מנהלתי, תחזוקתי וטכני. ליחידות אלה חשוב להסביר את פני המערכה, שכן המורל שלהן הוא פועל יוצא ממה שיודעים אותם חיילים. חובתם של המפקדים להסביר דברים ואילו עשו כך היו מחזקים את חוליות התיקונים שחיפשו מידע על המתרחש. המורל הגבוה של אנשי חימוש אלה אומר, שאילו באו אליהם מפקדים בכירים למקום התיקונים והסבירו, היה המורל שלהם גבוה עוד יותר.

שחם – לי יש עבר עוד ממלחמת ששת הימים. שרתתי בגדוד הפטונים הראשון של צה"ל שהשתתף בקרבות סיני. השתדלתי להסביר לאנשים שלי בנושא המטוסים ומה צריך לעשות בדיוק. הסברתי בעיקר לצעירים, שזאת הייתה המלחמה הראשונה שלהם.

יאסו – המצב הקשה שלנו ושל כל השאר היה בתקופת הבלוימה. כשהגענו לחטיבה היא הייתה במצב קריטי. רק שליש מהכלים היה שמיש. כל לילה היינו מתלבשים בשעות החשכה על החניון החטיבתי ועורכים ביקורת ותיקונים בטנקים, אבל ראינו שאין לזה סוף. כל בוקר הם יצאו להתקפה ובערב עם חשכה הם חזרו. בתחילה הרגשנו שהעסק לא הולך להם. כשחלף המשבר הוחלט שהטנקים לא עוזבים את הקו הקדמי ואנחנו יצאנו לתקן אותם שם. אז הרגשנו שצה"ל פחות או יותר חוזר לעצמו. זכורה לי עוד נקודת משבר. בעקבות התקפת מצרית גדולה הגיע נציג של המח"ט לחניון עבודה ומדבריו הוברר שהמצב קשה מאד. הוא אמר: תסובבו את הרכב ותהיו מוכנים לזוז מפה.

זו הייתה הנקודה היחידה במלחמה שהרגשתי לחץ בלב. אחרי שעתיים המשבר חלף. מעבודה לא פחדנו, אבל ראינו שאין לה סוף. כשצה"ל חצה את התעלה אספתי אה הפלוגה והסברתי לאנשים בדיוק את המצב. החיילים ממש החליפו צבעים. פחדו שגם אנחנו נצטרך לעבור את התעלה. קרה גם דבר מעניין: כל הפלוגה החליטה להתפלל. אפילו האפיקורסים התפללו. הגענו אל הגשר ביום שישי. לפני בואנו שרר שם שקט, אבל בדיוק כשבאנו החלו הפגזות של קטיושות. חלק מהאנשים נפגעו במעבר. למזלנו הרע פגע פגז ליד הזחלם ונהרגו שישה בזמן שהחליפו מנוע של טנק.

ארד – סיפרת שנהגתם לצאת לחפש טנקים פגועים. האם אמרו לכם לאן להגיע, איפה הטנקים האלה, עד איפה מותר לכם להגיע? האם הייתם מתורגלים בסוירים כאלה?

פרג'ון – במלחמה הזאת שרר חוסר מידע כללי. לא יכולת לקבל אינפורמציה שוטפת. מזל שהיה מ"פ שלקח יוזמה. למעשה נסענו רק שנינו בקומנדר ועברנו בשטחים שהיה קשה להגיע אליהם. הוצאנו אוויר מהגלגלים ונכנסנו לדיונות מרוחקות. תמיד איתרנו כלים פגועים, כולל כאלה שלא היו שייכים לאוגדה שלנו. במקרים כאלה המ"פ דיווח על כך לגורמים המתאימים וזה סייע להחזיר גם את הטנקים האלה לכשרות.

יאסו – הבעיה המרכזית הייתה, שחלק מהטנקים היו נטושים. היינו צרכים לא רק לתקן אותם, אלה גם לקחת אותם אתנו. היה לנו קשר קבוע עם קצין החימוש החטיבתי, שהגיע ולקח את הטנקים האלה. לא פעם היו אצלנו ארבעה חמישה, ואפילו יותר טנקים מתוקנים, ללא צוותים.

חימושניק – הלכנו לתקן שלשה טנקים ובדרך מצאנו עוד שלשה. גמרנו לתקן אותם ומחוסר נהגים כמה חבר'ה משלנו שיודעים לנהוג נכנסו לתוך הטנקים והביאו אותם לחניון.

שחם – בזמן רגיעה יחסית בצענו עבודות קטנות ועבודות גדולות יותר. לדוגמא: החלפת מנוע נחשבת עבודה גדולה, אבל כשהיה עלינו להחליף משאבת הזרקה, זו עבודה הדורשת פחות זמן. מה לא עשינו? עבודות במערכת מזק"ם, החלפת גלגלי מרכוב, החלפת שרשרת, החלפת מסבים, החלפת זרועות, תיקון מערכת צריח, מערכות ירי, מערכות נשק, צידוד, אופטיקה וקשר. ביצענו הכול לפי ההוראות הכתובות בספרים. ולבסוף, גם צבענו את

הכלים המשופצים. לאחר שבעלי המקצוע השקיעו הרבה שעות והרבה מאמץ וידע. הנהג הוא לצבוע כלי שתוקן כדי שיראה יפה וכמו חדש זה מוסיף הרבה להרגשה הטובה של הלוחמים.

לסקוב – כל שלבי התיקונים שעליהם דיברת, נרשמו, תועדו?

שחם – הכול נרשם. כל תקלה ותקלה, כל עבודה שבוצעה נרשמה.

פרג'ון – בתקופת מלחמה מי שמגיע לטנק פגוע מנסה לעשות הכול, על מנת להחזיר במהירות האפשרית את הכלי לכשרות מלאה.

לסקוב – בתוך המלחמה הגדולה הזו, מתי נחתם? מתי אכלתם?

איזו – קשה לי לענות. לא חשבנו אז על מנוחה או אוכל.

ויקטור – אני לא זוכר שנחתי.

לסקוב – המלחמה נמשכה כמעט שלושה שבועות. לא נחתם כל הזמן הזה?

ויקטור – לא זכור לי. אולי נרדמתי נגד רצוני. אולי נרדמתי מתוך עייפות. אני לא זוכר שאמרתי לעצמי: די מספיק להיום.

חימושניק – זכורה לי ארוחת צהרים שנקטעה באמצע. ברגע שהתחלנו לאכול ירדו עלינו מטוסים. למחרת חזרתי לשטח הזה והאוכל נשאר כמו שהיה עם קצת חול. מה שבטוח, לא אכלנו הרבה. במלחמה הזאת הורדתי בסביבות עשרה קילו ממשקלי.

בן נעים – למרות התנאים הקשים והמצב – המנהלות עבדו. היה אוכל. בקשר למנוחה, בסך הכל אנו בני אדם ומגיע שלב שצריך לנוח. ניצלנו לכך את הנסיעות. היה לי נהג מצוין שגילה יוזמה בכל הקשור לאוכל ושתייה. ברגע שהגענו לכלי והתחלנו לעבוד הוא פתח קופסאות שימורים, הכין סנדוויצ'ים וקפה.

שינה של ממש לא זכורה לי. נאמר מנוחה של ארבע שעות או שש שעות. אבל כל חור קטן בלוח זמנים נוצל. בזמן שטכנאי צריח עבד, החשמלאי שהגיע אתו נח. אחר – כך הם התחלפו.

לסקוב – לא המצבה התקנית של הטנקים קובעת את המצבה המבצעית, אלא סבב הטנקים. הסבב מורכב ממהירות החימוש והתדלוק מחדש, ממנוחת הצוות, ממהירות העתקת טנקים מגזרה לגזרה. כמה טנקים מתוך סך כל הטנקים היכולים לירות - יורים על מנת לפגוע. מהירות החזרת רק"ם פגוע לכשרות טכנית ומבצעית. וכאן יש תפקיד חשוב ביותר לאנשי החימוש.

שחם – הגענו כמעט עד קו המים. טנק אחד היה פגוע בצורה רצינית, כך שאם היינו עושים חשבון באותו זמן, התיקון עלול היה להימשך 3 – 4 ימים. טנק נוסף חטף פגיעה בהינע הסופי. ההינע תפקידו להניע את הזחל של הטנק. בלעדיו הטנק לא יכול לזוז. הצרה שהמצרים ירו אש ארטילרית על סוללה שנמצאה בדיוק מאחורינו. בדרך כלל הם החטיאו והפגזים נפלו סביב הטנק שלנו. התותחנים שלנו השיבו אש ואנחנו אנשי החימוש – מצאנו עצמנו באמצע ותחת אש חזקה.

חימושניק – יום אחד הזעיקו אותנו לחלץ פגז עקר מתוך קנה. דחפו אותו פנימה והסדן לא נסגר. אי אפשר היה לשלוף את הפגז החוצה. התברר שהוא התעקם. אנשי הצוות ניסו ולא

הצליחו. הגעתי לטנק והתחלתי לטפל בפגז. האמת, פחדתי מאד. התגברתי על הפחד וסובבתי את הפגז בעדינות. שפכתי טיפת שמן, שמעתי את החול בפנים חורק, שחררתי לו את הפיקה מאחור ושלפתי את הפגז החוצה.

חימושניק – בדרך לגשר היו שני טנקים פגועים. אחת הכיתות שלנו, שהזחל"ם שלה נפגע לפני כן, לא יכלה לעבור את הגשר כי פחדנו ששם היא תחטוף הפגזה אם תיסע במשאית פתוחה. החלטנו להשתמש בשני הטנקים האלה למיגון ובדיוק אז החלה התקפת קטיושות. החברה היו חשופים בעבודה על הטנקים ואחד מהם נפצע קשה מאד.

בן נעים – היינו באזור בלזזה. היה אתנו כלי ששימש לגרירה. לאן שנענו ההפגזה רדפה אחרינו. בשלב מסוים הבנתי שהטנק שהיה אתנו, שבלט בשטח, הוא שמשך את תשומת הלב. עשינו ניסיון. הסענו את הטנק הזה למרחק של 500 מטר מאתנו, חזרנו למקום שבו היינו והמשכנו לעבוד. והנה, נס ממש: האש הועתקה מאתנו, והפגזים נפלו סביב אותו טנק. מעניין, הוא לא נפגע ובסופו של דבר גמרנו לעבוד וחזרנו לבלזזה עם הטנק.

פרנסיוס – אחרי שחצינו את התעלה התמקמנו באזור פאיד, קיבלנו הודעה על 5-6 טנקים שעלו על מוקשים ויצאנו אליהם. זה היה בסוף היום ולמרות החשכה המתקרבת והמוקשים מסביב החברה שלנו התברגו בין הטנקים.

פרנסיוס – אנחנו לא חפשנו מוקשים, כי סא"ל חיים פינה אותם. הוא פינה ואנחנו עבדנו מהצד השני. במקרה אחד עמד טנק על משטח בטון, בין שתי שורות מוקשים. עבדנו עם מכונת-ריתוך ממש באמצע שדה מוקשים. פתאום הופיעו ארבעה מיראז'ים וכולם צעקו: מיראז'ים שלנו! מיראז'ים שלנו! ואז נזכרנו שבצד המצרי היו מיראז'ים לובים שבאמת החלו להפציץ אותנו. התחבאנו מאחורי הכלים הפגועים. במרחק של כ- 500 מטר מאתנו היה מגדל מים ובו פגעו הפצצות. כמה מחברה חיפשו מחסה יותר טוב והתחילו להתרוצץ בתוך שדה המוקשים. לפחות את אחד מהם עצרתי בכוח. למזלנו המוקשים היו נגד טנקים ולא נגד אנשים, אחרת היה קורה לנו אסון גדול.

יאסו – כדי להשלים את התמונה, צריך לספר שחיים (סא"ל חיים רזון) האחראי לחילוץ, הכשיר נתיב חילוץ לטנקים. הוא ריכז כ- שמונה טנקים ושילבנו את החילוץ שלו עם העבודה שלנו. עבדנו שם לילה ויום עד שהמשימה הסתיימה.

ארד – היום אתה רואה את עצמך כחייל אפור או כחייל קרבי?

חימושניק – אני חייל קרבי ואיש חימוש.

יאסו - היום אפשר לומר, ששדה הקרב העתידי, גדוש באש ארטילרית ובתקיפות אוויר. העורף והחזית משולבים זה בזה. היום אתה יכול להיות שעתיים בעורף ושעתיים בקו החזית. הארטילריה מגיע לטווחים עצומים, כך שצריך לדעת לחיות ולעבוד תחת אש.

לסקוב – שום דבר לא הרתיע את אנשי החימוש מלעשות את חובתם: לא צליפה של חיילי קומנדו, לא הפגזה ארטילרית, לא ריקוט והרעשה מהאוויר. בשדה מוכה אש הפצצה, הרעשה ומיקוש, כשריח חללים באפה, הם הסתערו על טנקים שנמסר להם עליהם, ואחרים שגילו בכוחות עצמם. כל זאת כדי להחזירם לכשרות מהר ככל האפשר.

1.3.1978

סוף מעשה במחשבה תחילה. דפים אלה הנם סיכום של מפגש שנערך בגלי-צה"ל בתאריך הנ"ל עם חלק מחיילי פלוגה קדמית ד של גש"ח 867 השייך לאוגדת השירון 162. הפלוגה הוקמה בתאריך 6.10.73 עבור אחזקת חטיבה שריון 500 הפלוגה הוקמה תוך 24 שעות, ויצאה למלחמה משער ג'וליס ב-7.10.73 בשעה 13.45 לאחזקת כוחות האוגדה בציר גוליס-אל עריש – בלזזה. הרכב הפלוגה: שליש קבע, שליש סדיר, שליש מילואים.

קלטת של שיחה מוקלטת זאת ניתן לקבל מיאסו טלפון 08-6733447.

פרטים על לוחמי פלוגה ד' שנפלו במלחמת יום הכיפורים. זיכרון לברכה.

- 980840 ק רס"ר אולחה מאיר נפל בתאריך 11/10/73, טו בתשרי תשל"ד. מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני. מכונאי טנקים שוט במקצועו. שארים: אשתו, אלמנתו לדרמן מירי כתובתה, הזמיר מספר 3 נווה עוז, עיר פ"ת. טל"03,9224248. מקום קבורתו ראשון לציון, חלקה 3 שורה 6 קבר מס' 2.
- 2142679 ח סמ"ר גלנץ ארתור נפל בתאריך 19/10/73 כג בתשרי תשל"ד. מקום נפילתו "בחצר צליחת תעלת סואץ". מכונאי טנקים שוט במקצועו. שארים: גלנץ אסתר, כתובתה הברק מס' 49 קירית מוצקין. טל"03,534188, 0545522250, 0524654343. מקום קבורתו חיפה חלקה 5 שורה 4 קבר מס' 12.
- 2119707 ק סמ"ר דרביאנסקי פרץ נפל בתאריך 11/10/73 טו בתשרי תשל"ד. מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני. חשמלאי טנקים שוט במקצועו. שארים: אח דביר חיים כתובתו הנשיא הראשון רחובות. טל"050 052 773500 052 2758203 4623787. מקום קבורתו רמלה חלקה ב שורה 3 קבר מס' 12
- 2095909 ח סמ"ר העליון אליעזר נפל בתאריך 11/10/73 טו בתשרי תשל"ד. מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני. מכונאי טנק שוט במקצועו. שארים: אחות שלי כתובתה בן גוריון מס' 81 קומה 8 בת ים. טל"03 5520555. מקום קבורתו קריית שאול חלקה 1 שורה 2 קבר 5.
- 2113192 ח סמ"ר כהן אברהם נפל בתאריך 19/10/73 כג תשרי תשל"ד מקום נפילתו "בחצר צליחה תעלת סואץ" חמש צריח ומכונאי טנקים במקצועו. שארים: כהן תמר כתובתה קרן היסוד מס' 2 נהרייה טל"04 9921679. מקום קבורתו חלקה 3 שורה 3 קבר מס' 4.
- 2089969 ח סמ"ר ניסים יחזקאל נפל בתאריך 19/10/73 כג תשרי תשל"ד. מקום נפילתו "בחצר צליחת תעלת סואץ". מכונאי טנק שוט במקצועו. שארים: אם עזיזה/עדה כתובתה קיבוץ גלילות מס' 12 נס ציונה טל"939903 - 08 940659065 0506220041. מקום קבורתו נס ציונה חלקה א שורה 4 קבר מס' 7.
- 2177432 ח רב טוראי פרילנג אברהם נפל בתאריך 19/10/73 כג תשרי תשל"ד. מקום נפילתו "בחצר צליחת תעלת סואץ". מכונאי טנק שוט במקצועו. שארים: משה זיוי הורים כתובתם ארלוזורוב מס' 44 רמת גן טל"036737355. מקום קבורתו קריית שאול חלקה מס' 1 שורה 2 קבר מס' 9.

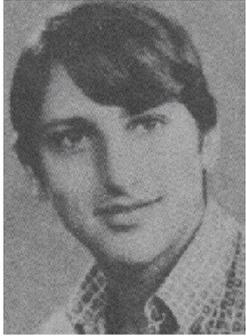
- 420278 ח רב טוראי צ'ולחיאני יחזקאל נפל בתאריך 11/10/73 טו תשרי תשל"ד מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני . חרט מסגר טנקים במקצועו. שארים : אסתר ושרית אם ובת כתובתם חנקין מס' 93 חולון טל' 035501444 – 035015660. מקום קבורתו קריית שאול חלקה 5 שורה 2 קבר מס' 15.
- 2140026 ח סמל קטני יעקב נפל בתאריך 11/10/73 טו בתשרי תשל"ד מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני . מכונאי רכב וטנקים במקצועו . שארים : הורים האב רחמים כתובתם הנחלים 105/2 מעלה אדומים טל' 025353480 . מקום קבורתו הר הרצל אזור ד חלקה שורה 9 קבר מס' 6 .
- 2091220 ק רס"ל שרגא יצחק נפל בתאריך 11/10/73 טו תשרי תשל"ד מקום נפילתו "ציר מאדים" בגזרה הצפונית בסיני. חמש צריח וטנקים במקצועו. שארים : שרגא/אסתר אברהם אם כתובתה החשמונאים 62/7 בת ים טל' 036581277 מקום קבורתו קריית שאול חלקה 1 שורה 1 קבר מס' 22.

קטוני יעקוב

שרגא יצחק

העליון אליעזר

דרכיאנסקי פרץ

פריילינג אברהם

יְזִכֵּר

יְזַכֵּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו,
הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֲמִיצִים, חֵילֵי צָבָא-הַגְּנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לוחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלוחָמִים
בְּמַעֲרֻכּוֹת הָעֵם, וְכָל אֲנָשֵׁי קְהִילַת הַמּוֹדִיעִין
וְהַבְּטָחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמְשַׁטָּרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם
בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל אֱלֹהֵי שְׁנוֹרָצָחוּ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָה לָּהּ
בְּיַדֵּי מְרַצָּחִים מְאָרְגוּנֵי הַטְּרוֹר.

יְזַכֵּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבַּרַךְ בְּזִרְעוֹ וְיֵאבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים
וְחֲמֵדַת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הָרָצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנַּפֶּשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעֲרָכָה הַכְּבֵדָה.

כהן אברהם

אולחה מאיר

צולחיאני גבריאל-יצחקאל

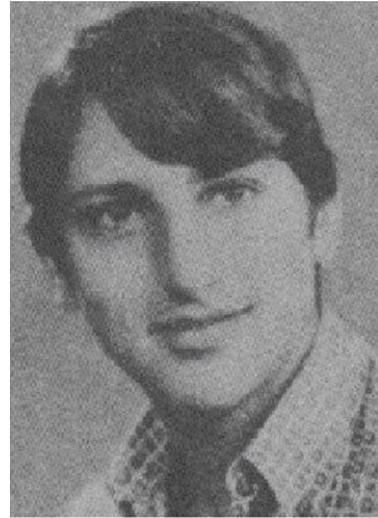
ניסים יחזקאל

גלנץ ארטור

העליון אליעזר

אליעזר, בן שמחה ושבתאי, נולד ביום כ"ח באב תשי"ב (19.8.1952), בתל אביב. הוא למד בבית – הספר היסודי "ביאליק" בתל – אביב ואחרי – כן סיים את לימודיו בבית הספר התיכון – מקצועי "אורט" בחולון. אליעזר היה עלם יפה תואר ואהוב על כל רואיו.

אוהב חיים ואוהב חברה היה ונהנה מבלוי משותף עם חבריו, בעיקר עם חברתו תמי, שעמד לשאתה לאישה. הוא היה צעיר עליז שנוכחותו לעזור ולהיטיב עם השרתה אווירה טובה סביבו והיה מקובל ואהוד בחברה בזכות תכונותיו ונכונותו לעזור ולהיטיב עם כל אדם.

הוא נהג מצוות כיבוד הורים, סייע להוריו ושימח את לבם במתנות שהעניק להם, באהבתו ובדאגתו להם.

אליעזר ניחן בכישרון רב למלאכת כפיים ועבודותיו הרבות מעידות על טעמו הטוב ועל חוש ליופי ולאסתטיקה שנתברך בו בזמנו הפנוי הרבה לקרוא ספרות רצינית אהבתו הגדולה הייתה הספורט ובעיקר הכדורגל הוא היה שחקן מצטיין ונימנה עם סגל קבוצת הכדורגל של "ביתר" תל אביב.

אליעזר גויס לצה"ל בתחילת מאי 1970 והוצב לחיל החימוש. לאחר סיום הטירונות הוכשר בקורס למכונאי טנקים ונשלח לשרת ביחידת סדנת השריון. הוא היה חייל נמרץ ורב פעלים, שמילא בדייקנות ובשלמות את כל המשימות שהוטלו עליו היה מקובל על מפקדיו ואהוד על חבריו ליחידה. במאי סיים את השרות הסדיר בצה"ל והתנדב לשרת בצבא הקבע.

במלח יום הכיפורים נמנה עם חיילי חיל – החימוש, שסייעו לכוחות הלוחמים, תקנו תחת אש כבדה את הטנקים הפגומים והחזרו אותם לכשרות ובכך אפשרו את המשך השתתפותם בקרב.

ביום ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) נפגע אליעזר ונהרג בהפגזת האויב על כוחותינו. הוא הובא למנוחות – עולמים בבית – העלמין בקרית – שאול. השאיר אחריו הורים ואחות. לאחר נופלו הועלה לדרגת סמל – ראשון.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקד היחידה "סמל ראשון אליעזר ז"ל שירת ביחידת חיל השריון והיה חייל מצטיין ומסור.

בתקופת שירותו מילא תפקידים שונים, היה חביב על מפקדיו והיה מופת ודוגמא לפיקודיו במסירותו ובהתנהגותו".

חבריו הוציאו לאור חוברת הנושאת את השם "על כל החברים שלנו" ובה דברים על דמותו. הוקמה קבוצת כדורגל הנושאת השם "מכבי אליעזר", אשר אביו של אליעזר ז"ל תומך בה במתן תלבושות, כדורים וכיו"ב: הוריו תרמו מלגה לזכרו לקרן המלגות של בית – הספר התיכון – מקצועי "אורט", שהוא נמנה עם תלמידיו.

גלנץ ארתור

ארתור בן רוזה וזלטן, נולד ביום ב בחשון תשי"ד (11.10.1953) ברומניה. באוקטובר 1960, כשהיה כבן שבע, עלה יחד עם משפחתו ארצה. המשפחה בחרה להתיישב בקרית חיים ים ליד חיפה וכאן השלים ארתור את לימודיו בבית-הספר היסודי "סיני" אחרי כן המשיך ולמד במשך שנתיים בבית-הספר התיכון המקיף ע"ש רודמן, במגמה של חשמלאות.

לבסוף סיים את לימודיו בפנימייה הצבאית של חיל החימוש. ארתור הצליח להשתלב במהירות במולדתו החדשה והתאקלם בקלות בחברת בני גילו בארץ.

חודשים ספורים בלבד לאחר עלייתו ארצה כבר מצא עצמו בכיתה א, מתמודד עם שפה זרה וקשה ועם חברה חדשה. למרות הקשיים האובייקטיביים, לא פיגר בלימודיו והצליח גם בלימוד העברית וגם בלימוד חומר הלימודים הרגיל, כיוון שהיה בעל מזג נוח וניחן בחוש הומור מפותח, התחבב במהירות על חבריו לכיתה וזכה לעזרה מהם, בכל פעם שנתקל בקשיים. במרוצת הזמן כבש לו מקום מרכזי בכיתה והשכונה, לא הייתה מסיבה או אירוע חברתי שלא הוזמן אליהם. רבים מידידיו אהבו לבלות אתו והבית היה מלא תמיד מבקרים. ארתור ידע כיצד להשרות אווירה טובה בין האנשים.

פגישת – הרעים, שהוא עורך על הדשא ליד הבית היו תמיד מלאות שמחה ועליזות, וקולות – הצחוק והזמרה נמשכו עד לשעת הקטנות של הלילה. יחסים מיוחדים במינם שררו בין ארתור לבין הוריו ואחותו. הוא היה בן מסור ונאמן, התעניין בכל המתרחש בבית ושיתף את הוריו בכל העובר עלי.

לאחותו אסתר, היה הידיד האינטימי והקרוב ביותר. אסתר נהגה להתייעץ אתו בבעיותיה והוא היה דואג לה, יוצא אתה למסיבות ושומר עליה. כשלמד בכיתה השישית בבית הספר התיכון החליט ארתור שהוא רוצה להמשיך בפנימייה הצבאית של חיל חימוש. הוא עמד בהצלחה בבחינת הקבלה לפנימייה והחל לומד במגמת מכונאות רכב. גם כאן רכש לו במהירות חברים רבים וכיוון שעתה למד מקצוע שבחר בעצמו, הצטיין בלימודיו והיה בין התלמידים הטובים בכיתתו. כשהגיע מועד שירותו בצה"ל, הייתה דרכו סלולה לפניו.

ארתור גויס לצה"ל במחצית ספטמבר 1971 והוצב לחיל החימוש. לאחר שסיים את אימוני הטירונות, המשיך והשתלם כמכונאי טנקים. בתום הקורס המקצועי הוצב לאחת מיחידות השדה של החיל.

בצבא התגלה כעובד חרוץ ומסור לעבודתו. הוא התייחס ברצינות רבה אל עבודתו בסדנא הגדודית וניצל את שעות העבודה במלואן. פעמים רבות היה נשאר אחרי שעות העבודה, להשלים תיקונים בטנקים, שנועדו להם משימות למחרת היום.

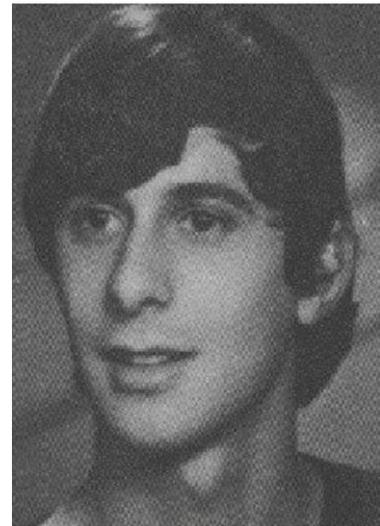
הוא הבין את האחריות המוטלת עליו בשמירה על תקינותם של כלי רכב הקרביים. בשעות הפנאי אהב "לעשות שמח". תמיד היה שמור אצלו בקבוק משקה שממנו כיבד את כל "החברה" בהיותו בצבא, רחוק מהבית, דאג במיוחד לשלוותם של הוריו והיה שולח להם מכתבים כמעט מדי יום ביומו. תמיד מצא לו זמן פנוי לכתוב הביתה, כדי לשמור על רציפות הקשר ולשכך בכך את דאגותיהם של הוריו. מפקדיו היו מרוצים מעבודתו וגאים בהישגי הסדנא, שרבים מהם נזקפו לזכותו. כתב עליו מפקדו הישיר: "ארתור מילא המוטל עליו במסירות ובהקרבה. הוטלו עליו תפקידים אחרים ביותר במסגרת תפקידו והוא ביצע אותם בהצטיינות. ארתור היה חביב על מפקדיו ושימש דוגמה בהתנהגותו ובמסירותו".

במלחמת יום הכיפורים השתתף ארתור בקרבות הבלימה בסיני ואחר-כך בקרבות הפריצה אל הגדה המערבית של תעלת סואץ. ביום כ"ג תשל"ד (19.10.1973) בעת חציית התעלה על אחד הגשרים שהקים צה"ל נפגע ונהרג. הוא הובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בחיפה השאיר אחריו הורים ואחות לאחר נפלו הועלה לדרגה סמל – ראשון.

קטני, יעקוב

יעקב, בן רחל ורחמים, נולד ביום ז' בכסלו תשי"ד (14.11.1953) בירושלים. הוא למד בבית-הספר היסודי "כי"ח" לבנים, ואחרי-כן

המשיך בבית-הספר החקלאי "עין כרם" בירושלים. את חוק לימודיו סיים בבית-הספר התיכון-מקצועי "אורט" בירושלים. יעקב היה תלמיד נבון וחרוץ, אהוב על מוריו וחביב על חבריו לכיתה. לדברי מחנכו בכיתה היה שקט, עדין וממושם ותמיד התנדב לעזור לחבריו שהתקשו בהכנת השיעורים. מנעוריו היה חובב ספורט והרבה לשחק בכדורגל. בשעות הפנאי עסק בעבודות-יד שונות והיטיב לנגן בגיטרה. יעקב היה אדם אופטימי, עליז ושמח בחלקו. חבריו סיפרו עליו כי היה ישר מאוד, בעל מצפון ורציני בגישתו לחיים. כל ימיו היה בן מסור ונאמן להוריו ודואג למשפחתו.

יעקב גויס לצה"ל בראשית נובמבר 1971 והוצב לחיל החימוש. לאחר הטירונות השתלם בקורס מכונאי רכב ונשלח לשרת באחת מסדנאות חיל החימוש באזור המרכז, בתפקיד מכונאי. ביחידתו נודע יעקב כחייל טוב, אחראי ומסור לתפקידו. לרבים מחבריו שימש דוגמה ביחסו הטוב לכל אדם ובגישתו לעבודה והוא רכש ידידים רבים בקרב חבריו ליחידה. מפקדיו העריכוהו ונהגו לציין את התנהגותו הטובה ואת הקפדתו במילוי כל המשימות כל המשימות שהוטלו עליו. בתקופת שירותו בצה"ל השתדל שלא להדאיג את הוריו. הרבה לבקר בבית והקפיד לטלפן. מעולם לא התלונן על קשיים, כדי שלא לצער את בני משפחתו ואף לא סיפר על הישגיו, משום שלא נהג להתפאר. תמיד היה חוזר ומציין: "מצאתי את מקומי בצה"ל". כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים שירת עם אנשי יחידתו באחזקת כלי הרכב של הכוחות שלחמו בחזית סיני. ביום ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) נפגע בהפצצה אווירית באזור ציר "מאדים" ונהרג. הוא הובא למנוחות – עולמים בבית – העלמין בירושלים. השאיר אחריו הורים ושני אחים, לאחר נפלו הועלה לדרגת סמל.

דרביאנסקי, פרץ

פרץ, בן פרידה ושכנא, נולד ביום י"ג באב תשי"ב
(4.7.1952) ברמלה.

הוא למד בבית-הספר היסודי-ממלכתי ב' ואחרי-כן סיים
את לימודיו בבית הספר המקצועי "עמל" ברמלה בבית
הספר היה תלמיד חרוץ ומגיל צעיר גילה עניין מיוחד
בעבודות כפיים

הקשורות בתחום החשמל. משום כך בחר ללמוד במגמה
לחשמל

ואלקטרוניקה בבית הספר המקצועי וסיים את הלימודים
שם

בהצטיינות. פרץ היה חובב ספורט וחבר בתנועת
הצופים. את

מרבית זמנו הפנוי חילק בין ארגון פעולות חברה שונות
בתנועת

הנוער לבין משחקים בנבחרת טניס-השולחן של "הפועל" רמלה.
ברבות הימים אף הדריך קבוצות שחקנים ב"הפועל". לאחיו, שנהג להביע בקול רם את
התפעלותו ממרצו הבלתי נדלה, היה אומר: "אם אתה עושה את הדברים שאתה אוהב
באמת? אין שום סיבה להיות עייף".

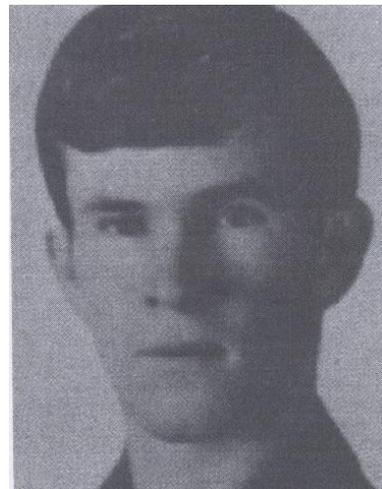
פרץ גויס לצה"ל בראשית נובמבר 1970 והוצב לחיל השריון. לאחר סיום הטירונות השתלם
בקורס חשמלאי טנקים ונשלח לשרת בסדנת שריון. היה חייל מסור ואחראי. חריצותו
בעבודה ושקידתו במילוי המשימות שהוטלו עליו, שימשו מופת לחיילי היחידה ומפקדיו נהגו

לציינו לעתים קרובות כדוגמה לפני חבריו. זמן קצר לאחר שהגיע אל סדנת הטנקים, הועלה לתפקיד בוחן חשמל ובתפקיד זה עסק עד שפרצה מלחמת יום הכיפורים. במלחמה פעל פרץ עם הגייסות שבלמו את התקפות השריון של המצרים בסיני. ביום ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) בגזרה הצפונית של סיני, נפגע ונהרג בהפצצה אווירית, שעה שמילא את תפקידו בתיקון טנקים פגועים של כוחות השריון. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין ברמלה. לאחר נופלו הועלה לדרגת סמל-ראשון.

במכתב תנחומים אל המשפחה השכולה כתב מפקדו: "פרץ ז"ל התבלט ביחידתנו בכך שמילא את תפקידו לשביעות רצון כולם, בצניעות ובהלך רוח שקט. גם כאשר מונה לתפקיד אחראי, מילא את המוטל עליו על הצד הטוב ביותר. הוא היה נוח לבריות וכולם אהבוהו".

אולחה, מאיר

מאיר (מונוש), בן זהבה ויוסף, נולד ביום י"ח בתמוז תש"ח (25.7.1948) ברחובות. הוא למד בבית-הספר היסודי ובבית-הספר התיכון על-שם רמז בראשון-לציון. מאיר היה תלמיד טוב, חרוץ וממושמע, נקי מאוד ומסודר, מקפיד על ניקיון בגדיו ועל ניקיון מחברותיו. מטבעו היה נמרץ ופעלתני, הרבה לעבוד בחצר הבית, בנה בריכה לברבורים, גידל פרחים ובנה את הבית והרחיבו במו ידיו. יחד עם זאת היה בעל נפש רגישה, כתב שירים, ניגן בגיטרה ואהב לשיר. מאיר היה חברותי מאוד וקל להתיידד. חבריו אהבוהו מאוד על שום מסירותו ונכונותו לעזור לכל אדם שפנה אליו. ידו הייתה רחבה ומעודו לא השיב פני אדם ריקם. טוב לב היה ומיטיב לכל. היה לו חוש הומור והוא הרבה להתלוצץ

ולהתבדח ואהב לעשות מעשי קונדס. הכל זוכרים אותו כאדם אופטימי, עליז ושמח ויותר מכל ישר-דרך ואיש-אמת העומד בדיבורו. ביחסו לבריות היה אדיב ומנומס, עדין נפש ונעים הליכות. תמיד שאף לשלמות, התעקש על עניינים עקרוניים וידע לעמוד על דעתו. כל משימה ואתגר שהציב לעצמו מילא כפי מיטב יכולתו והשתדל להצליח בהם.

מאיר גויס לצה"ל בתחילת מאי 1966 והוצב לחיל הרגלים. לאחר הטירונות השתלם בקורס מ"כים. הוא היה חייל טוב, אחראי ומסור לתפקידו. מפקדיו כתבו עליו בחוות-דעת, שהיה "בעל מקצוע טוב, ביצע את תפקידו לשביעות רצון הממונים עליו, ביעילות ובמסירות. הוא היה ממושמע למופת, שקט, צייתן ומקבל מרות". על שהשתתף במלחמה בשנת 1967 הוענק לו "אות מלחמת ששת-הימים". תקופה מסוימת נמנה עם המשרתים בצבא הקבע.

אחרי ששחרר מן השירות הסדיר הוצב לחיל השריון ואחרי-כן לחיל החימוש והיה לחרש מתכת בסדנה גייסית. בשנת 1972 נשא לאישה את חברתו מרים, וכשם שתמיד היה בן נאמן להוריו, כן היה בעל מסור לאשתו ואב אוהב מאוד לבתו. כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים נשלח מאיר עם יחידתו לסיני. ביום א' דסוכות, ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) נפל בקרב שהתחולל בגזרה הצפונית, בציר "מאדים". מטוסי האויב תקפו שיירת כלי-רכב, פגעו ברכב שלו, ומאיר נהרג במקום. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בראשון-לציון. השאיר אחריו אישה ובת, אב, אם ואח. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-סמל ראשון.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "מאיר ז"ל שירת ביחידת שריון ומילא את כל המוטל עליו בהצטיינות ובמסירות. בשנות שירותו מילא תפקידים אחראיים במסגרת מקצועו. הוא התחבב על מפקדיו ועל חבריו ושימש להם דוגמה במסירותו ובהתנהגותו".

פרילינג, אברהם

אברהם (אבי), בן סימה ז"ל ומשה, נולד ביום י"ב באדר תשי"ד (16.2.1954) כפר סבא. הוא סיים את לימודיו בבית-הספר היסודי "אורה" ברמת-גן. כבר מילדותו גברו בו הסקרנות והשאיפה לדעת כיצד פועלים מכשירים מכניים שונים. לכן משהגיע זמנו החליט להמשיך בלימודים בבית-הספר המקצועי "מקס פיין". אך לאחר שנת לימודים במגמה לאלקטרוניקה, נוכח

לדעת שהוא נוטה יותר למקצוע החשמל ולכן החליף מגמה, ואמנם בהמשך לימודיו נוכח לדעת כי צדק בהחלטתו זו. הוא אהב את המקצוע ונהג לתקן בבית כל תקלה וקלקול בחשמל. כמו-כן בנה מכשירי חשמל ביתיים שימושים ביותר. אולם כשהגיע לכיתה השמינית החליט שברצונו לרכוש גם תעודת בגרות? תעודה שבית-הספר המקצועי אינו מעניק לבוגריו. וכך, בד בבד עם לימודיו המקצועיים בבוקר, החל ללמוד לבחינות הבגרות בערב, בבית-הספר משל"ב בתל-אביב, כדי להמשיך בלימודים אקדמיים בתום שירותו הסדיר. אבי, שהיה חובב ספורט, הצטיין בעיקר במקצועות האתלטיקה הקלה בשטח הריצות הארוכות ואף זכה במדליות בתחרויות שנערכו בין בתי-הספר במקצוע זה. כמו כן שיחק בכדורסל ואף התאמן באגודת "מכבי" רמת-גן בענף זה. הוא היה נער שקט וחברותי מאוד, כך שמר על קשרי ידידות עם חברים מתקופת גן הילדים ועד יום נפילתו. בכל מקום ובכל חברה התאקלם מהר והתחבב על הכול.

אברהם גויס לצה"ל בתחילת מרס 1973. לאחר הטירונות הוצב לחיל החימוש ונשלח לקורס חשמלאי טנקים. בסיום הקורס נשלח לבסיס חימוש, שם שובץ בתפקיד חשמלאי טנקים. הוא היה חייל טוב, אחראי ומסור לתפקידו. כל משימה שהוטלה עליו, ביצע ללא דופי, לשביעות רצון מפקדיו. כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים היה אבי במחנה. לאחר התארגנות קצרה ירדה יחידתו לסיני, מקום שם הוטל עליה לתקן טנקים ולהחזירם לכשירות. אבי עבד ללא ליאות, במסירות ובהקרבה עליונה. הוא עמל, תיקן ובדק טנקים רבים. ביום כ"ד בתשרי תשל"ד (19.10.1973) בפעולה ליד הגשרים שעל תעלת סואץ, פתחו המצרים בהפגזה קשה, שבה נפגע אבי ונהרג. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין הצבאי בקרית-שאול. השאיר אחריו הורים ואחות. לאחר נופלו הוענקה לו דרגת רב-טוראי.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקד היחידה שלו: "בנכם שירת ביחידת שריון והוא מילא את המוטל עליו כחייל מצטיין ומסור. במשך שירותו מילא תפקידים אחראיים במסגרת מקצועו. הוא התחבב על מפקדיו ועל חבריו ושימש להם דוגמה במסירותו ובהתנהגותו".

צולחיאני, גבריאל-יחזקאל

יחזקאל, בן צלחה וישראל, נולד בשנת תרצ"ח (1938) בבגדד

שבעירק. בעיר מולדתו סיים שתי כיתות ראשונות של בית-הספר העממי. בשנת 1950 עלתה משפחתו ארצה והשתקעה בחולון. יחזקאל המשיך וסיים את חוק לימודיו היסודיים בבית-הספר "גאולים" בחולון. את שתי שנות הלימודים האחרונות עשה במסגרת לימוד-מקצוע בבית-הספר "אורט" שם היה תלמיד המחזור הראשון במגמה של מסגרות. הוא היה חבר בתנועת "הנוער העובד והלומד" והיה פעיל בקן חולון. מאחר שהיה בן למשפחה מעוטת אמצעים, נחלץ יחזקאל לעזרת הוריו הקשישים ויצא לעבודה במפעלי מים באזור, ובערבים המשיך את לימודיו בבית-הספר המקצועי. הוא התגורר בבית הוריו ותמך בהם, ומאחר שהיה בן נאמן ואח אוהב, עשה ככל יכולתו להקלת המצוקה בבית, מתוך כבוד ואהבה רבה להוריו. יחזקאל היה אהוב על חבריו והיה ידוע בטוב לבו ובנכונותו לעזור תמיד לכל אדם. בעבודתו היה מסור ודייקן ומזמן שהחל לעבוד אצלם, עשו מנהליו הכל כדי שישאר במקום, שכן היה מטובי העובדים במפעל. יחזקאל גויס לצה"ל במחצית נובמבר 1957. אחרי שסיים את האימונים הבסיסיים הוצב כמסגר, ואחר-כך כחרט, בסדנא מרחבית של חיל השריון בדרום. גם בצה"ל נודע כבעל מקצוע מעולה, עובד מסור, ידיד טוב וחייל ממושמע. בתעודת השחרור שלו צויין שהיה אחראי, מסור ומהימן ובעל מקצוע מעולה.

במחצית מאי 1960 שוחרר יחזקאל מצה"ל והוצב לשירות מילואים במקצועו בסדנא. הוא חזר למקום העבודה הקודם במפעל המים, שם הושאר מקומו פנוי כל זמן שירותו בצה"ל. כשפרצה מלחמת ששת הימים נקרא ליחידתו ועשה את מלאכתו באותה מסירות ויעילות אפיינו אותו תמיד. במלחמת יום-הכיפורים נקרא יחזקאל לשרת בסדנא בדרום הארץ. הוא נפרד מאשתו ומבתו הפעוטה, שהייתה בת ארבעה חודשים, ויצא לדרך. ביום ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) נפגע ונפל בהפצצה של האויב. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בקרית-שאול. השאיר אחריו אישה ובת, הורים, אח ושלוש אחיות. לאחר נפלו הועלה לדרגת רב-טוראי.

במכתבו אל האלמנה ואל המשפחה האבלה כתב מפקדו: "יקירכם, יחזקאל ז"ל, שירת ביחידת שריון ומילא את המוטל עליו כחייל מצטיין ומסור. במשך שירותו מילא תפקידים אחראיים במסגרת מקצועו, התחבב על מפקדיו ועל חבריו ושימש דוגמא במסירותו ובהתנהגותו. בשמי ובשם כל חיילי היחידה, הנני מביע את צערנו העמוק והננו משתתפים באבלכם הכבד".

משפחתו תרמה ספר תורה לעילוי נשמתו.

שרגא, יצחק

יצחק (איציק), בן אסתר ומשה, נולד ביום כ"ד באייר תשי"א (30.5.1951) ברחובות. הוא למד בבית-הספר היסודי-ממלכתי ג' ברמלה ובית-הספר על-שם חיים נחמן ביאליק בתל-אביב. אחרי-כן המשיך בלימודיו בבית-הספר התיכון-מקצועי "שבח", במגמה למכניקה עדינה, ובבית-הספר על-שם גורדון בתל-אביב. יצחק התייתם מאביו כשהיה בן תשע שנים. אחותו והוא עשו ככל שיכלו לסייע לאמם, גם בחנות שלה, גם בבית ובכל אשר נתבקשו לעשות. הוא אף נאלץ להחסיר מן הזמן שרצה להקדיש לבילוי עם

חבריו, כדי לעזור לאמו. יצחק היה נעים הליכות, אדיב ומנומס, טוב-לב ונדיב. תמיד קיבל כל אדם בסבר פנים יפות והיה מוכן לעזור לידידיו, להקשיב להם ולסייע להם בעצה. כבר מנעוריו היה קפדן בכל אשר עשה ומוריו שיבחו אותו לא פעם על דייקנותו ועל חריצותו. הוא נהג לקרוא הרבה והתעניין בתחומי ספרות שונים, ספרות יפה, ספרות הרפתקאות, ספרי מדע וספרים טכניים. מאחר שהיה בעל כושר זיכרון מיוחד במינו, זכר ספרים שקרא לפרטיהם. כל ימיו היה בן טוב ומסור לאמו, אהב אותה מאוד, כיבד את רצונה ודאג לשלומה.

יצחק גויס לצה"ל בתחילת פברואר 1970 והתנדב לחיל השריון. לאחר הטירונות השתלם בקורס חמשי צריח, והוצב ביחידת שדה. גם חבריו וגם מפקדיו ראו בו חייל טוב, אחראי ומסור לתפקידו. במשך כל תקופת שירותו בצבא השתדל שלא להדאיג את אמו והרבה לכתוב לה מכתבים, ומעודו לא התלונן על האימונים או על חיי השדה הקשים, כדי שלא לצער אותה. במלחמת יום-הכיפורים השתתף יצחק בפעולות יחידתו במסגרת הלחימה בחזית סיני. ביום ט"ו בתשרי תשל"ד (11.10.1973) בשעות אחר-הצהריים הופצה השיירה שנסע בה בציר "מאדים" בגזרה המרכזית, והוא נהרג במקום. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בקרית-שאול. השאיר אחריו אם ואחות. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-סמל.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "יצחק היה חייל מצטיין ומסור, התחבב מאוד על מפקדיו ועל פקודיו והיה למופת ולדוגמה לפקודיו, במסירותו ובהתנהגותו".

כהן, אברהם

אברהם, בן תמרה וחיים, נולד ביום כ"ג באב תשי"א (30.5.1951) בקרית-מלאכי. בשנת 1952 עברה משפחתו להתגורר בנהריה. הוא למד בבית-הספר היסודי "כצנלסון" ואחרי-כן סיים את לימודיו בבית-הספר התיכון-מקצועי "עמל", במגמה למסגרות מכנית, ועמד בהצלחה בבחינות הגמר. אברהם, שהיה ידוע בכינוי אבי, היה נער נמרץ ורב פעלים. הוא יזם פעולות רבות במסגרת ארגוני הספורט בנהריה ובמסגרת הגדנ"ע. אבי היה תלמיד מצטיין והעדיף את לימוד המקצוע מסגרות-מכנית, על פני לימודים עיוניים. הוא הצטיין בעבודתו, אהב אותה והקדיש לה שעות ארוכות. הוא תכנן תכניות רבות לעתידו, אולם לא זכה להגשימן. אבי היה בעל מבנה גוף חסון ובעל כושר גופני מעולה. הוא השתתף בתחרויות ספורט בבית-ספרו ובגדנ"ע ונמנה עם

הספורטאים המצטיינים. כן היה בעל נפש רגישה ואת חוויותיו הביע בכתיבת שירים. כמו כן למד לפרוט על גיטרה והיה מלווה את שירתו בנגינה. הוא השאיר אחריו אוסף גדול של שירים שכתב, המעידים על כשרונו הרב ועל נפשו הרגישה. הוא היה נער חביב ומקובל על מוריו, בזכות שקדנותו והמשמעת העצמית שלו. הוא היה אהוד על חבריו, הרבה לעזור ולסייע להם בעצה ובמעשה ככל יכולתו. אברהם גויס לצה"ל בתחילת אוגוסט 1970 והוצב לחיל החימוש. לאחר סיום הטירונות השלים בהצלחה קורס לחמשי צריח טנק. אחרי כן נשלח לשרת כמכונאי טנקים בסדנא גיסית של חיל השריון. הוא היה חייל מסור ומילא בדיוקנות ובשלמות את המשימות שהוטלו עליו. בעבודתו נתגלה הידע הרב שרכש בבית-הספר והוא הוכיח כי אכן ניחן בכישורים טכניים וביכולת מקצועית מעולה. בתחילת אוגוסט 1973 סיים אבי את השירות הסדיר והתנדב לשרת במסגרת צבא הקבע. הוא המשיך לשרת בסדנא הגיסית והועלה לדרגת סמל. כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים יצאו אבי וחבריו לסדנא לסיני, כדי לסייע בתיקון הטנקים שנפגעו בקרבות. הם פעלו לצד הכוחות הלוחמים, כשהם מנסים להחזיר את הטנקים הפגועים לפעולה ולאפשר בכך את שובם של הטנקים ליחידות הלוחמות. ביום כ"ג בתשרי תשל"ד (19.10.1973) נפגע אבי בהפגזת אויב על כוחותינו שחצו את תעלת סואץ. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בנהריה. השאיר אחריו הורים, אח ושתי אחיות. לאחר נופלו הועלה לדרגת סמל-ראשון.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקד היחידה: "בנכם סמ"ר אברהם ז"ל שירת ביחידת שריון ומילא את המוטל עליו כחייל מצטיין ומסור. במשך שירותו מילא תפקידים אחראיים במסגרת מקצועו, התחבב על מפקדיו ועל חבריו ושימש דוגמא במסירותו ובהתנהגותו".

נסים, יחזקאל

יחזקאל, בן עזיזה וסלח, נולד ביום י"א באייר תשי"ב (6.5.1952) בנס ציונה. הוא למד בבית-הספר היסודי-ממלכתי ג' ובבית-הספר התיכון ט' בנס-ציונה, ואחר-כך עבר לבית-הספר התיכון-מקצועי "אורט" ברחובות. יחזקאל היה ילד נמרץ ומוכשר וכבר בגיל הגן הצטיין בעבודות-היד היפות שעשה. אלה נשמרו על-ידי הגנת שנים ארוכות, והוצגו לראווה בגן. סיפרה הגנת: "יחזקאל נראה לי כמי שנועד לגדולות: גם כאדם, כאישיות וגם כאיש-אשכולות, שהצליח בכל אשר פנה. אני זוכרת אותו בגן הילדים, כילד מחונן במיוחד, אשר הצטיין בתבונה רבה, בחוש הומור דק וביכולת הבעה יוצאת מן הכלל גם בשיחה וגם ביצירה. שנים ארוכות לאחר מכן, נוהג היה לבקר אצלי בגן, וכל ביקור שלו היה מקור הנאה גדול בשבילי". בבית-הספר היסודי השתלב יפה בקרב חבריו לכיתה, למד לנגן בחליל ובאקורדיון, והכל אהבוהו. הוא היה תלמיד מנומס, מסודר ומקפיד על מראהו ועל הכנת שיעוריו. פעמים רבות עזר לחבריו בכיתה בלימודים שהתקשו בהם. מלבד אהבתו למוסיקה, היה יחזקאל ספורטאי נלהב, והיה חבר ב"מכבי" נס-ציונה ובענף הקראטה של התאחדות הספורט בישראל. בשעות הפנאי עסק בתיקון מכונות ישנות. הוא אהב מכונות ומכונאות ולפני שהגיעה עת גיוסו, הצטרף לפנימייה הטכנית של חיל החימוש, ולמד בה יותר משנה.

יחזקאל גויס לצה"ל בראשית ינואר 1970 והוצב לחיל החימוש. את מרבית תקופת שירותו עשה בסיני, וכשהגיעה עת שחרורו, התנדב לשרת בצבא הקבע. סיפר עליו חברו ליחידה: "אחד הדברים שאפיינו את חזי היה אהבת החיים שבו. תמיד היה עליז, תמיד השרה מצב רוח טוב על כל סביבותיו. חזי היה בעל מקצוע מעולה, עשה תמיד את המוטל עליו בכל הלב, ואף התגאה בכך. הוא התייחס לשירותו במלוא הרצינות, ובכל פעם שניתנה לו הזדמנות, התנדב לרדת לסיני, שם הייתה העבודה מרובה וחשובה יותר לדעתו". במלחמת יום-הכיפורים שירת יחזקאל כמכונאי טנקים בחזית סיני. את סיפור הקרבות שם רשם חברו אבי: "היינו בכוננות גבוהה. עבדנו קשה ובקדחתנות, כל ליל כיפור ויומו. ביצענו תיקוני טנקים, החלפנו מנועים, העלינו שרשראות וקיבלנו פקודה להתכונן לזוז דרומה. ביום הרביעי למלחמה היינו בבלוזה, אחר-כך בסובה, וכל הזמן עבדנו וביצענו תיקונים תחת אש מטוסים כבדה. ביום כ"ג בתשרי תשל"ד (19.10.1973) יום איסור חג הסוכות, היינו חוליה טכנית של חיל החימוש בתוך זחל"ם, במרחק כמה מאות מטרים מהאגם המר הגדול. התקדמנו לעבר הגשר, כדי להבטיח הספקה ותחמושת לכוחות שבגדה המערבית. כמאתיים מטר לפני הגשר נפתחה עלינו התקפה קשה ומרוכזת. פגזי ארטילריה ו"קטיושות" התפוצצו סביבנו לעשרות, למאות. הוספנו להתקדם כאשר הזחל"ם שלנו חטף פגיעה ישירה של טיל "קטיושה". ארבעה חיילים נהרגו, וביניהם נפל גם יחזקאל". הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בנס-ציונה. השאיר אחריו אב, אם ואחות. לאחר נופלו הועלה לדרגת סמל-ראשון.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "יחזקאל מילא את המוטל עליו כחייל מצטיין ומסור. במשך שירותו מילא תפקידים אחראיים במסגרת מקצועו, התחבב על מפקדיו ועל חבריו, ושימש דוגמה במסירותו ובהתנהגותו".

רשימת חיילי פלוגה ד' – גש"ח 867, מלחמת יום הכיפורים

מס' סדורי	דרגה	שם	תפקיד	טלפון
1	ק	רס"ר	מ"מ רכב וחשמלאי טנקים	086755871
2		אברמוביץ צבי	מכונאי רכב.	
3	מ	אדלר יעקוב	מכונאי שוט.	
4	מ	אדרי דוד	נהג	נפצע (ח)
5	ק	רס"ר	חרש מתכת ומכונאי בכיר	9224248-03
6	מ	אושר' מתיתיהו	אלחוטן	נפצע (מ).
7	ק	רס"ר	א מסגרים	088532420,054655 8530
8	ק	אינשטיין נח	חשמלאי שוט	
9	מ	אליהו אברהם	נהג	נפצע
10	ס	סמל	פקיד פלוגתי טבעון,ת. ד.1360.ט-04 993004.	.778223 0525
11	ס	אמסלם אשר	נהג	
12	ס	ארביב יוסף	מכונאי שוט	
13	מ	ארנברג סנדיר	נהג זחלם	
14		בו ג'וקיה שלמה	מכונאי רכב.	נפצע בעבודה.
15	ס	ביזנר אריה	מכ,חש שוט	נפצע (ח)
16	ק	רס"ר	מנהלה/חרט מתכת	4788659 ,6263737 052
17	ס	בן אבו אלברט	מכ, שוט בזחלם	נפצע 20 נכות 0546532797 08/9401510
18	מ	רב סמל	מחסנאי טכני	
19	ק	בן ניים יעקב	מ"מ שוט מכ- שוט בכיר	035069108,050696 2808

08 - 6733447		מ"פ) הארז 12 אשקלון מיקוד 78336.	בן עזרא ניסים	סרן	ק	20
		מכונאי רכב	בן שמול אלברט			21
0545327887		סמ"פ	בר הרצל	סגן	מ	22
	נפצע (מ).	נהג	ברגמן אליעזר		ק	23
		נהג	גדעון חיים		מ	24
	נפצע בחצר הצליחה	נשק,	גולדברג יעקב		מ	25
	זכרונו לברכה	מכונאי שוט	גלנץ ארתור	סמ"ר	ס	26
08 8584827		מ"מ ומכונאי מגח	גרובר זאב	רס"ר	ק	27
		מכונאי שוט.	גרציני יונה			28
		חשמלאי שוט.	דוד יוסף		ס	29
		טכנאי צריח שוט.	דטנר צבי		ס	30
	זכרונו לברכה	חשמלאי שוט	דרבנסקי פרץ	סמ"ר	ס	31
	זכרונו לברכה	מכונאי שוט.	העליון- אלי עזר	סמ"ר	ס	32
		נהג	הרצל דוד		מ	33
	נפצע (מ)	נהג.	זזה פרג		מ	34
		מכונאי שוט.	ויזנר צבי		ס	35
		אלחוטן	זביצני משה		מ	36
	נפצע (מ)	נהג	זרגורי יצחק		מ	37
		מכונאי שוט	זרגרי דוד		ס	38
		מחסנאי רכב	חביה יהושע			39
		מכונאי רכב	חזן אלברט			40
	נפצע (מ).	מכונאי רכב	חיים שמשון		ס	41
		מכונאי שוט.	חימוביץ שלמה		ס	42
		טכנאי קשר פנים	חמו אברהם		ס	43
		מכונאי רכב	טביבי דוד			44
		מכונאי שוט	טחן יחזקאל		מ	45
		מכונאי רכב	ידין יגאל			46
		חובש	יובל רמי		מ	47
	נפצע (מ)	נהג	יוג שלרי		מ	48
	נפצע	מכונאי שוט.	יזראלוביץ אשר		ס	49
0505515988	מחל,רובנשט ין מושב	מכונאי שוט מ א 2140238	כהן דב (ברכיה 122	סמל	ח	50 55
	זכרונו לברכה	חמש צריח שוט	כהן אברהם	סמ"ר	ק	51

		מכונאי שוט.	כהן אפרים	מ	52
	נפצע	מכונאי רכב	כהן יוסי	0	53
	נפצע (ח)	מכונאי שוט	לוזי גרטן שמואל	0	54
039693940/	נפצע (מ) עובד אע"צ לאחר הפציעה במש"א טל	חשמלאי שוט רשלץ	לוי אברהם	0	55
		מכונאי רכב	לסרי יעקב		56
6815453 0577713986,	נפצע, (סואץ) חזר לפ	מ"מ שוט חמש צריח בכיר	מאוקש משה	ק	57
		נהג נ"נ חבלה	מוספי דוד	מ	58
		נהג	מזרחי ברוך		59
	נפצע (ח).	מכונאי שוט	מזרחי עזריאל	0	60
		נהג.	מחלוף משה	מ	61
03 5362851		סמ"פ	מימון חיים	ק	62
		מכונאי רכב	מנשקו חיים	ק	63
טל0577761332.	נפצע	מפ"ט, ספק רשל"ץ אברבנאל 7/2 מ.75309.	מערבי אליהו	0	64
		נהג טנדר מ"פ	מרדכי שפר	0	65
		נהג.	מרציאנו אלי	מ	66
		חמש צריח שוט	מרקוביץ מרדכי	0	67
	נפצע	חבלן	משה לופו	מ	68
03 9184555	נפצע (מ).	נהג ומכונאי	נגר משה	0	69
08 9436260 יבנה		א - מחסנים פלוגתי	נוימן איזו	ק	105
		מכונאי שוט	נוימן יעקב	מ	70
	זכרונו לברכה	מכונאי שוט	ניסים יחזקאל	0	71
		אלחוטן	סדזבק משה	מ	72
		נהג	סויסה יוסף	מ	73
		חשמלאי שוט	סלוניקו יעקב	0	74
		נהג	סמיר הרצל	מ	75
	נפצע (מ).	מכונאי רכב	ססי מנשה	0	76
		מכונאי רכב	סרור אדגר		77
		נהג	עומרי עמי	מ	78
		מכונאי שוט	עמרוס אילן	0	79
		מכונאי שוט	פינקלשטיין-דני	0	80
		מכונאי שוט/חמש צריח?	פישר משה	מ	81
	נפצע (ח)	מכונאי שוט	פכט גרשון	מ	82
	נפגע ביד שיתוק חלקי	חשמלאי רכב	פנחסי יצחק	0	83
08 9408935		רס"פ ואחראי נשקים	פרג'ון ציון	מ	84
		מכונאי שוט	פרידמן אהרון	0	85
	זכרונו לברכה.	מכונאי שוט	פרילניג אברהם	0	86

03 5534882		מ"מ שוט בכיר	פרנציוז יוסף	רס"ר	ק	87
	נפצע (מ) חזר לפלוגה.	מכונאי שוט.	צברי אביחי		ס	88
	זכרונו לברכה	מסגר טנקים בכיר	צולחיאני יחזקאל	*א.ע.צ	מ	89
		נהג	קבריבסי חן		ס	90
		נהג	קובלסקי בני		מ	91
97449296		חמש צריח שוט	קוממי יחזקאל		ס	92
		נפצע	קורובבסקי יוסף		מ	93
	זכרונו לברכה	מכונאי רכב	קטני יעקב	סמ"ר		94
	נפצע	נהג	קריטישטיין יצחק		מ	95
0506626709		מכונאי שוט בכיר	רובנשטיין אריה	רס"ר	ק	96
08 8641492		מ"מ מגח ואחראי חבלנים	שחם יצחק	רס"ר	ק	97
		קשר פלוגתי	שטיין דוד	סמל	מ	98
	נפצע ()	מפ"ט, ספק	שירי יוסף		ס	99
		חמש צריח	שישר קארול		ק	100
	נפצע	חבלן	שלמה זהר		מ	101
	נפצע (ח).	מכונאי שוט	שם טוב אברהם		ס	102
		נהג	שקלי ג'ורג'		מ	103
	זכרונו לברכה	חמש צריח שוט	שרגא יצחק	רס"ל	ס	104
		מפ"ט	בריר יוסף		ס	106
						107

*אזרח עובד צהל

טור 2177026 מוספי יחזקאל חשמלאי שוט טל0545240906. נשאר בקבע בעתודה
הקדמית פרש בדרגת רסן. כתובת רח' אשר 4/17. נתניה מיקוד 42524.
טור חנן בן עמי חשמלאי שוט קל. בסיום המלחמה כ- 3חודשים יצא לקורס קצינים
שאר
הפרטים חסרים.

מא 211772רנג קוממי יחיאל הוד השרון גני צבי מ 50 מיקוד 204 45 טל
0523557494 09944296

רשימת מושגי צבא

קח"ש – קצין חימוש .	גש"ח – גדוד שרותי חימוש.
חט"ג – חוליה טכנית גדודית.	פלק"ד – פלוגה קדמית בגש"ח.
מזק"מ – מתלה זחלים קפיצים.	מח"ג – מחלקה חימוש גדודית.
יר"מ – יחידת רכב מילואים.	צמ"ש – ציוד מיוחד לשדה.
יחש"מ – יחידת חימוש מרחבית.	מ – מילואים.
רת"ק – ריכוז תחזוקה קדמי	מש"א – מרכז שיקום ארצי לטנקים.
	נייד.
מת"ק – מתקן תחזוקה.	מצל"ח – מרכז ציוד לחימה וחלפים.
קמ"ט – קורס מפקדי טנקים.	ס"ג 650 – סדנת גייסות שריון.
סמ"פ – סגן מפקד פלוגה.	מ"פ – מפקד פלוגה.
שוט – טנק צנטוריון מוסב.	קק"ש – קורס קציני שריון.
שרמן – טנק מוסב (לצרכים שונים).	מגח – טנק פטון מוסב
נגמ"ש – נושא גייסות.	תומ"ת – תותח אוביצר 155 מ"מ מוסב. על בסיס שרמן
קמב"צ – קצין מבצעים.	בד"א – בעלי דרגות אחרות.
סא"ל – סגן אלוף.	מ"מ – מפקד מחלקה.
חי"ר – חיל רגלים.	חמ"ל – חדר מלחמה.
נ"ט – נגד טנקים.	נ"מ – נגד מטוסים.
צל"מ – ציוד לחימה מבוקר.	ימ"ח – יחידת מחסני חרום.
כלב גירוז – מכשיר נייד לגירוז	כלי רכב 4x4 / 6x6 כולל 4/6 גלגלים מונעים.
	חלקים נעים.

88 M – טנק חילוץ אמריקאי (שלל) בעל מנוף הרמה עד 15 טון מוגבל בציוד כושר חילוץ רב מאד.	
יח' כח – מנוע +ממסרת הנעה מחוברות יחדו כיחידה אחת משקלה כ – 4,5 טון .	
ריאו חיץ – משאית גרר שכל גלגליה מונעים בעלת מנוף רב כיווני מסוגל להחליף יח- כח כנ"ל.	
גורדון – טנק חילוץ בעל כושר גרירה והרמה. מנוף רב – כיווני היה יחידי בצה"ל בס"ג.	
מנועיה – מחלקה מתמחה בתיקון מנועים מכל הסוגים במחנה קבע.	
אגד צליחה – יחידה עם כל אמצעי הצליחה של צה"ל, שתכליתה לאפשר ליחידות לצלוח מכשולי מים בעת לחימה.	

- קניבליזציה – פרוק מכללים, אביזרים, מערכות, חלפים. מטנק אחד, לטנקים אחרים בכדי לתקנם מידית. תוך חובה להשלים בלאי במקום מה שנלקח מהטנק המושבת.
- סובה – צמודה לציר, מלוי חומר חרסית על חול והידוקו, בשטח גדול כדי לפרוק ולהעמיס טנקים ע"י מובלי טנקים שגם יוכלו להסתובב לחזור בנסיעה לכיוון ממנו באו. (ראה דוגמה משטח חרסית הדוק של תמונת סדנה בלזזה הבנויה על דיונות חול.)
- מלחה – ביצה טובענית מכוסה בשכבת חול, כאשר טנק נוסע עליה או עוצר הוא שוקע בה, המלחות קיימות בעיקר בגזרה הצפונית.
- תמסח – כלי אמפיבי ממלחמת עולם שנייה שופץ בצה"ל מונע במים ע"י 2 מנועים מהירות איטית מאד מסוגל לשאת טנק מצד לצד בנהרות או לעניין בתעלת סואץ מגדה לגדה.

גשר גלילים – גשר מתכת של גלילי מתכת ורחבים ענקים ממולאים בקצף קשיח מחוברים בחיבורי מתכת גמישים כעין נחש ענקי אורך לפי רוחב מכשול המים. ניתן לקצר או להאריך את אורכו, נגרר לתעלת סואץ ע"י פלוגת טנקים נדחף למים מסוגל להעביר טנקים בנסיעה רגילה.

דוברה – עשויה ממתכת בעלת גלגלים מגומי ענקים ניתן להעמיס עליה טנק במים, מסוגלת בעזרת 2 מנועי שיוט להעביר טנט מגדה לגדה. אפשרות שניה חבור מספר דוברות לגשר ברוחב מיכשול המים ויוצרה גשר קבוע על מיכשול המים. (כמו התימסח, ממלחמת עולם השנייה שופצה בצה"ל).

מקורות

- אנוור אל סאדת "סיפור חיי", עמודים 126-229 הוצאת עידנים. נשיא מצרים במלחמת יום הכיפורים.
- אדן ברן "שתי גגות לסואץ", הוצאת עידנים. (אלוף מפקד אוגדה 162 במלחמת יום הכיפורים).
- חנוך ברטוב "דדו" (חלק-ב), הוצאת דביר. על חיי רמטכ"ל דוד אלעזר ויומן מלחמת יום-כיפור.
- בני פלד "ימים של חשבון" עמודים 331-457, הוצאת מודן. (מפקד ח"א במלחמת יום כיפורים).
- דני חלוץ "בגובה העיניים" עמודים 252-3. הוצאת ידיעות אחרונות. מפקד ח"א ורמטכ"ל.
- גולדה מאיר "חיי", עמודים 305-333, הוצאת מעריב. ראש ממשלת ישראל באותה תקופה.
- ביטאון עמותת יד לשריון – גיליון מס 19 אוקטובר 2003. 30 שנה למלחמת יום הכיפורים.
- ביטאון צוות אגודת גמלאי שירות הקבע בצה"ל. גיליון 66 נוב 2003 30 שנה למלחמת יום הכיפורים.
- הילוך חוזר. חיילים מספרים על קרבות שהשתתפו בהם במלחמת יום הכיפורים במפגש בגלי צה"ל אחרי המלחמה, עם חיים לסקוב ואריה ארד. פרק - עורף שהוא חזית. "החימוש מסתער".
- קלטת של גלי צה"ל, חיילים מספרים על הלחימה במלחמת יום כיפור (מפגש עם לסקוב. ב-1975).
- שכתוב של הפרק החימוש מסתער שמות הלוחמים מספר הילוך חוזר מאותה פגישה.
- קלטת של בהד 20 (בסיס הדרכה של חיל חימוש) הנושא סיכום אחזקת אוגדה 162 במלחמת יום הכיפורים שנערכה בנוכחות קחש"ר בשנת 1993 בצריפין.
- תמונות וסיפור חייהם של החללים זיכרוןם לברכה, לקוח מארכיון חיל חמוש ואתר חללי צה"ל.
- מאמרו של ג'נרל מייל. הלוגיסטיקה הישראלית במלחמת יום הכיפורים.
- יומן אישי שכתבתי במחברת שהבאתי מלימודי למלחמה ב 6 לאוקטובר 73.
- אלבום תמונות אישי שצילמתי תוך כדי הלחימה.

תודות

- תודה לימין אשר, מנהל מגמת מחשבים ורובוטיקה, בבית הספר רונסון אשקלון, שהיה המדריך שלי והמלווה הסבלני בכל תחומי המחשב. אשר נתן לי אמונה שיש ביכולתי לעשות זאת.
- תודה לסגל עובדי ביה"ס רונסון שעזרו לי אישית בהפעלת המחשב, ובשיכפולים בתחילת הכתיבה.
- תודה לדליה רחמים מנהלת חט' ביניים בביה"ס בעצותיה ועידודה שאין להירתע מלכתוב.
- תודה לחלק מהסגל הבכיר של פלוגה ד' וגש"ח 867.
- תודה לילדיי שעזרו לי בכל התחומים: בכתיבה, בעריכה ובהכרת המחשב..